

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Διπλωματική Εργασία με θέμα:
Η προοπτική ανάπτυξης ενιαίας Α.Ο.Ζ. στο χώρο της Νοτιο-Ανατολικής Μεσογείου

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΣΑΛΤΑΣ Ι. ΓΡΗΓΟΡΗΣ

Επιμέλεια Εργασίας: Κυπριώτη Μαρία (Α.Μ. 1204 Μ046)

ΑΘΗΝΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2006

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία ολοκληρώθηκε στη βάση μεθοδικής έρευνας, αξιολόγησης πηγών και κατευθυντήριων οδηγιών και προτάσεων. Θεωρώ βαθιά μου υποχρέωση να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Τσάλτα Γρηγόρη, για την αμέριστη, συνεχή και ουσιαστική στήριξη που μου παρείχε, καθ' όλο το χρόνο της συγγραφής αυτού του πονήματος. Οι ουσιώδεις κατευθύνσεις και προτάσεις του υπήρξαν καθοριστικές στην ολοκλήρωσή του.

Επίσης, οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους γονείς μου, Δημήτρη και Αθηνά καθώς και στα αδέρφια μου, Σπύρο και Κωνσταντίνο για την διαρκή στήριξη και συμπαράστασή τους καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	5
---------------	---

Α' ΜΕΡΟΣ: Το Καθεστώς της ΑΟΖ

1. Η ιστορική εξέλιξη της ΑΟΖ.....	8
1.1 Η προέλευση και η διαμόρφωση της ΑΟΖ.....	8
1.2 Η δημιουργία της ΑΟΖ.....	13
1.3 Η πρόταση της Κένουας.....	15
2. Το καθεστώς της ΑΟΖ.....	20
2.1 Η νομική φύση της ΑΟΖ.....	20
2.2 Δικαιώματα και εξουσίες στην ΑΟΖ.....	23
2.3 Η αλιεία στην ΑΟΖ.....	26
3. Η οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης.....	29
3.1 Το πλάτος της ΑΟΖ.....	29
3.2 Η Μέτρηση της ΑΟΖ.....	29
3.3 Η χάραξη των γραμμών βάσης της ΑΟΖ.....	30
3.4 Η χάραξη της ΑΟΖ.....	33
3.5 Η χρήση των ναυτικών χαρτών (άρ. 75 της Σύμβασης).....	35
3.6 Η γραμμή της κατώτατης ρηχίας	35
4. Η οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ κρατών.....	37
4.1 Οι επικαλυπτόμενες ΑΟΖ.....	37
4.2 Πρακτική των κρατών στην οριοθέτηση των συνόρων της ΑΟΖ.....	39

4.3	Νομολογία.....	40
4.3.1.	Οι Υποθέσεις δικαιοδοσίας ως προς την αλιεία των χωρών Ην. Βασιλείου εναντίον Ισλανδίας και της Δ. Γερμανίας εναντίον της Ισλανδίας.....	40
4.3.2.	Δικαστικές υποθέσεις των 200 ν.μ. ζωνών αλιείας	42
5.	Η σχέση μεταξύ της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ.....	46
5.1	Συνύπαρξη ή απορρόφηση;.....	46
5.2	Οριοθέτηση διαφορετικού ή ενός κοινού συνόρου;.....	48
6.	Η Ελλάδα και η ΑΟΖ.....	54

Β' ΜΕΡΟΣ: Η ΑΟΖ στη Μεσόγειο Θάλασσα

7.	Η ΑΟΖ στη Μεσόγειο θάλασσα.....	61
7.1	Οι ημίκλειστες θάλασσες.....	61
7.2	Η Μεσόγειος θάλασσα.....	63
7.3	Τα πλεονεκτήματα της ΑΟΖ στη Μεσόγειο.....	65
7.4	Τα δικαιώματα και οι δικαιοδοσίες από την ΑΟΖ στη Μεσόγειο.....	67
7.4.1	Αλιεία – Οικονομική εκμετάλλευση και εξερεύνηση.....	67
7.4.2	Τεχνητά νησιά, εγκαταστάσεις και κατασκευές.....	68
7.4.3	Επιστημονική έρευνα.....	68
7.4.4	Προστασία και διατήρηση θαλάσσιου περιβάλλοντος	70
7.4.5	Άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις.....	72
7.4.6	Ελευθερία ναυσιπλοΐας, υπέρπτησης, τοποθέτηση υποβρυχίων καλωδίων και αγωγών.....	73
7.4.7	Απαγόρευση στρατιωτικής χρήσης.....	74
7.4.8	Επίλυση διαφορών.....	77
7.5	Η οριοθέτηση της ΑΟΖ στην περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου.....	78
7.6	Οι περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες της Μεσογείου.....	83

Επίλογος.....	87
Βιβλιογραφία.....	89
Παράρτημα 1: Διατάξεις Σύμβασης για την ΑΟΖ.....	97
Παράρτημα 2:	
Εσωτερικές νομοθεσίες των παράκτιων κρατών της Μεσογείου.....	109
Χάρτες.....	196

Εισαγωγή

Η Μεσόγειος είναι μια περιοχή σημαντικής στρατηγικής σημασίας, ενώ ταυτόχρονα είναι και δίοδος για εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών της Ευρώπης με τη Μέση και την Άπω Ανατολή. Ίσως στο μεγαλύτερο μέγεθος από ότι σε οποιαδήποτε άλλη ημίκλειστη θάλασσα, τα κύματα της Ιστορίας χτύπησαν τη Μεσόγειο και τις ακτές της, δένοντας μεταξύ τους τις διάφορες παράκτιες χώρες της, είτε σαν εχθρούς είτε σαν συμμάχους.

Στη λεκάνη της Μεσογείου βασικό σημείο κατέχουν η Αδριατική θάλασσα, καθώς χωρίζει τις Ιταλικές από τις Δαλματικές ακτές, το Αιγαίο πέλαγος και τα στενά των Δαρδανελίων (είσοδος: σύνδεσμος μεταξύ Μεσογείου και Μαύρης θάλασσας), το Γιβραλτάρ (είσοδος: σύνδεσμος μεταξύ Μεσογείου και Ατλαντικού Ωκεανού).

Αρκετές είναι οι χώρες στη Μεσόγειο που έχουν υιοθετήσει θαλάσσιες ζώνες και έχουν οριοθετήσει τα θαλάσσια σύνορά τους. Οι θαλάσσιες ζώνες αυτές πολλαπλασιάστηκαν σταδιακά, καθώς στην κλασική του μορφή το δίκαιο της θάλασσας αρχικά προέβλεπε μόνο δύο ζώνες για το θαλάσσιο χώρο, δηλαδή την αιγιαλίτιδα ζώνη (όπου το παράκτιο κράτος ασκεί κυριαρχία) και την ανοιχτή θάλασσα (όπου κανένα κράτος δεν ασκεί κυριαρχία). Η τελευταία ήταν και είναι ανοιχτή για τη χρήση και την εκμετάλλευση όλων των κρατών. Αρχικά εμφανίστηκε η «ειδική ζώνη αλιείας» έξω από την αιγιαλίτιδα ζώνη και έπειτα εμφανίστηκε η υφαλοκρηπίδα. Πρόσφατα δημιουργήθηκε η αποκλειστική οικονομική ζώνη, ενώ επιπλέον καθιερώθηκε ο «διεθνής βυθός» που έπεται της υφαλοκρηπίδας και αποτελεί «κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας». Υπάρχουν 19 ανεξάρτητα κράτη στη Μεσόγειο. Μόνο μερικά από αυτά έχουν υιοθετήσει Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη και ταυτόχρονα έχουν οριοθετήσει τα θαλάσσια σύνορα που αφορούν σε αυτή τη ζώνη.

Επισημαίνεται ότι η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη είναι γνωστή και σαν το όριο των 200 ν.μ., και στην αρχική φάση δημιουργίας της αποκαλείτο «πατρογονική θάλασσα» (patrimonial sea). Σήμερα αποτελεί μία από τις σημαντικότερες εξελίξεις του νέου δικαίου της θάλασσας, από την εποχή του Hugo Grotius και σκοπός της είναι να εξασφαλίσει για τα παράκτια κράτη τα αποθέματα της θάλασσας, του θαλάσσιου εδάφους και υπεδάφους, ανεξάρτητα από τις διαφορετικές γεωγραφικές, οικονομικές ή οικολογικές καταστάσεις.

Η εισαγωγή στο Δίκαιο της Θάλασσας του νέου καθεστώτος της ΑΟΖ, προδίδει την επιθυμία για επέκταση και διεύρυνση των δικαιοδοσιών και των δικαιωμάτων των παράκτιων κρατών, τη στιγμή που η έκταση και οι παραδοσιακές ελευθερίες της ανοιχτής θάλασσας συρρικνώνονται όλο και περισσότερο.¹

Η παρούσα μελέτη έχει σαν σκοπό να καταγράψει την ιστορική εξέλιξη του δικαίου οριοθέτησης της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης, ενώ εξετάζεται η προοπτική εφαρμογής της ΑΟΖ στη Μεσόγειο, λαμβάνοντας υπόψη τα άρθρα 122 και 123 περί ημίκλειστων θαλασσών της σύμβασης των Η.Ε. για το Δίκαιο της θάλασσας του 1982.

Απαρτίζεται από δύο μέρη. Στο α' μέρος επιχειρείται λεπτομερής περιγραφή του θεσμού της ΑΟΖ. Συγκεκριμένα, θα αναφερθούμε στην ιστορική εξέλιξη της ΑΟΖ, στη νομική φύση και την οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ κρατών, καθώς και στη σχέση μεταξύ της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ ενώ παράλληλα γίνεται ιδιαίτερη μνεία στην περίπτωση της Ελλάδας και στους λόγους εκείνους που συνηγορούν υπέρ της οριοθέτησης μίας ελληνικής

¹ Βλ., Οικονομίδης Κ., «Θέματα διεθνούς δικαίου και ελληνικής εξωτερικής πολιτικής – Βασικές ρυθμίσεις του Νέου Δικαίου της Θάλασσας», Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, σελ. 30.

ΑΟΖ. Το β' μέρος αφιερώνεται εξ ολοκλήρου στη Μεσόγειο θάλασσα, όπου γίνεται λόγος για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Μεσογείου, καθώς και τα πλεονεκτήματα της ΑΟΖ στη Μεσόγειο. Η εργασία ολοκληρώνεται με την παράθεση των συμπερασμάτων και της βιβλιογραφίας. Επιπλέον παρατίθενται δύο παραρτήματα και ορισμένοι χάρτες, σημαντικοί ως προς την ολιστική προσέγγιση του ζητήματος.

Εν κατακλείδι, πρέπει να επισημάνουμε ότι η ΑΟΖ αποτελεί, σήμερα, μία από τις πιο σημαντικές εξελίξεις, οικονομικής κυρίως σημασίας, του νέου δικαίου της θάλασσας. Πρόκειται για μια ζωτικής σημασίας, θαλάσσια ζώνη, η οποία χορηγεί ευρεία δικαιώματα στα παράκτια κράτη, όχι μόνο στο έδαφος και στο υπέδαφος του βυθού, αλλά και στα υπερκείμενα ύδατα. Εν ολίγοις, περιλαμβάνει όχι μόνο το πετρέλαιο αλλά και την αλιεία. Η περίπτωση, ωστόσο, της Ν.Α. Μεσογείου είναι άκρως ενδιαφέρουσα, διότι πρόκειται για μια ημίκλειστη θάλασσα, για έναν περιορισμένο θαλάσσιο χώρο, όπου όλα τα κράτη, όμορα ή απέναντι μεταξύ τους στο θαλάσσιο αυτό χώρο, φαίνεται να κληρονομούν στο σύνολό τους τη Μεσόγειο θάλασσα από πλευράς φυσικών πόρων, δηλαδή από την επιφάνεια μέχρι το βυθό. Για αυτό εξάλλου, γίνεται λόγος για προοπτική ανάπτυξης ενιαίας ΑΟΖ, αφού όλα τα κράτη φέρονται ως συνδικαιούχοι των υποθαλάσσιων φυσικών πόρων.

Α' ΜΕΡΟΣ: ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΑΟΖ

1. Η ιστορική εξέλιξη της ΑΟΖ

1.1 Η προέλευση και η διαμόρφωση της ΑΟΖ

Η πρώτη προσπάθεια που έγινε από τα κράτη να επεκτείνουν τις αρμοδιότητες της συνορεύουσας ζώνης τους, με τέτοιο τρόπο ώστε να συμπεριλάβει και τα αλιευτικά συμφέροντά τους ήταν στην Κωδικοποιητική Συνδιάσκεψη της Χάγης του 1930. Αν και κατά τη διάρκεια της Συνδιάσκεψης, έγινε παραδεκτό ότι, η αλιευτική βιομηχανία ήταν σημαντική για αρκετές χώρες και ότι «η προστασία των διαφόρων προϊόντων της θάλασσας θα έπρεπε να εκτιμηθεί, όχι μόνο σε σχέση με τη χωρική θάλασσα, αλλά επίσης με τα ύδατα που γειτονεύουν με αυτή», θεωρήθηκε ότι, αυτή η Συνδιάσκεψη δεν είχε αρμοδιότητα να ασχοληθεί με αυτά τα θέματα ή να κάνει κάτι που θα τα επέλυε, αν και φάνηκε η επιθυμία να επιβεβαιωθεί η σπουδαιότητα των μέτρων προστασίας και συνεργασίας, που θα ήταν αναγκαία για να διασφαλιστεί ο πλούτος που αποτελούσε «κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας».² Έπειτα όμως από τη Συνδιάσκεψη της Χάγης, αρκετά από τα κράτη άρχισαν να συνειδητοποιούν την έλλειψη νομικού καθεστώτος που θα αναγνώριζε την προστασία των θαλασσιών πόρων³, όχι μόνο εκείνων στην αιγιαλίτιδα, αλλά και των υπολοίπων θαλασσιών περιοχών που παράκειντο στις ακτές⁴.

² Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας – Το νομικό καθεστώς με έμφαση στην αλιεία», Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2001, σελ. 64.

³ Βλ., Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα, 1986, σελ.50.

⁴ Βλ, Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Δεύτερη Έκδοση, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2005, σελ. 193.

Την 28^η Σεπτεμβρίου 1945 με την διακήρυξη 2668, ο Πρόεδρος Τρούμαν, μίλησε για το δικαίωμα λήψης μονομερών μέτρων διατήρησης σε περιοχές της ανοικτής θάλασσας, αλλά μόνο για τους πολίτες των Η.Π.Α. Εκεί όπου τα αλιευτικά πεδία μοιράζονταν ανάμεσα στους υπηκόους των Η.Π.Α. και υπηκόους άλλων χωρών, τα μέτρα διατήρησης θα επιβάλλονταν με συμφωνίες μεταξύ των ενδιαφερομένων χωρών. Η διακήρυξη του Προέδρου Τρούμαν, η οποία μεταξύ άλλων είχε σαν στόχο τη διατήρηση αρκετών θαλασσιών ειδών, όπως ο σολομός της Αλάσκας⁵, ήταν η αφορμή για μια σειρά από διεκδικήσεις που είχαν σαν στόχο τη διατήρηση των βιολογικών φυσικών πόρων της ανοικτής θάλασσας, αν και διέφεραν μεταξύ τους στο νομικό τους περιεχόμενο. Στην πραγματικότητα η διακήρυξη Τρούμαν «διεκδίκησε» ένα «δικαίωμα» που τα παράκτια κράτη ασκούσαν από πολύ παλιά και που υπήρχε στις εθνικές τους νομοθεσίες για την αλιεία. Το δικαίωμα αυτό, ήταν το δικαίωμα του παράκτιου κράτους να ρυθμίζει τις αλιευτικές δραστηριότητες των υπηκόων του στην ανοιχτή θάλασσα και δεν θεωρήθηκε ποτέ ασυμβίβαστο με το διεθνές δίκαιο, σε αντίθεση με τη δυνατότητα/δικαίωμα επέκτασης των ρυθμίσεων αυτών και στους υπηκόους άλλων κρατών.⁶

Τη Διακήρυξη των Η.Π.Α. ακολούθησαν και άλλες διακηρύξεις που είχαν παρόμοια προσέγγιση για το θέμα. Τα Λατινοαμερικανικά κράτη ήταν τα πρώτα κράτη που υιοθέτησαν την εν λόγω διακήρυξη, ξεκινώντας με τη διεκδίκηση του Μεξικό της 29^{ης} Οκτωβρίου 1945 (Προεδρική δήλωση της ίδιας μέρας) όπου αν και στην πρώτη παράγραφο φαίνεται να διακηρύσσονται αποκλειστικά ή τουλάχιστον προτιμησιακά δικαιώματα, στον αλιευτικό πλούτο, η δεύτερη και η τρίτη παράγραφος διευκρινίζουν ότι

⁵ Βλ., Norma G.Sabia de Baberis, « Le développement de Zone Economique en Amérique Latine », Thesaurus Acroasium, 1977.

⁶ Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 66.

πρόκειται για το δικαίωμα λήψης μέτρων διατήρησης.⁷ Η πρωτοβουλία πάντως για τη εξαγγελία του ορίου των 200 ν.μ. ανήκει στη Χιλή. Έτσι την 23η Ιουνίου του 1947, πρώτη η Χιλή με Προεδρική διακήρυξη, διακήρυξε «εθνική κυριαρχία» πάνω στην υφαλοκρηπίδα και «στη θάλασσα που παράκειται στις ακτές...μέχρι την αναγκαία έκταση, των 200 ν.μ.» από την ακτή και τα νησιά, για την προστασία των φυσικών αποθεμάτων της.⁸ Την διακήρυξη αυτή ακολούθησε με το διάταγμα 781 το Περού την 1^η Αυγούστου του 1947, όπου μεταξύ άλλων εμφανίζετο ο όρος «epicontinental sea».⁹ Οι στόχοι που επεδίωκαν και οι δύο διεκδικήσεις ήταν κοινοί, καθώς διακήρυτταν στην ίδια γλώσσα την «εθνική κυριαρχία» (στην περίπτωση του Περού εθνική κυριαρχία και δικαιοδοσία) επί των υποθαλάσσιων περιοχών, άσχετα από το μέγεθος ή το βάθος τους, «για τη συντήρηση, προστασία, διατήρηση και αξιοποίηση των φυσικών πόρων και πλούτου». Με αυτό τον τρόπο, εγκαθιδρύθηκαν ζώνες προστασίας της θαλάσσιας αλιείας στις θάλασσες των αντίστοιχων χωρών και ταυτόχρονα διακηρύχθηκε «η προστασία και ο έλεγχος» πάνω στην παρακείμενη θάλασσα σε μια απόσταση 200 ν.μ., ενώ επισημάνθηκε ότι αυτές οι διακηρύξεις δεν εμποδίζουν την ελευθερία της ναυσιπλοΐας στην ανοιχτή θάλασσα.¹⁰ Στη συνέχεια έγιναν τρεις ακόμα διεκδικήσεις. Η διεκδίκηση της Κόστα Ρίκα με το Νομοθετικό Διάταγμα 803/2.11.1940, του Ελ Σαλβαδόρ με το άρθρο 7 του Συντάγματος του 1950 και το άρθρο 8 του Συντάγματος του 1962 και της Ονδούρας με το Διάταγμα του 1950 και 1951.¹¹ Στην Συνδιάσκεψη για την εκμετάλλευση και διατήρηση των θαλάσσιων

⁷ Ibid, σελ. 67

⁸ Βλ., Churchill R.R. και Lowe A.V., “The Law of the Sea”, 2nd ed., Manchester Un. Press, 1988, σελ. 553.

⁹ Ibid

¹⁰ Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας», σελ. 73.

¹¹ Ibid

πόρων του Νότιου Ειρηνικού, την 18^η Αυγούστου του 1952¹² η Χιλή, το Περού, και το Εκουαδόρ υπέγραψαν τη διακήρυξη του Σαντιάγκο¹³, στην οποία προσχώρησε του 1955 η Κόστα Ρίκα¹⁴.

Μέχρι την Α΄ Συνδιάσκεψη για το Δίκαιο της Θάλασσας το 1958 (UNCLOS I), το δικαίωμα αλιείας υπήρχε μόνο υπέρ των υπηκόων του παρακτίου κράτους και η αλιευτική ζώνη συνέπιπτε με την αιγιαλίτιδα¹⁵. Την ίδια εποχή όμως είχε ήδη φανεί η ανομοιομορφία της διεθνούς πρακτικής στο παραδοσιακό όριο των 3 ν.μ. για την αιγιαλίτιδα ζώνη, αλλά και η αδυναμία επέκτασής της πέρα από τα 12 ν.μ¹⁶. εφόσον το Διεθνές Δίκαιο δεν δικαιολογούσε κάτι τέτοιο.¹⁷

Κατά την Α΄ Συνδιάσκεψη της Γενεύης (1958), οι θέσεις και τα κριτήρια της Χιλής, του Εκουαδόρ και του Περού σχετικά με την υιοθέτηση μιας ζώνης δικαιοδοσίας 200ν.μ.,

¹² Στις 4 Δεκεμβρίου του 1954 οι τρεις κυβερνήσεις υιοθέτησαν μία συμπληρωματική συμφωνία με τη υποχρέωση εφαρμογής της κυριαρχίας τους στα 200 ν.μ. και μία ειδική θαλάσσια συνοριακή ζώνη (Special Maritime Frontier Zone), σε μια απόσταση 12 μιλίων από την ακτή, για να δημιουργήσουν μια «ζώνη ανοχής» (tolerance zone) εξαιτίας κάποιων δυσκολιών, που μπορεί αν προέκυπταν στη ναυσιπλοΐα. Βλ., Ο΄ Conell D.P., “The international law of the Sea”, edited by I.A. Shearer, Oxford, Clarendon Press, Vol. II, 1984, σελ. 554.

¹³ Βλ., Ibid

¹⁴ Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 75 και κύρια σημεία Διακήρυξης.

¹⁵ Βλ., Γούναρης Ε., «Το Διεθνές Δίκαιο Αλιείας», Τετράδια Διεθνούς Δικαίου 15, διεύθυνση Κ.Ιωάννου, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1989, σελ. 9.

¹⁶ Ibid

¹⁷ Επισημαίνεται ότι, όταν καθιερώθηκε ο θεσμός της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας με τη Σύμβαση της Γενεύης, δημιουργήθηκαν ορισμένα προβλήματα σχετικά με την εκμετάλλευση του βυθού, εφόσον με την εξέλιξη της τεχνολογίας, αρκετά πλούσια κράτη είχαν πλέον τη δυνατότητα να εκμεταλλευθούν εντατικά τους φυσικούς πόρους της θάλασσας. Βλ, Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Δεύτερη Έκδοση, σελ. 195.

δεν υποστηρίχθηκαν από αρκετές χώρες, με αποτέλεσμα το άρθρο 6 παρ.1 της Σύμβασης του 1958 «περί αλιείας» να ορίσει απλά ότι «κάθε παράκτιο κράτος έχει το ιδιαίτερο συμφέρον να προστατεύει την παραγωγικότητα των πηγών του φυσικού πλούτου σε οποιοδήποτε σημείο της ανοιχτής θάλασσας και αν βρίσκεται.....».

Έπειτα από την Β΄ Συνδιάσκεψη της Γενεύης, το 1960 (UNCLOS II), αρκετές Λατινοαμερικανικές χώρες εξέδωσαν μονομερείς διακηρύξεις που διέφεραν μεν στις λεπτομέρειες, αλλά μιλούσαν για δικαιοδοσία σε θαλάσσιες περιοχές των 200 ν.μ. Αυτό που επεκράτησε πάντως στις περισσότερες περιπτώσεις ήταν η μίμηση και όχι ο επιστημονικός κανόνας¹⁸ και ακόμα και όταν οι μεγάλες δυνάμεις¹⁹ μίλησαν για τη δυνατότητα προτίμησης (preferential rights)²⁰ του παρακτίου κράτους στο δικαίωμα αλίευσης έξω από την αιγιαλίτιδα ζώνη του, αρκετές χώρες που ήθελαν να επεκτείνουν την αιγιαλίτιδά τους, εξαιτίας της ελαστικότητας του Δικαίου, διακήρυξαν ζώνες αλιείας.²¹

¹⁸ Βλ., Ο΄ Conell D.P., “The international law of the Sea”, edited by I.A. Shearer, Oxford, Clarendon Press, Vol. II, 1984, σελ. 557.

¹⁹ Σύμφωνα με τον καθηγητή κ.Ρούκουνα, υπήρχε διαφοροποίηση στις προτάσεις των Ε.Σ.Σ.Δ. και Η.Π.Α., αφού οι προτάσεις της πρώτης προσπαθούσαν να περιορίσουν τα δικαιώματα επέμβασης του παρακτίου κράτους στα ξένα πλοία, ενώ οι προτάσεις της δεύτερης αφορούσαν στο περιεχόμενο των δικαιωμάτων του παρακτίου κράτους. Βλ, Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Τόμος II, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1982, σελ. 223, υποσ. 4.

²⁰ Βλ., Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα, 1986, σελ.51.

²¹ Claims to extended territorial waters of fishing zones since 1960 UN Law of the Sea Conference, ILM, 1963, Vol. II, Nov, No. 6, σελ. 1122.

1.2 Η δημιουργία της ΑΟΖ

Το 1969, ήταν μια σημαντική χρονιά για την πορεία και την ευρύτερη καθιέρωση της ΑΟΖ, καθώς η Σοβιετική Ένωση ενοχλημένη από τη σύλληψη των αλιευτικών σκαφών της, μέσα στο όριο των 200 ν.μ., που ισχυρίζονταν τα Λατινοαμερικανικά κράτη, πρότεινε στις Η.Π.Α. τη σύγκληση μιας ειδικής συνδιάσκεψης με θέμα τη σταθεροποίηση των 12 ν.μ. σαν όριο αλιείας.²² Η πρόταση αυτή, όχι μόνο μπήκε στην agenda της ειδικής συνδιάσκεψης, αλλά υποκίνησε και τη δημιουργία της ΑΟΖ των 200 ν.μ. για τα φυσικά αποθέματα (living and non living), με διάφορες ονομασίες, όπως αυτής της πατρογονικής θάλασσας (patrimonial sea).²³

Τις παραμονές της έναρξης για τις προπαρασκευαστικές εργασίες της Γ΄ Συνδιάσκεψης των Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας, τα Λατινοαμερικανικά κράτη επανήλθαν στις διεκδικήσεις τους και την 8^η Μαΐου του 1970, ο συντονισμός των θέσεών τους, με διεκδικήσεις λειτουργικής θάλασσας στα 200 ν.μ., είχε σαν αποτέλεσμα τη διακήρυξη του Μοντεβιδέο. Η διακήρυξη αυτή εξέφραζε πεποιθήσεις σχετικά με τις αρχές που έπρεπε να διέπουν το δίκαιο της θάλασσας²⁴ και παρά την αοριστία της αποτέλεσε σταθμό στις εξελίξεις του. Τα κράτη που συμμετείχαν ήταν η Χιλή, το Περού, το Εκουαδόρ, το Σαλβαδόρ, η Αργεντινή, η Βραζιλία, η Ουρουγουάη, ο Παναμάς και η Νικαράγουα.²⁵ Το σημαντικότερο που κατοχύρωνε αυτή η Διακήρυξη ήταν η ελευθερία ναυσιπλοΐας²⁶ και υπέρπτησης για τα πλοία και αεροσκάφη όλων των κρατών, στις

²² Βλ., Ο΄ Conell D.P., “The international law of the Sea”, σελ. 25.

²³ Ibid

²⁴ Βλ., Ροζάκης Χ., «Το Δίκαιο της Θάλασσας και η διαμόρφωσή του από τις διεκδικήσεις των παρακτίων κρατών», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1976, σελ. 138.

²⁵ Βλ., “The Declaration of Montevideo on Law of the Sea”, ILM, Vol. XI, September 1970, No. 5, σελ. 1081-1083.

²⁶ Βλ., Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», σελ.50.

περιοχές που ήταν υπό την θαλάσσια κυριαρχία και δικαιοδοσία εκείνων των παράκτιων κρατών που την είχαν υπογράψει.²⁷

Στη συνέχεια, αποτέλεσμα της δεύτερης συνδιάσκεψης των Λατινοαμερικανικών κρατών, από τις 4-8 Αυγούστου του 1970²⁸ ήταν η διακήρυξη της Λίμα, με στόχο την αποσαφήνιση ορισμένων θεμάτων που είχε αφήσει εκκρεμή η διακήρυξη του Μοντεβίδεο. Η διακήρυξη αυτή επαναλάμβανε την προηγούμενη, αλλά χαρακτηριζόταν από ελαστικότητα στις αξιώσεις και από επίδειξη «κοινωνική» ευαισθησίας, που έλειπαν από την προηγούμενη διακήρυξη. Συμμετείχαν 20 κράτη της περιοχής που ήταν τα 9 που είχαν υπογράψει τη διακήρυξη του Μοντεβίδεο με επιπλέον το Μεξικό, τη Κολομβία, τις Ονδούρες, τη Γουατεμάλα και τη Δομινικανή Δημοκρατία, ενώ αρνήθηκαν να την υπογράψουν δύο κατηγορίες κρατών, αυτά που δεν είχαν ακτές και αυτά που ήταν γύρω από την Καραϊβική²⁹.

Με πρωτοβουλία των διαφωνούντων κρατών της Καραϊβικής στις 9 Ιουνίου 1972 στην «Ειδική Συνδιάσκεψη των χωρών της Καραϊβικής για τα Προβλήματα της θάλασσας» υπεγράφη η διακήρυξη του Σάντο Ντομίγκο, η οποία αναφερόταν στην έννοια των 200 ν.μ. πατρογονικής θάλασσας που θα κάλυπτε μόνο τα φυσικά αποθέματα.³⁰ Η διακήρυξη αυτή προσπάθησε να ξεκαθαρίσει τα επιθυμητά νομικά καθεστάτα που έπρεπε να υπάρχουν στις γειτονικές θάλασσες και είναι σημαντική γιατί έθεσε τις βάσεις για το «νέο Δίκαιο» της

²⁷ Βλ., Καρακωστάνογλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 79

²⁸ Latin American Meeting on aspects of the Law of the Sea: Declarations and Resolutions, Held at Lima, August 4-8, 1970, ILM, Vol. X, No. 1, Jan, 197, σελ. 207.

²⁹ Βλ., Ροζάκης Χ., «Το Δίκαιο της Θάλασσας και η διαμόρφωσή του από τις διεκδικήσεις των παρακτίων κρατών», σελ. 143-145.

³⁰ Βλ., Ο' Conell D.P., «The international law of the Sea, σελ. 154.

θάλασσας.³¹ Η κύρια έμφαση δινόταν στην οικονομική δικαιοδοσία, καθώς το παράκτιο κράτος είχε «κυριαρχικά δικαιώματα επί των ανανεωσίμων και μη ανανεωσίμων φυσικών πόρων» και όχι στην ίδια την πατρογονική θάλασσα.

Αυτό που ήταν πλέον γεγονός έπειτα από τις παραπάνω διακηρύξεις ήταν ότι υπήρχαν δύο ομάδες κρατών, σχετικά με τα επιθυμητά νομικά καθεστάτα. Η πρώτη αποτελείτο από τα κράτη που είχαν ταυτίσει τα 200 ν.μ. της γειτονικής τους θάλασσας, με την αιγιαλίτιδα ζώνη τους, ενώ η δεύτερη ήταν τα κράτη που συμφωνούσαν στην ύπαρξη δύο ζωνών, από τις οποίες η μία στενότερη (12 ν.μ.) αντιπροσώπευε την αιγιαλίτιδα και η δεύτερη ήταν πλατύτερη (μέχρι 200 ν.μ.) Παρόλα αυτά φάνηκε ότι είχε ήδη φτάσει η ώρα που θα προέκυπτε η έννοια της «οικονομικής ζώνης».³²

1.3 Η πρόταση της Κένυας

Η έννοια της «οικονομικής ζώνης», ξεκίνησε από μία πρόταση της Κένυας στην Αφροασιατική Νομική Συμβουλευτική Επιτροπή (Asian African Legal Consultative Committee), τον Ιανουάριο του 1971 στο Κολόμπο.³³

Έπειτα από μια επιπλέον συνάντηση στην Καζαμπλάνκα τον Μάιο του 1971 και τη συνάντηση του συμβουλίου των υπουργών του Οργανισμού για την Αφρικανική Ενότητα, στην Αντίς Αμπέμπα, τον Ιούνιο του 1971³⁴, υπήρχε πλέον η ολική αποκρυστάλλωση της πολιτικής ανάμεσα στις Αφρικανικές χώρες. Η πρόταση για την οικονομική ζώνη,

³¹ Βλ., Ροζάκης Χ., «Το Δίκαιο της Θάλασσας και η διαμόρφωσή του από τις διεκδικήσεις των παρακτίων κρατών», σελ. 154.

³² Ibid, σελ. 156.

³³ Σύμφωνα με αυτή την έννοια, το παράκτιο κράτος θα έπρεπε να έχει την αποκλειστική αλιευτική δικαιοδοσία σε ένα όριο μέχρι τα 200 ν.μ. από την ακτή. Βλ., Ο' Conell D.P., "The international law of the Sea", σελ. 560.

³⁴ Preparations for the Law of the Sea, Vol. 68, No1, 1974, p.11 και Organization of African Unity: Addis Abebba Declaration, 28 Rep. II, 4 (1973), 12 ILM 1200 (1973).

συνεχίστηκε από τη Βενεζουέλα στη συνάντηση της ολομέλειας της Ενισχυμένης Υποθαλάσσιας Επιτροπής (Enlarged Seabed) στις 17 Αυγούστου του 1971, υποστηρίχθηκε από τη Γκάνα και τη Γαλλία με ορισμένες διευκρινίσεις.³⁵

Στη 13^η Σύνοδο της ανωτέρω Αφροασιατικής Επιτροπής το 1972, το κείμενο που είχε ετοιμάσει η Κέννα για το «θεσμό της ΑΟΖ», είχε στην πραγματικότητα υιοθετήσει τον ίδιο τίτλο με αυτόν που τελικά πήρε η ΑΟΖ, ενώ προσδιόριζε τα στοιχεία της με βάση τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του παράκτιου κράτους και της διεθνούς κοινότητας.³⁶

Το 1972, στη Γιαουντέ του Καμερούν, σε ένα περιφερειακό συνέδριο, 16 Αφρικάνικες χώρες υιοθέτησαν την έννοια της «οικονομικής ζώνης», πέρα από την αιγιαλίτιδα χωρίς συγκεκριμένο όριο και χωρίς να διευκρινίζεται εάν, τα παράκτια κράτη στις παρακείμενες αλιευτικές περιοχές, θα είχαν αποκλειστικά ή προτιμησιακά (preferential) δικαιώματα.³⁷ Τα συμπεράσματα του συνεδρίου μπορούν να συγκριθούν με τη διακήρυξη της Λίμα, καθώς αναφερόταν ότι τα Αφρικανικά κράτη «θα είχαν το δικαίωμα ισότιμα, να εγκαθιδρύσουν πέρα από τη χωρική θάλασσα, μια οικονομική ζώνη πάνω στην οποία θα είχαν αποκλειστική δικαιοδοσία και εθνική εκμετάλλευση των ζώντων πόρων της θάλασσας, καθώς και τη διατήρησή τους για το πρωταρχικό συμφέρον των λαών και των αντίστοιχων οικονομιών τους, καθώς και για το σκοπό πρόληψης και ελέγχου της ρύπανσης».³⁸

Η θέση των Αφρικανικών χωρών επισημοποιήθηκε με τη διακήρυξη του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας για τα θέματα του Δικαίου της Θάλασσας, στην Αντίς Αμπέμπα την

³⁵ Βλ., Ο' Conell D.P., "The international law of the Sea", σελ. 561.

³⁶ Βλ., Καρακωστάνογλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 82.

³⁷ Βλ., Ο' Conell D.P., "The international law of the Sea", σελ. 560.

³⁸ Βλ., Καρακωστάνογλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 83.

2^α Ιουλίου 1973³⁹, όπου επαναλήφθηκαν οι αρχές που υπήρχαν στις προτάσεις της Κέννας το 1972 στην «Ενισχυμένη Υποθαλάσσια Επιτροπή» (Enlarged Seabed Committee).⁴⁰ Με αυτή την πρόταση η έκφραση «αποκλειστική οικονομική ζώνη» καθιερώθηκε με την επίσημη έννοια.⁴¹ Αν και η συγκεκριμένη πρόταση⁴² θεωρήθηκε για εκείνο το διάστημα που υπεβλήθη σαν ασαφής και αμφίβολη, στην πραγματικότητα περιείχε την ουσία της έννοιας, που προέκυψε από την πληθώρα των προτάσεων που υποβλήθηκαν αργότερα στο Καράκας κατά τη διάρκεια της Γ΄ Συνδιάσκεψης (UNCLOS III) το 1974, στο πέμπτο μέρος του σχεδίου της Σύμβασης.

Κατά τη διάρκεια των προπαρασκευαστικών συζητήσεων της Γ΄ Συνδιάσκεψης για το Δίκαιο της Θάλασσας, στην Ενισχυμένη Υποθαλάσσια Επιτροπή, οι Η.Π.Α. εξέφρασαν ανησυχία για τα 200 ν.μ.,⁴³ θεωρώντας ότι, εάν οι απόψεις για την αλίευση σταθεροποιούνται

³⁹ Επιπλέον, η Διαμερικανική Νομική Επιτροπή με την Απόφαση της 9^{ης} Φεβρουαρίου του 1973, για εύρος ζώνης 200 ν.μ. από την ακτή προσπάθησε να μειώσει το χάσμα που υπήρχε μεταξύ των διαφωνούντων κρατών. Ibid, σελ. 82.

⁴⁰ ILM Volume XVI, No. 1, Jan 1973, Kenya: Draft articles on the concept of an Exclusive Economic Zone beyond the Territorial sea (August 7, 1972) σελ. 33-35. Αναπαραγωγή από την Έκθεση της Επιτροπής για την Ειρηνική χρήση των Βυθών και του Ωκεάνιου εδάφους, πέρα από τα όρια της εθνικής δικαιοδοσίας. U.N. Assembly, Official Records: 27th Session, Supplement No. 21 (A/8721). The document was originally issued as A/AC.138/SC.II/L.10 of August 7, 1972.

⁴¹ Με την πρόταση ότι, το παράκτιο κράτος θα έπρεπε να έχει «πατρογονική θάλασσα» που να εκτείνεται πέρα από τα 12 μίλια και όχι περισσότερο από 200 μίλια από τις οριογραμμές της αιγιαλίτιδας, όπου αυτό θα είχε το «αποκλειστικό δικαίωμα» σε όλα τα αποθέματα, που μπορεί να υπήρχαν στο βυθό, κάτω από αυτό και στα υπερκείμενα ύδατα, ανεξάρτητα από τη φύση τους.

⁴² Στην ίδια πρόταση παρέχεται ότι η οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ παρακειμένων ή απέναντι κρατών θα γινόταν σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

⁴³ που ισχυρίζοντο μερικές Λατινοαμερικανικές χώρες, σαν ενιαίο όριο για δικαιοδοσία αλίευσης.

σταδιακά σε ισοδύναμους ισχυρισμούς για κυριαρχία,⁴⁴ θα υπήρχε δυσκολία παγκόσμιας συμμετοχής σε μια τέτοια συνθήκη, ενώ για κράτη με μεγάλες υφαλοκρηπίδες, η δικαιοδοσία στα θαλάσσια αποθέματα (όχι αλιευτικά), θα έφτανε μέχρι το εξωτερικό όριο του υφαλοπλαισίου πέρα από τα 200 ν.μ.

Το σχέδιο της ένατης συνόδου της Γ΄ Συνδιάσκεψης, το 1980, ήταν αυτό που θα έδινε στο παράκτιο κράτος «κυριαρχικά δικαιώματα» (και όχι κυριαρχία) για τέσσερις αρχικά σκοπούς: την έρευνα, την εκμετάλλευση, τη διατήρηση και τη διοίκηση των φυσικών αποθεμάτων της, αλλά και για δευτερεύοντες,⁴⁵ με αποτέλεσμα αυτό να έχει την αποκλειστική οικονομική χρήση της ΑΟΖ για τους μη ζώντες οργανισμούς, αλλά όχι για τους ζώντες οργανισμούς,⁴⁶ όπου η ΑΟΖ θα ήταν μια προτιμησιακή ζώνη αλιείας.

Τελικώς, η ΑΟΖ υιοθετήθηκε, με το άρθρο 55 της Σύμβασης του '82. Συγκεκριμένα, το Πέμπτο Μέρος της Σύμβασης του Montego Bay, αφιερώνεται στο σύνολό του στη νέα αυτή ζώνη. Είκοσι συνολικά άρθρα (αρ.55-75) αναλύουν διεξοδικά το νέο αυτό καθεστώς, στο πλαίσιο της προσπάθειας καταγραφής των βασικών αρχών της σημαντικότερης, οικονομικής σημασίας, ζώνης εθνικής δικαιοδοσίας των κρατών.

Σύμφωνα με τη νέα Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, ΑΟΖ είναι μία θαλάσσια περιοχή, η οποία βρίσκεται μετά την αιγιαλίτιδα ζώνη, στην οποία παράκειται και εκτείνεται

⁴⁴ Η θέση του Καναδά ήταν ότι, το παράκτιο κράτος θα έπρεπε να έχει περισσότερη δικαιοδοσία από πριν. Η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία είχαν προτείνει την «ζώνη διοικητικής αλίευσης» (fishery management zone), που θα επεκτεινέτο σε αρκετή απόσταση από την ακτή και όπου το παράκτιο κράτος θα είχε το δικαίωμα να έχει κανόνες για τους αλιείς οποιασδήποτε εθνικότητας. Βλ., Ο' Conell D.P., "The international law of the Sea", σελ. 560.

⁴⁵ Άρθρα 56§1 και 60§1.

⁴⁶ Τα δικαιώματα αλιείας μπορούν να παραχωρηθούν σε τρίτους έπειτα από σχετική συμφωνία, ενώ η έκτασή τους διαφέρει ανάλογα με τις περιπτώσεις. Βλ., Γούναρης Ε., «Το Διεθνές Δίκαιο Αλιείας», Τετράδια Διεθνούς Δικαίου 15, διεύθυνση Κ.Ιωάννου, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1989, σελ. 14.

μέχρι το όριο των 200 ν.μ, από τις γραμμές βάσης, από τις οποίες μετριέται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης.⁴⁷

Σήμερα, δεκάδες κράτη έχουν κηρύξει ΑΟΖ σε πλάτος 200 ν.μ. από τις ακτές τους και η Ε.Ε. έχει υιοθετήσει παρόμοιο θεσμό στη Βόρεια θάλασσα, στον Ατλαντικό, όχι όμως στη Μεσόγειο.

⁴⁷ Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Δεύτερος, Εκδόσεις Ι.Σιδέρη, Αθήνα, 2003, σελ. 102.

2. Το καθεστώς της ΑΟΖ

2.1 Η νομική φύση της ΑΟΖ

Σχετικά με τη νομική φύση της ΑΟΖ, πρέπει να πούμε ότι σε αντίθεση με τη θεωρία της υφαλοκρηπίδας που προέκυψε από την ιδέα για το συμφυές της τοπικής εξουσίας πάνω στα υποθαλάσσια εδάφη, η θεωρία της ΑΟΖ, φαίνεται να είναι αποτέλεσμα μιας συμφωνίας σε πολιτικό πλαίσιο,⁴⁸ ενώ επειδή δεν έχει προκατόχους και η συμβατική της καθιέρωση έγινε το 1982,⁴⁹ η βιωσιμότητα και το περιεχόμενό της, εξαρτώνται από τις αλλαγές του εθνικού δικαίου,⁵⁰ του οποίου σήμερα αρκετοί είναι αυτοί που θεωρούν ότι, αποτελεί μέρος και έτσι θα υιοθετηθεί πολύ γρήγορα από τα παράκτια κράτη.⁵¹

Η θεώρηση αυτή ενισχύεται από την παράγραφο 100 της απόφασης του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης στις 24/2/82, για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ Τυνησίας – Λιβύης,⁵² αλλά και την παράγραφο 34 της απόφασης του ίδιου δικαστηρίου στις 20/11/86 για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ Λιβύης – Μάλτας.⁵³

⁴⁸ Βλ., Nandan, S.N., “The Exclusive Economic Zone: A historical perspective”, The Law of the Sea, FAO, Rome, 1987.

⁴⁹ Βλ., Γούναρης Ε., «Το Διεθνές Δίκαιο Αλιείας», Τετράδια Διεθνούς Δικαίου 15, διεύθυνση Κ.Ιωάννου, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1989, σελ. 27.

⁵⁰ Βλ., Ο’ Conell D.P., “The international law of the Sea”, edited by I.A. Shearer, Oxford, Clarendon Press, Vol. II, 1984, σελ. 570.

⁵¹ Βλ., Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Δεύτερη Έκδοση, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2005, σελ. 193.

⁵² “In so far as the question of historic fishing rights....It is clearly the case that, basically, the notion of historic rights or waters and that of the continental shelf are governed by distinct legal regimes in customary international law. The first regime is based on acquisition and occupation, while the second is based on the existence of rights “ipso facto and ab initio”.....While it may be that Tunisia’s historic rights and titles are more nearly related to the concept of the exclusive economic zone, which may be regarded as part of modern

Πολλές θεωρίες έχουν υποστηριχθεί σχετικά με τη νομική φύση της ΑΟΖ και τούτο διότι οι σχετικές ρυθμίσεις στη Νέα Σύμβαση δεν καθορίζουν με σαφήνεια το θέμα αυτό. Αναμφίβολα, η ΑΟΖ είναι ένας θεσμός που χαρακτηρίζεται από ένα ιδιαίτερο καθεστώς που διαφέρει από εκείνο της αιγιαλίτιδας ζώνης. Η ζώνη αυτή δηλαδή δεν είναι οπωσδήποτε αιγιαλίτιδα ζώνη.⁵⁴ Ευλόγως, επομένως, τίθεται το ερώτημα: Μήπως είναι ανοιχτή θάλασσα ή μήπως είναι μια τρίτη, εντελώς νέα, θαλάσσια ζώνη που βρίσκεται ανάμεσα στην αιγιαλίτιδα ζώνη και την ανοιχτή θάλασσα? Με άλλα λόγια, περιλαμβάνεται η ΑΟΖ στην αντίληψη της ανοιχτής θάλασσας ή θεωρείται σαν ένα καθεστώς *sui generis*?

Το ερώτημα αυτό σχετικά με τη νομική φύση της ΑΟΖ και την υπαγωγή της στην ανοιχτή θάλασσα ή όχι, επιλύεται αν κοιτάξουμε λεπτομερέστερα τα άρθρα 58 και 86 της Σύμβασης του 1982. Το άρθρο 58 της εν λόγω Σύμβασης προβλέπει για τα τρίτα κράτη, δικαιώματα που ισχύουν και στην ανοιχτή θάλασσα, ανάμεσα σε αυτά το δικαίωμα υπέρπτησης, ναυσιπλοΐας, τοποθέτησης υποβρυχίων καλωδίων, ενώ το άρθρο 86, για την ανοιχτή θάλασσα, διατυπώνει ότι, αυτή είναι όλα τα τμήματα που δεν συμπεριλαμβάνουν

international law, Tunisia has not chosen to base its claims upon that concept.” ICJ Judgment, Tunisia – Libya, Report, 1982.

⁵³ “It is in the Court’s view incontestable that, apart from those provisions, the institution of the exclusive economic zone, with its rule on entitlement by reason of distance, is shown by the practice of States to have become a part of customary law.....Although the institutions of the continental shelf and the exclusive economic zone entails over the sea-bed of the zone are defined by reference to the regime laid down for the continental shelf. Although there can be a continental shelf where there is no exclusive economic zone, there cannot be an exclusive economic zone without a corresponding continental shelf. It follows that, for juridical and practical reasons, the distance criterion must now apply to the continental shelf as well as to the exclusive economic zone.....” ICJ Judgment, Libya - Malta, Report, 1985.

⁵⁴ Βλ., Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», σελ.51.

την ΑΟΖ, την αιγιαλίτιδα ζώνη ή τα εσωτερικά ύδατα, ή στα αρχιπελαγικά κράτη τα αρχιπελαγικά ύδατα.⁵⁵

Συνεπώς, η ΑΟΖ δεν περιλαμβάνεται στην αντίληψη της ανοιχτής θάλασσας, αλλά θεωρείται σαν ένα καθεστώς *sui generis*, γιατί έχει την ιδιομορφία να διέπεται από ένα διαφορετικό καθεστώς, το οποίο ενώ αναγνωρίζει στα παράκτια κράτη κυριαρχικά δικαιώματα και δικαιοδοσίες οικονομικού χαρακτήρα, παράλληλα επιτρέπει και στα τρίτα κράτη να έχουν τις βασικές ελευθερίες τους, με στόχο την εξισορρόπηση των διαφόρων συμφερόντων των κρατών.⁵⁶ Με άλλα λόγια, δικαιώματα αλιείας μπορούν να παραχωρηθούν και σε τρίτους, έπειτα από σχετική συμφωνία, με την οποία τα κράτη θα λαμβάνουν υπόψη τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του παράκτιου κράτους, θα συμμορφώνονται με τους νόμους και τους κανονισμούς που υιοθετούνται από αυτό και είναι σύμφωνοι με τις διατάξεις της Σύμβασης του '82 και άλλους κανόνες δικαίου που δεν έρχονται σε αντίθεση με αυτή (άρθρο 58 §3).⁵⁷ Παρατηρούμε, επομένως ότι το παράκτιο κράτος έχει μεν την προτεραιότητα, αλλά όχι απαραίτητα και το μονοπώλιο, ενώ τα παραδοσιακά δικαιώματα θα πρέπει να γίνονται σεβαστά.

⁵⁵ Βλ., Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Τόμος ΙΙ, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1982, σελ. 224.

⁵⁶ Βλ., Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», σελ.52.

⁵⁷ Πολλά κράτη προβλέπουν στις νομοθεσίες τους ποινικές κυρώσεις εναντίων εκείνων που αλιεύουν χωρίς άδεια στην αλιευτική τους ζώνη, π.χ. Ποινικός Κώδικας Ελλάδας, άρθρο 401. Βλ., Σιούσιουρας Π., «Διεθνές Δίκαιο των Υδάτων», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Ρόδος, 2003, σελ.117.

2.2 Δικαιώματα και εξουσίες στην ΑΟΖ

Σύμφωνα με τη Νέα Σύμβαση, μέσα στην ΑΟΖ, το παράκτιο κράτος ασκεί δύο κατηγοριών δικαιώματα, οικονομικού κυρίως χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα:

Α) το παράκτιο κράτος ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα με σκοπό την εξερεύνηση, την εκμετάλλευση, την διατήρηση και διαχείριση όχι μόνο των φυσικών πόρων, βιολογικών και μη, του βυθού και του υπεδάφους του, αλλά με το νέο καθεστώς της ΑΟΖ, τα δικαιώματα αυτά διευρύνονται και περιλαμβάνουν και τα υπερκείμενα ύδατα.⁵⁸ Με άλλα λόγια, η ΑΟΖ φαίνεται πως απορρόφησε το καθεστώς της υφαλοκρηπίδας, εκτός βέβαια από τις περιπτώσεις εκείνες, που η υφαλοκρηπίδα μπορεί να επεκτείνεται και πέρα από τα 200 ν.μ.⁵⁹ Επιπλέον, τα κυριαρχικά δικαιώματα επεκτείνονται και σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες, όπως είναι η παραγωγή ενέργειας, τα ρεύματα και τους ανέμους.

Β) το παράκτιο κράτος ασκεί ακόμα δικαιοδοσία, αποκλειστική δηλαδή αρμοδιότητα, για την τοποθέτηση και χρησιμοποίηση τεχνητών νησιών και άλλων εγκαταστάσεων, για τη διεξαγωγή θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας και για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Ωστόσο, για την άσκηση των αναφερόμενων δικαιωμάτων, είναι απαραίτητη προϋπόθεση η ύπαρξη μιας ειδικής διακήρυξης⁶⁰ από το ενδιαφερόμενο παράκτιο κράτος,

⁵⁸ Βλ., Καρακωστάνογλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 143.

⁵⁹ Όταν το υφαλοπλαίσιο εκτείνεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 200 ν.μ., τότε θεμελιώνεται υφαλοκρηπίδα 350 ν.μ., όπου ρυθμιστής της υφαλοκρηπίδας είναι το γεωλογικό κριτήριο.

⁶⁰ Το παράκτιο κράτος μπορεί να θεσπίσει μικρότερη ΑΟΖ από αυτή των 200ν.μ. ή ακόμη να μη θεσπίσει καθόλου ΑΟΖ. Απαιτείται πάντως, ειδική διακήρυξη του παράκτιου κράτους για την θέσπιση της ΑΟΖ. Εάν δεν την θεσπίσει, τότε δεν έχει δικαιώματα επί της ΑΟΖ, αλλά διατηρεί *ipso iure* τα γνωστά κυριαρχικά δικαιώματα στο έδαφος και το υπέδαφος της υφαλοκρηπίδας του. Είναι επομένως θεσμός προαιρετικός-εξαρτάται από τη δική του

προκειμένου να θεσπίσει την ΑΟΖ, ώστε με αυτό τον τρόπο να ενημερωθούν και τα υπόλοιπα κράτη. Επομένως, τα δικαιώματα επί της ΑΟΖ έχουν προτιμησιακό χαρακτήρα, σε αντίθεση βέβαια με την υφαλοκρηπίδα όπου τα δικαιώματα των κρατών είναι αποκλειστικά-συμφυή, ασκούνται *ipso iure* και *ab initio* και επομένως δεν χρειάζεται τέτοια διακήρυξη.

Όπως προαναφέραμε, με την καθιέρωση της ΑΟΖ, αναγνωρίζονται ευρεία δικαιώματα στα παράκτια κράτη,⁶¹ αφού τα τελευταία είναι και αυτά που απεκόμισαν το μεγαλύτερο μέρος των προνομίων σχετικά με το θεσμό αυτό. Παρ'όλα αυτά η καθιέρωση της ΑΟΖ, δεν θίγει άλλες ελευθερίες πέρα από αυτές που μεταβιβάζονται στην παράκτια δικαιοδοσία κάτω από το νέο καθεστώς. Έτσι τα τρίτα κράτη απολαμβάνουν τα δικαιώματα που έχουν στην ανοιχτή θάλασσα, όπως αυτό της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας, υπέρπτησης, τοποθέτησης υποβρυχίων καλωδίων και αγωγών καθώς και το δικαίωμα χρήσης των θαλασσών για άλλους διεθνώς νομίμους σκοπούς που συνδέονται με την άσκηση των δικαιωμάτων τους, αρκεί αυτά να σέβονται τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους και να συμμορφώνονται με τους νόμους και τις ρυθμίσεις που έχουν υιοθετηθεί από το τελευταίο

δικαιοδοσία. Η θαλάσσια περιοχή που δεν θα υιοθετηθεί ως ΑΟΖ, παραμένει νομικώς σαν μέρος της ανοικτής θάλασσας. Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Δεύτερος, Εκδόσεις Ι.Σιδέρη, Αθήνα, 2003, σελ. 101.

⁶¹ Είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι η ΑΟΖ περιόρισε κατά 36% την περιοχή που κάλυπτε η ανοικτή θάλασσα συσσωρεύοντας υπέρ των παρακτίων κρατών ποσοστό 90% περίπου της παγκόσμιας αλιείας, ποσοστό υψηλότερο του 80% των γνωστών υποθαλάσσιων αποθεμάτων πετρελαίου (που αντιστοιχεί στο 1/3 της παγκόσμιας παραγωγής), ένα ποσοστό 10% επί των παγκόσμιων πολυμεταλλικών κονδύλων. Επιπλέον, ένα ποσοστό περίπου 80% της θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας διεξάγεται στην περιοχή της ΑΟΖ. Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη: Προκλήσεις και Προοπτικές για το Αιγαίο» στο Περράκης Στ., (επιμ.), *Το Αιγαίο Πέλαγος και το νέο Δίκαιο της θάλασσας*, ΕΚΕΜ, Πρακτικά Συμποσίου, Ρόδος, 4-6 Νοεμβρίου 1994, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1996, σελ. 179.

στην ΑΟΖ του. Αντίθετα, όσον αφορά στην ελευθερία της αλιείας, η Σύμβαση αφήνει ένα πολύ μικρό περιθώριο για τα τρίτα κράτη να αλιεύουν και γενικότερα να προβαίνουν στην εκμετάλλευση της ζώνης αυτής, χωρίς τη ρητή συναίνεση του παράκτιου κράτους. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι όροι και τρόποι συμμετοχής των τρίτων κρατών, καθορίζονται από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέσω διμερών, περιφερειακών συμφωνιών.⁶²

Σύμφωνα με τη Σύμβαση (άρθρο 62 §2) υπάρχουν τρεις κατηγορίες κρατών⁶³ στις οποίες αναγνωρίζεται το δικαίωμα να αλιεύουν στην ΑΟΖ ενός παράκτιου κράτους, σε περίπτωση που οι δυνατότητες του τελευταίου στην αλιεία των αποθεμάτων της ΑΟΖ του είναι κατώτερες του επιτρεπτού όγκου αλιεύματος.⁶⁴ Έτσι :

α) τα περικλειστα κράτη της περιοχής έχουν δικαίωμα να μετέχουν στην αλίευση των ζωντανών οργανισμών μόνο σε ό,τι απομένει μετά την αλίευση από το παράκτιο κράτος.

β) τα γεωγραφικά μειονεκτούντα, δηλ εκείνα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση σε σχέση με άλλα παράκτια κράτη, μετέχουν στην αλιεία με τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις που αναγνωρίζονται και στα περικλειστα κράτη και

γ) τα υπόλοιπα κράτη και κυρίως εκείνα που συνήθως αλίευαν στην ΑΟΖ μπορούν να μετέχουν στην αλίευση εφόσον όμως υπάρχει πλεονάζον αλιεύμα. (στην περίπτωση που η

⁶² Οι προϋποθέσεις και οι προδιαγραφές αναφέρονται ειδικότερα στην απόλυτη δικαιοδοσία του παράκτιου κράτους να υιοθετήσει νόμους και κανονισμούς σχετικά με: α) την παροχή αδειών αλιείας, β) τον προσδιορισμό των ειδών για τα οποία επιτρέπεται η αλιεία, γ) την ρύθμιση των περιόδων και των περιοχών της αλιείας, δ) τον καθορισμό της ηλικίας και του μεγέθους των αλιευμάτων, καθώς και σχετικά με μία σειρά συμπληρωματικών δραστηριοτήτων που αφορούν στην έρευνα και την παρατήρηση όλων των ενεργειών που λαμβάνουν χώρα στην περιοχή της ΑΟΖ. Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Πρώτος, Εκδόσεις Ι.Σιδέρη, Αθήνα, 2003, σελ. 297.

⁶³ Βλ., Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», σελ.54

⁶⁴ Δηλαδή, στις περιπτώσεις εκείνες όπου το παράκτιο κράτος δεν προβαίνει σε πλήρη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων στη ζώνη αυτή.

ποσότητα του αλιεύματος υπερβαίνει την πραγματική δυνατότητα αλίευσης που έχει το παράκτιο κράτος. Πάντως, σύμφωνα με τη Σύμβαση τόσο την ικανότητα όσο και την ποσότητα αλίευσης του παράκτιου κράτους την καθορίζει αποκλειστικά το παράκτιο κράτος).

2.3 Η αλιεία στην ΑΟΖ

Όπως επισημάναμε προηγουμένως, το παράκτιο κράτος δεν απολαμβάνει αποκλειστικότητα σε σχέση με την εκμετάλλευση των βιολογικών πόρων των υδάτων με τον ίδιο απόλυτο τρόπο που έχει στην υφαλοκρηπίδα και αυτό συμβαίνει γιατί και τα άλλα κράτη έχουν δικαίωμα συμμετοχής στο πλεόνασμα των αλιευτικών αποθεμάτων της ΑΟΖ (καθώς το παράκτιο κράτος είναι υπεύθυνο για την διατήρηση και την αξιοποίησή τους). Η Σύμβαση όμως δημιουργεί στο θέμα των βιολογικών πόρων δύο καθεστώτα με βασικό φορέα το ίδιο το παράκτιο κράτος. Στο μεν ένα καθεστώς, προβλέπεται η διατήρηση και χρησιμοποίηση των αλιευμάτων της περιοχής (κυρίως διάφορα είδη ψαριών, αλλά και βιολογικούς πόρους όπως τα θαλάσσια φυτά) στο δε άλλο καθεστώς, θεσπίζεται η εκμετάλλευση των αλιευμάτων, όπου προβλέπεται η συμμετοχή και άλλων κρατών εκτός από το παράκτιο, αλλά κάτω από κάποιες προϋποθέσεις⁶⁵.

Αν αναλύσουμε τα δύο παραπάνω καθεστώτα θα καταλάβουμε ότι το πρώτο καθεστώς που αφορά στη διατήρηση (άρθρο 61) έχει αρχικά σαν στόχο να καθορίσει το επιτρεπτό όριο αλίευσης (παράγραφος 1), γεγονός που μας οδηγεί στη σκέψη ότι αυτό γίνεται για να αποφευχθεί η υπεραλίευση/υπερεκμετάλλευση κάποιας συγκεκριμένης περιοχής, ενώ ταυτόχρονα προβλέπεται να γίνεται σωστή διαχείριση της περιοχής (άρθρο

⁶⁵ Βλ., Καρακωστάνογλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 355.

62) και εφόσον το παράκτιο κράτος δεν έχει τη δυνατότητα συνολικής αλιεύσης, παρέχει αυτή τη δυνατότητα σε άλλα κράτη με ειδικές συμφωνίες (παράγραφος 2).

Σημαντικό είναι και πρέπει να τονιστεί ότι προβλέπονται ειδικές διατάξεις σχετικά με τα αποθέματα που βρίσκονται στις ΑΟΖ δύο ή περισσότερων παράκτιων κρατών ή μέσα στην ΑΟΖ αλλά και σε μια περιοχή πέρα και παρακείμενη σε αυτή (άρθρο 63), όσο και διατάξεις για τα κράτη χωρίς ακτές (άρθρο 69) και για τα γεωγραφικώς μειονεκτούντα κράτη (άρθρο 70), ενώ υπάρχει η περίπτωση όπου τα κράτη χωρίς ακτές και τα γεωγραφικώς μειονεκτούντα κράτη δεν έχουν δικαίωμα καμίας συμμετοχής, εάν η οικονομία του παρακτίου κράτους εξαρτάται αποκλειστικά από την εκμετάλλευση των ζώντων πόρων της ΑΟΖ του (άρθρο 71). Πάντως, σε κάθε περίπτωση το παράκτιο κράτος είναι αυτό που ασκεί τα δικαιώματα και έχει τις εξουσίες (άρθρο 73), ενώ μόνο σε μία διάταξη προβλέπονται περιορισμοί στη μεταβίβαση των δικαιωμάτων του (άρθρο 72).

Το παράκτιο κράτος μπορεί να λαμβάνει μέτρα ώστε να καθορίσει την επιτρεπτή ποσότητα αλιεύματος όσον αφορά στους βιολογικούς πόρους στην ΑΟΖ, ώστε να εξασφαλίζεται η μέγιστη σταθερή απόδοση στον τομέα της αλιείας και επιπλέον τα μέτρα αυτά θα πρέπει να βρίσκονται σε άμεση σχέση με τις οικολογικές και οικονομικές παραμέτρους του όλου εγχειρήματος. Οι οικολογικές παράμετροι αναφέρονται στις μεθόδους αλιείας και στην αλληλεξάρτηση των αποθεμάτων, ενώ σε περίπτωση που τα αλιευτικά αποθέματα βρίσκονται ταυτόχρονα στις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες περισσότερων κρατών, τα κράτη αυτά υποχρεούνται απευθείας ή μέσω αρμοδίων υποπεριφερειακών ή περιφερειακών οργανισμών, να συμφωνήσουν για τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν, να διατηρήσουν και να αναπτύξουν αυτά τα αποθέματα.⁶⁶

⁶⁶ Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Δεύτερος, Εκδόσεις Ι.Σιδέρη, Αθήνα, 2003, σελ. 102.

Το πρόβλημα της διαχείρισης των θαλάσσιων πόρων πάντως, γίνεται κορυφαίο όταν συνειδητοποιήσουμε, ότι το σύνολο της επιφάνειας των θαλασσιών περιοχών αυτών καλύπτεται τις περισσότερες φορές από τις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες των παράκτιων και ενδιαφερομένων κρατών, ενώ χρειάζεται να τονιστεί ότι η διαχείριση αφορά είτε τους ζώντες πόρους της θαλάσσιας κολώνας νερού, είτε τους υποθαλάσσιους φυσικούς πόρους του βυθού και τους υπεδάφους του.⁶⁷

⁶⁷ Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Πρώτος, Εκδόσεις Ι.Σιδέρη, Αθήνα, 2003, σελ. 416.

3. Η οριοθέτηση της ΑΟΖ

3.1 Το πλάτος της ΑΟΖ

Τα βασικά στοιχεία που περιέχει ο ορισμός της ΑΟΖ είναι δύο και αφορούν αφενός στο καθεστώς των δικαιωμάτων της (*ratione materiae*), αφετέρου στην περιοχή που εφαρμόζεται η ΑΟΖ (*ratione loci*).⁶⁸ Όσον αφορά στην περιοχή εφαρμογής, το άρθρο 55 ορίζει ότι «η ΑΟΖ είναι μια περιοχή πέρα από τη χωρική θάλασσα και συνεχόμενη με αυτήν...» ενώ το άρθρο 57, ορίζει ότι «η ΑΟΖ δεν θα εκτείνεται πέρα από τα 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το πλάτος της χωρικής θάλασσας».

Το πλάτος της ΑΟΖ, εξαρτάται πάντα από το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης που έχει καθορίσει το ενδιαφερόμενο κράτος, αν δηλαδή το κράτος έχει αιγιαλίτιδα ζώνη 6 ν.μ., τότε η ΑΟΖ του θα είναι 194 ν.μ., ενώ αν η αιγιαλίτιδα ζώνη είναι 12 ν.μ., τότε η ΑΟΖ θα είναι 188 ν.μ. Κάθε φορά δηλαδή, προκειμένου να βρεθεί το πλάτος της ΑΟΖ, θα αφαιρείται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης που έχει καθορίσει το παράκτιο κράτος, ενώ δε πρέπει να επισημανθεί, ότι καθώς χρειάζεται ειδική διακήρυξη για τη θέσπιση της ΑΟΖ από το παράκτιο κράτος, αυτό έχει τη δυνατότητα με βάση το άρθρο 57, να καθιερώσει μικρότερη από τα 200 ν.μ ΑΟΖ.

3.2 Η μέτρηση της ΑΟΖ

Η μέτρηση της ΑΟΖ γίνεται ακολουθώντας τις ίδιες διαδικασίες που υπάρχουν για τη μέτρηση της αιγιαλίτιδας ζώνης, λαμβανομένου υπόψη πάντα ότι η ρευστότητα και η αβεβαιότητα που υπάρχει γύρω από τις ευθείες γραμμές βάσης, δυσκολεύει τον υπολογισμό της έκτασης που θα αφαιρεθεί από την ανοικτή θάλασσα, εφόσον βέβαια το παράκτιο κράτος καθιερώσει ΑΟΖ. Έτσι για να προσδιοριστεί ακριβώς η έκταση της ΑΟΖ πρέπει

⁶⁸ Βλ., Καρακωστάνογλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 117.

πρώτα να χαραχθούν όλες οι γραμμές βάσης του κράτους και η έκταση της αιγιαλίτιδας.⁶⁹ (Σε περιπτώσεις κρατών με επικαλυπτόμενες παρακείμενες ή απέναντι ακτές, θα πρέπει επιπλέον να αποσαφηνιστούν οι μεταξύ τους οριοθετικές γραμμές. Εδώ όμως πλέον μιλάμε για οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ κρατών με επικαλυπτόμενες ΑΟΖ που αναφέρεται παρακάτω).

3.3 Η χάραξη των γραμμών βάσης της ΑΟΖ

Οι γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται / χαράσσεται η ΑΟΖ δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ιδιαίτερου ενδιαφέροντος κατά την UNCLOS III, ενώ οι λίγες προτάσεις που υποβλήθηκαν ήταν είτε ταυτόσημες με τα αντίστοιχα άρθρα για τις γραμμές βάσης της Σύμβασης του 1958 για τη χωρική θάλασσα και τη συνορεύουσα ζώνη, είτε πιο αόριστες.⁷⁰

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Σύμβασης των Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982: «Κάθε κράτος έχει το δικαίωμα να καθορίσει το εύρος της χωρικής του θάλασσας. Το εύρος αυτό δεν υπερβαίνει τα 12 ν.μ., μετρούμενα από τις γραμμές βάσεως καθοριζόμενες με την παρούσα Σύμβαση».⁷¹

Οι γραμμές βάσης ή οριογραμμές⁷² που αναφέρονται στο άρθρο 3 της Σύμβασης, αποτελούν το εσωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας ζώνης, αλλά και της ΑΟΖ, που σε συνδυασμό με το πλάτος της μας δίνει το εξωτερικό όριό της. Επιπλέον με το άρθρο 14, η Σύμβαση καθορίζει ότι, τα κράτη μπορούν να επιλέξουν τα ίδια κάποιες από τις μεθόδους ή να κάνουν

⁶⁹ Ibid, σελ. 121.

⁷⁰ Ibid, σελ. 119.

⁷¹ Επίσημη μετάφραση της Σύμβασης των Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα, Ιανουάριος 1995.

⁷² Οριογραμμή είναι η γραμμή από την οποία μετρώνται τα εξωτερικά όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης ενός κράτους και ορισμένα άλλα όρια της δικαιοδοσίας του παράκτιου κράτους. Είναι επίσης η διαχωριστική γραμμή μεταξύ των εσωτερικών υδάτων και της αιγιαλίτιδας. Βλ, Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Δεύτερη Έκδοση, σελ. 119.

συνδυασμό των μεθόδων που παρέχονται με σκοπό την εφαρμογή τους σε κάθε ξεχωριστή περίπτωση. Οι μέθοδοι που προβλέπονται είναι η φυσική ακτογραμμή (άρθρο 5) και οι ευθείες γραμμές βάσης (άρθρο 7). Παρατηρούμε ότι η Σύμβαση με το συγκεκριμένο άρθρο έδωσε καθαρά τη δυνατότητα επιλογής στα κράτη και μείωσε εμφανώς την τυχόν διαφορά που φαινόταν να υπήρχε μεταξύ του βασικού κανόνα για τη φυσική ακτογραμμή και των ευθειών γραμμών βάσης.

Εδώ είναι βασικό να πούμε ότι, η φυσική ακτογραμμή, η γραμμή δηλαδή όπου εφάπτεται η θάλασσα με τη ξηρά, δεν είναι πάντα σταθερή επειδή τις περισσότερες φορές υπάρχει η παλίρροια, που δημιουργεί άλλοτε μέγιστη πλήμμη και άλλοτε κατώτατη ρηχία.⁷³ Η γραμμή της κατώτατης ρηχίας⁷⁴ που έχει επικρατήσει και εφαρμόζεται σαν το σημείο από όπου ξεκινά το παράκτιο κράτος να μετρά το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης του, (και τις άλλες θαλάσσιες ζώνες του και ΑΟΖ) εμφανίστηκε για πρώτη φορά στη σύμβαση αλιείας μεταξύ Μ.Βρετανίας και Γαλλίας το 1839 και στη σύμβαση αλιείας της Βόρειας Θάλασσας του 1882.⁷⁵ Η γραμμή της κατώτατης ρηχίας υιοθετήθηκε από το Ινστιτούτο Διεθνούς Δικαίου το 1894, από την Επιτροπή προετοιμασίας της συνδιάσκεψης της Χάγης του 1930 και από το Διεθνές Δικαστήριο στην υπόθεση της Αγγλο – Νορβηγικής διαφοράς για την αλιεία⁷⁶ (Anglo – Norwegian fisheries case) του 1951, όταν αυτό αποφάνθηκε ότι, αυτός ο τρόπος μέτρησης ήταν αποδεκτός, όπως φαινόταν από την πρακτική των κρατών.

⁷³ Στην Ελλάδα δεν υπάρχει τέτοιο πρόβλημα εφόσον η παλίρροια είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

⁷⁴ Η γραμμή (το ίχνος) της κατώτατης ρηχίας κατά μήκος της ακτής, όπως αυτή σημειώνεται στους χάρτες μεγάλης κλίμακας, που αναγνωρίζονται από το παράκτιο κράτος, καθιερώθηκε σαν εσωτερικό όριο για τη μέτρηση της αιγιαλίτιδας ζώνης από τη Σύμβαση της Γενεύης του '58 για την αιγιαλίτιδα και τη συνορεύουσα ζώνη, με το άρθρο 3, και την ίδια διάταξη επανέλαβε στο άρθρο 5 η Σύμβαση των Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982.

⁷⁵ Βλ., Ο' Conell D.P., "The international law of the Sea", σελ. 171.

⁷⁶ Το Διεθνές Δικαστήριο ανέφερε ότι «δεν είχε καμία δυσκολία να βρει ότι, για το σκοπό μέτρησης του πλάτους της χωρικής θάλασσας, χρησιμοποιείται η γραμμή της κατώτερης

Η μέθοδος των ευθειών γραμμών βάσης εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 1951, με την απόφαση, όπως αναφέραμε παραπάνω, του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, για την Αγγλο-Νορβηγική διαφορά για την αλιεία. Ένα χρόνο μετά την απόφαση αυτή, το 1952, η πρώτη χώρα που έσπευσε να εφαρμόσει με τη νομοθεσία της την προτεινόμενη μέθοδο για το εσωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας, ήταν η Ισλανδία⁷⁷ και την ακολούθησαν, πέντε χώρες, η Αίγυπτος,⁷⁸ η Αιθιοπία, η Αλβανία,⁷⁹ η Κούβα και η Κίνα. Η απόφαση του 1951, βοήθησε να γίνει κατανοητό ότι, σε μερικές περιπτώσεις όπου η εφαρμογή της φυσικής ακτογραμμής περιέπλεκε τη χάραξη της αιγιαλίτιδας, θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται νοητές γραμμές κατά μήκος των ακτών των παρακτίων κρατών.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η χάραξη αυτών των γραμμών όταν γίνεται σύμφωνα με αυτά που προβλέπονται⁸⁰ από το διεθνές δίκαιο και όχι για να εξυπηρετήσει συμφέροντα κάποιων κρατών, δεν φαίνεται να δημιουργεί προβλήματα και σε ορισμένες περιπτώσεις που προβλέπονται, το παράκτιο κράτος μπορεί να αντικαταστήσει τη φυσική γραμμή βάσης ή ακτογραμμή, με αυτές τις γραμμές.

ρηχίας ή η ελάχιστη μεταξύ δύο παλιρροιών (the mean between two tides) που είχε γίνει γενικά αποδεκτή και από την πρακτική των κρατών. Αυτό το κριτήριο είναι το πιο ευνοϊκό για το παράκτιο κράτος και δείχνει καθαρά το χαρακτήρα των χωρικών υδάτων που ανήκουν στην περιοχή της ξηράς». ICJ Reports, 1951, σελ. 128.

⁷⁷ Iceland proclaimed 47 straight baselines, I.B.S. No. 34 (Rev.), Regulation 1952, 1961, 1972.

⁷⁸ Royal Decree 15 Jan. 1951, IBS No. 22.

⁷⁹ Decree No. 1535 / 1952, που τροποποιήθηκε αργότερα με το Decree No. 4650 / 1970, IBS, NO. 7.

⁸⁰ i) Τα τμήματα των γραμμών αυτών δεν θα πρέπει στο σύνολό τους να υπερβαίνουν τα 24 ν.μ. από την ακτή. ii) Δεν θα πρέπει να περικλείουν μεγάλη ποσότητα ύδατος προς την ξηρά. iii) Δεν πρέπει να δημιουργούν επέκταση του εξωτερικού ορίου των χωρικών υδάτων, σε τέτοιο σημείο που να φτάνει μέχρι τη συνορεύουσα ή την οικονομική ζώνη του παράκτιου κράτους. Βλ., Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», σελ.17.

3.4 Η χάραξη της ΑΟΖ

Η Σύμβαση των Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982, δεν προβλέπει ακριβή τρόπο ή μέθοδο χάραξης του εξωτερικού ορίου της ζώνης αυτής. Επομένως πιστεύουμε, ότι οι μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιούνται για τη χάραξη της εν λόγω ζώνης θα είναι οι ίδιοι που χρησιμοποιούνται και για τη χάραξη του εξωτερικού ορίου της αιγιαλίτιδας ζώνης, όπως προέκυψαν από τους τρόπους χάραξης που είχαν χρησιμοποιηθεί στην απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου στην Αγγλονορβηγική υπόθεση αλιείας του 1955.⁸¹

α) Η μέθοδος της παράλληλης χάραξης (tracé parallele)

Είναι η χάραξη μιας γραμμής που ακολουθεί και είναι παράλληλη με την ακτή του παράκτιου κράτους. Η χάραξη αυτή εφαρμόζεται σε ακτές που δεν είναι διακεκομμένες. Η θαλάσσια περιοχή που περικλείεται ανάμεσα στην ακτή και στην παράλληλη με αυτή γραμμή, εξαρτάται κάθε φορά από το πλάτος της αιγιαλίτιδας του κράτους, που είναι το εσωτερικό όριο της ΑΟΖ και με βάση αυτό χαράσσεται το εξωτερικό της όριο.

β) Η μέθοδος της πολυγωνικής χάραξης (tracé polygonal)

Κατά την πολυγωνική χάραξη χαράσσονται ευθείες γραμμές παράλληλες προς τις γραμμές βάσης που ενώνουν ακρωτήρια. Με βάση τις παράλληλες γραμμές δημιουργείται το εξωτερικό όριο της ΑΟΖ.

⁸¹ Το Διεθνές Δικαστήριο στην εν λόγω υπόθεση αλιείας επεσήμανε τρεις μεθόδους: α) την παράλληλη χάραξη, β) την πολυγωνική χάραξη και γ) τη μέθοδο του ημικυκλίου. Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Πρώτος, Εκδόσεις Ι.Σιδέρη, Αθήνα, 2003, σελ. 231.

γ) Η μέθοδος χάραξης του ημικυκλίου (courbe tangente)

Είναι η χάραξη μιας γραμμής, η οποία χρησιμοποιεί συγκεκριμένα σημεία που επιλέγονται στην ακτή (αντί να χρησιμοποιείται όλη η ακτή). Κάθε ένα από αυτά τα σημεία απέχει από την ακτή, απόσταση ίση με το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης του κράτους. Με κέντρο το κάθε ένα από αυτά και με ακτίνα ίση με το πλάτος της αιγιαλίτιδας (με το άνοιγμα του διαβήτη στη κλίμακα του χάρτη) χαράσσονται οι περιφέρειες κύκλων που τέμνονται μεταξύ τους σε δύο σημεία. Το τόξο που δημιουργείται όταν ενωθούν τα σημεία τομής δύο κύκλων είναι το εξωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας και με βάση αυτό δημιουργείται το εξωτερικό όριο της ΑΟΖ.

Από τις προαναφερόμενες μεθόδους, αυτή που εφαρμόζεται περισσότερο στην αιγιαλίτιδα ζώνη από τους ναυτιλλόμενους είναι η τρίτη,⁸² καθώς θεωρείται ότι η πρώτη είναι αρκετά ασαφής (και αυτός είναι ένας βασικός λόγος που δεν εφαρμόζεται στη διεθνή πρακτική), ενώ η δεύτερη άλλες φορές είναι πολύ απλό και άλλες πολύ περίπλοκο να εφαρμοστεί. Επομένως η ίδια μέθοδος θα εφαρμόζεται περισσότερο στην ΑΟΖ.

⁸² Είναι αυτή που αντιπροσωπεύει περισσότερο την απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης και η οποία υιοθετήθηκε και από τις συμβάσεις του 1958 (άρθρο 6) και του 1982 (άρθρο 4) με την ίδια διατύπωση: «Το εξωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας είναι μια γραμμή, κάθε σημείο της οποίας βρίσκεται σε τόση απόσταση από το πιο κοντινό σημείο της γραμμής βάσης, όσο είναι το πλάτος της αιγιαλίτιδας». Η μόνη διαφορά ανάμεσα στις δύο συμβάσεις είναι ότι η μεν πρώτη δεν παρείχε το πλάτος της έκτασης της αιγιαλίτιδας, ενώ η δεύτερη παρέχει τη δυνατότητα στο κράτος να ορίσει την ζώνη του αυτή μέχρι τα 12 ν.μ. Βλ, Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Τόμος II, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1982, σελ. 108.

3.5 Η χρήση των ναυτικών χαρτών (άρθρο 75 της Σύμβασης)

Εφόσον το παράκτιο κράτος έχει υιοθετήσει ΑΟΖ, σε κάθε περίπτωση θα πρέπει αυτή να χαραχθεί επάνω σε επίσημους ναυτικούς χάρτες. Αν και το Διεθνές Δικαστήριο στην Αγγλο-Νορβηγική υπόθεση αλιείας⁸³ αλλά και οι Συμβάσεις της Γενεύης του 1958 (άρθρο 3) και του Μοντέγκο του 1982 (άρθρο 5), μέσα από αντίστοιχα άρθρα τους, κάνουν αναφορά σε χάρτες μεγάλης κλίμακας, μερικοί πιστεύουν ότι, δεν φαίνεται να υπάρχει ορισμός για τη «μικρή» ή τη «μεγάλη» κλίμακα χαρτών, με αποτέλεσμα αρκετά συχνά αυτές να αντιστρέφονται.⁸⁴ Αρκετοί θεώρησαν ότι, ένας χάρτης «μεγάλης κλίμακας καλύπτει μία μικρή περιοχή και ένας χάρτης μικρής κλίμακας καλύπτει μία μεγάλη περιοχή»,⁸⁵ με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί σύγχυση, ενώ άλλοι υποστήριξαν ότι, η κλίμακα ενός χάρτη είναι κάτι σχετικό στο πλαίσιο που αυτή μπορεί να είναι «μεγάλη» ή «μικρή» μόνο σε σχέση με άλλη κλίμακα ενός ήδη αποδεκτού χάρτη.⁸⁶

3.6 Η γραμμή της κατώτατης ρηχίας

Ο καθορισμός της γραμμής της κατώτατης ρηχίας γίνεται με ένα ειδικό σύστημα και για μια ορισμένη χρονική περίοδο, από τους Υδρογραφικούς Οργανισμούς κάθε χώρας. Σε κάθε μέρος – σημείο της χώρας μπορεί να μην χρησιμοποιείται η ίδια κατώτατη ρηχία (που χρησιμοποιείται σε άλλο). Μια πρώτη προσπάθεια για έναν ενιαίο διεθνή καθορισμό της κατώτατης ρηχίας έγινε το 1919 στη Διεθνή Υδρογραφική Συνδιάσκεψη και συνεχίστηκε ακόμα και έπειτα από την ίδρυση του Διεθνούς Υδρογραφικού Γραφείου μέχρι την έκτη

⁸³ Βλ., Anglo – Norwegian fisheries case, ICJ, REP., 1951, σελ. 116-142.

⁸⁴ Βλ., Ο' Conell D.P., "The international law of the Sea", σελ. 645.

⁸⁵ Βλ., Anderson E.W., "The Principles of Navigation", Clarendon Press, Oxford, 1966, σελ. 328.

⁸⁶ Βλ., Ο' Conell D.P., "The international law of the Sea", σελ. 646.

Διεθνή Υδρογραφική Συνδιάσκεψη το 1952 και την όγδοη το 1966 αλλά όμως χωρίς αποτέλεσμα.⁸⁷

Η γραμμή της κατώτατης ρηχίας εφαρμόζεται, κατά τη χαρτογράφηση, σε όλα τα χαρακτηριστικά (σχηματισμούς) που αποτελούν μέρος της περιοχής του παρακτίου κράτους και που παραμένουν διαρκώς πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας (permanently dry) όπως τα νησιά, νησίδες και βράχοι⁸⁸ ακόμα και όταν αυτά είναι έξω από το πλάτος της αιγιαλίτιδας. Δυσκολίες στον καθορισμό της γραμμής αυτής, φαίνεται να υπάρχουν σε περιοχές με βράχους, αμμώδεις εκτάσεις ή άλλα τέτοια παρόμοια χαρακτηριστικά (σχηματισμοί) ή περιοχές όπου υπάρχουν διαφορές μεταξύ των παλιρροιών ή όπου μπορεί να υπάρχει πάγος. Σε τέτοιες περιπτώσεις σημαντική μεταξύ άλλων είναι η ύπαρξη αεροφωτογραφιών για την παράκτια ζώνη, καθώς ακόμα η ύπαρξη ενεργών παρακτίων παλιρροιακών σταθμών.⁸⁹

Αξίζει να σημειωθεί ότι, η Σύμβαση των Η.Ε. του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας καθορίζει μερικές περιπτώσεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τους χαρτογράφους κατά την εφαρμογή της μεθόδου της «φυσικής ακτογραμμής». Τέτοιες περιπτώσεις είναι οι παράκτιες εγκαταστάσεις (coastal installations), οι εγκαταστάσεις στα ανοικτά, πέρα από την ακτή (off-shore installations), οι σκόπελοι (low-tide elevations) και οι ύφαλοι (reefs).

⁸⁷ Βλ., International Hydrographic Review, 1952, σελ. 105 και 1966, σελ. 10.

⁸⁸ Βλ., Ο' Conell D.P., "The international law of the Sea", σελ. 183.

⁸⁹ Ibid.

4. Η οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ κρατών

4.1 Οι επικαλυπτόμενες ΑΟΖ

Κατά τη διάρκεια της Τρίτης Συνδιάσκεψης για το δίκαιο της θάλασσας δημιουργήθηκε έντονη διαμάχη ως προς τον καθορισμό των αρχών που θα πρέπει να διέπουν την οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ γειτονικών κρατών. Τα κράτη διαμοιράστηκαν, θα λέγαμε σε 2 ομάδες: Η μία που την αποτελούσαν 22 κράτη, ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα,⁹⁰ υποστήριζε την καθιέρωση της μέσης γραμμής, η άλλη από 29 κράτη ανάμεσα στα οποία και η Τουρκία, υποστήριζε την αρχή της ευθυδικίας. Ωστόσο, η Συνδιάσκεψη φάνηκε να αποδέχεται από την αρχή, στο πλαίσιο πάντα της εξασφάλισης ενός ευρύτερου consensus, την απομάκρυνσή της από συγκεκριμένες μεθόδους κατά την οριοθέτηση της ΑΟΖ ανάμεσα στις όμορες ή απέναντι ακτές.⁹¹

Επισημαίνεται ότι θέμα οριοθέτησης της ΑΟΖ μεταξύ παρακειμένων ή απέναντι (γειτονικών) κρατών, δημιουργείται μόνο εφόσον η απόσταση μεταξύ αυτών είναι μικρότερη από τα 400ν.μ. και αυτές επικαλύπτονται. Με άλλα λόγια, περίπτωση επικαλυπτόμενων ΑΟΖ⁹² -γεγονός που αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της Ν.Α. Μεσογείου λόγω του περιορισμένου θαλάσσιου χώρου- έχουμε όταν τα κράτη δεν μπορούν να εκμεταλλευτούν ολόκληρη την περιοχή των 200ν.μ., εξαιτίας άλλων γειτονικών κρατών με την ΑΟΖ των οποίων υπάρχει επικάλυψη.

⁹⁰ Βλ., το Σχέδιο άρθρων που κατέθεσε ο Έλληνας αντιπρόσωπος στη Σύνοδο της U.N.C.L.O.S. III στο Καράκας, το 1974, A/CONF.62/C.2/L.32, Doc. O.N.U.

⁹¹ Βλ., Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα, 1986, σελ.56.

⁹² ΑΟΖ δεν έχουν μόνο τα ηπειρωτικά εδάφη αλλά και τα νησιά, με εξαίρεση των βράχων που δεν μπορούν να συντηρήσουν ανθρώπινη εγκατάσταση ή δική τους οικονομική ζωή.

Η οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ κρατών⁹³ βασίζεται ακριβώς στο ίδιο πλαίσιο με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών. Καθορίζεται δηλαδή από τους ίδιους κανόνες που καθορίζουν την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Εξάλλου, αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι οι διατάξεις του άρθρου 74 της Σύμβασης είναι *mutatis mutandis* ίδιες με τις διατάξεις του άρθρου 83 της Σύμβασης, για την οριοθέτηση επικαλυπτόμενων υφαλοκρηπίδων. Έτσι, σύμφωνα με το τελικό κείμενο του άρθρου 74 της Σύμβασης:⁹⁴

1. Η οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης μεταξύ κρατών με έναντι ή προσκείμενες ακτές πραγματοποιείται κατόπιν συμφωνίας με βάση το Διεθνές Δίκαιο, όπως ορίζεται στο άρθρο 38 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου με σκοπό την επίτευξη δίκαιης λύσης.
2. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, τα ενδιαφερόμενα κράτη προσφεύγουν στις διαδικασίες που προβλέπονται στο Μέρος XV της Σύμβασης., δηλ στην υπαγωγή της διαφοράς στα συστήματα επίλυσης διαφορών : συνδιαλλαγή, διαιτησία, δικαστική επίλυση, ΔΔΔΘ ή ΔΔΧ.
3. Εκκρεμούσης της συμφωνίας, που προβλέπεται στην παράγραφο 1, τα ενδιαφερόμενα κράτη, σε πνεύμα συνεννόησης και συνεργασίας καταβάλλουν κάθε

⁹³ Σήμερα, οι περισσότερες συμφωνίες έχουν βασιστεί στον κανόνα της μέσης γραμμής – ίσης απόστασης, ενώ λίγες έχουν βασιστεί στην αρχή της ευθυδικίας. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι ΑΟΖ σήμερα διαθέτουν 137 παράκτια κράτη.

⁹⁴ Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Πρώτος, σελ. 302. Βλ., επίσης την Επίσημη Ελληνική Μετάφραση στο: Ασωνίτης Γ., «Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1995, σελ. 116.

προσπάθεια για την επίτευξη προσωρινών διευθετήσεων πρακτικού χαρακτήρα και κατά τη διάρκεια αυτής της μεταβατικής περιόδου, για να μην θέσουν σε κίνδυνο ή παρεμποδίσουν την επίτευξη οριστικής συμφωνίας. Οι διευθετήσεις αυτές δεν επηρεάζουν την τελική οριοθέτηση.

4. Όπου ισχύει συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών, τα ζητήματα τα αναφερόμενα στην οριοθέτηση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω συμφωνίας.

4.2 Πρακτική των κρατών στην οριοθέτηση των συνόρων της ΑΟΖ

Σήμερα, οι συμφωνίες οριοθέτησης ΑΟΖ μεταξύ κρατών είναι πολύ λίγες και αρκετές από τις συμφωνίες αυτές αφορούν σε θαλάσσια σύνορα.

i. Απέναντι κράτη

Αρκετές συμφωνίες έχουν βασιστεί στον κανόνα της ίσης απόστασης μερικές φορές με ελαφρά απόκλιση⁹⁵ ενώ μία έχει βασιστεί μεν στον κανόνα της ίσης απόστασης, αλλά έχει δώσει μειωμένη επήρεια στα υπάρχοντα νησιά.⁹⁶

ii. Παρακείμενα κράτη

Αρκετά από τα κράτη αυτά έχουν χρησιμοποιήσει τον κανόνα της ίσης απόστασης,⁹⁷ άλλα έχουν χρησιμοποιήσει σύνορα ευθειών γραμμών ακολουθώντας γεωγραφικούς

⁹⁵ Ιαπωνία – Κορέα, IBS 75 Continental Shelf and Joint development zone, Ινδία – Μαλβίδες IBS 78 Maritime boundary, Ινδονησία – Μαλαισία – Ταϊλάνδη IBS 81 Maritime boundaries, Ινδία – Σρι Λάνκα, Κόλπος Mannar, έχει χαρακτηριστικά απέναντι κρατών IBS 77 Maritime boundary.

⁹⁶ Βενεζουέλα – Ολλανδικές Αντίλλες IBS 105, Η θαλάσσια περιοχή στα βόρεια των Αντιλλών έχει μειωθεί κατά 50% από αυτό που θα έπρεπε να τους είχε αποδοθεί.

παράλληλους,⁹⁸ αλλά καθέτους προς τις ακτές⁹⁹ και άλλα γραμμές με αζιμούθιο,¹⁰⁰ ώστε μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει μια διαφοροποίηση στην επιλογή της μεθόδου χάραξης.

4.3 Νομολογία

Η σημασία της ΑΟΖ, όπως αναφέραμε, είναι αρκετά μεγάλη καθώς αυτή καλύπτει περισσότερο από το 1/3 της συνολικής έκτασης των ανοιχτών θαλασσών. Γνωστές είναι εξάλλου και οι κατά καιρούς αλιευτικές διαμάχες μεταξύ των κρατών, με αντιπροσωπευτικότερη από αυτές τη διαμάχη μεταξύ Ισλανδίας και Ηνωμένου Βασιλείου – Γερμανίας, καθώς οι δύο τελευταίες έπειτα από ανεπιτυχείς διαπραγματεύσεις με την πρώτη,¹⁰¹ κατέθεσαν προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο.¹⁰²

4.3.1 Οι Υποθέσεις δικαιοδοσίας ως προς την αλιεία των χωρών Ηνωμένου Βασιλείου εναντίον Ισλανδίας και της Δ. Γερμανίας εναντίον της Ισλανδίας

Το δικαστήριο στις 17 Αυγούστου 1972 καθόρισε προσωρινά μέτρα (interim measures) προστασία για τις υποθέσεις δικαιοδοσίας ως προς την αλιεία των χωρών

⁹⁷ Ινδία – Σρι Λάνκα, Maritime boundary IBS 77, Ινδονησία - Μαλαισία – Ταϊλάνδη, Maritime boundary IBS 81, Prescott J.R.V., “The Maritime boundaries”, Methuen London & New York, 1985, σελ. 217.

⁹⁸ Χιλή – Περού, Maritime boundary IBS 86, *ibid*, σελ. 203, Εκουαδόρ – Περού, Maritime boundary IBS 88, Prescott το ίδιο.

⁹⁹ Βραζιλία – Ουρουγουάη, Maritime boundary IBS 73, *ibid*, σελ. 323.

¹⁰⁰ Κολομβία – Παναμάς, Maritime boundary IBS 79, *ibid*, σελ. 340.

¹⁰¹ Βασιζόμενες στη διακοίνωση που αυτή είχε κάνει το 1961 και όπου σε περίπτωση που ανέκυπταν διαφωνίες μετά από αίτηση ενός από τα μέρη θα γινόταν προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο.

¹⁰² Με την προσφυγή ζητούσαν αφενός την εκδίκαση της ουσίας της διαφοράς και αφετέρου την έκδοση προσωρινών μέτρων.

Ηνωμένου Βασιλείου εναντίον Ισλανδίας¹⁰³ και της Δ. Γερμανίας εναντίον της Ισλανδίας,¹⁰⁴ τα οποία επιβεβαίωσε στις 12 Ιουλίου 1973,¹⁰⁵ ενώ και στις δύο υποθέσεις απεφάνθη με 14 ψήφους έναντι 1 ότι, είχε δικαιοδοσία να τις εξετάσει και ως προς την ουσία.¹⁰⁶

Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου είχαν ακριβώς το ίδιο περιεχόμενο¹⁰⁷:

- 1) Η ενέργεια της Ισλανδίας το 1972 να επεκτείνει μονομερώς τα αλιευτικά αποκλειστικά δικαιώματα σε 50 ν.μ. από τη γραμμή βάσης της δεν ήταν δυνατόν να δεσμεύσει ούτε το Ηνωμένο Βασίλειο ούτε τη Δυτική Γερμανία.
- 2) Η Ισλανδία δεν δικαιούτο να απομακρύνει ή να εμποδίσει αλιευτικά πλοία του Ηνωμένου Βασιλείου και της Δυτικής Γερμανίας από την αλιεία στις αλιευτικές περιοχές μεταξύ 12 ν.μ. και 50 ν.μ.
- 3) Τα τρία μέρη ήταν υποχρεωμένα να προβούν σε διαπραγματεύσεις για την επίλυση της διαφοράς τους με «δίκαιη λύση».
- 4) Υπεδείχθησαν οι παράγοντες που θα έπρεπε να λαμβάνονταν από κοινού υπόψη κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών, όπως τα προνομιακά δικαιώματα της Ισλανδίας, τα παραδοσιακά δικαιώματα του Ηνωμένου

¹⁰³ Βλ., Ροζάκης Χ., «Το δίκαιο της θάλασσας και η διαμόρφωσή του από τις διεκδικήσεις των παράκτιων κρατών», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1976, σελ. 190 – 191.

¹⁰⁴ Summaries of Judgments, Advisory Opinions and Orders of the ICJ 1948 -1991, Fisheries Jurisdiction Case U.K. v. Iceland Interim Protection, Order of 17 August 1972 και Fisheries Jurisdiction Case Federal Republic of Germany v. Iceland Interim Protection, Order of 17 August 1972, σελ. 81/47, 48.

¹⁰⁵ Ibid, Order of 12 July 1973, σελ. 91/55,56.

¹⁰⁶ Fisheries Jurisdiction case U.K. and Northern Ireland v. Iceland, ICJ 2/2/73, ILM Μάρτιος 1973, Vol. XII, No. 2, σελ. 290 – 300, και Fisheries Jurisdiction case FDR Germany v. Iceland, ICJ 2/2/73, ILM Μάρτιος 1973, Vol. XII, No. 2, σελ. 300 – 322.

¹⁰⁷ ICJ Judgment 25 July 1974 Fisheries Jurisdiction case U.K. and Northern Ireland v. Iceland, και ICJ Judgment 25 July 1974 Fisheries Jurisdiction case FDR Germany v. Iceland, ILM, Vol. XIII, No. 5, Sept., 1974, σελ. 1049 – 1114.

Βασιλείου καθώς και μέτρα για την προστασία του βιολογικού θαλασσιού περιβάλλοντος.¹⁰⁸

4.3.2 Δικαστικές υποθέσεις των 200 ν.μ. ζωνών αλιείας

Σε τέσσερις υποθέσεις που αφορούν στην οριοθέτηση των άλλοτε 200 ν.μ. ζωνών αλιείας και που ακολούθησαν δικαστική διαδικασία, έχει χρησιμοποιηθεί ένα ενιαίο σύνορο για υφαλοκρηπίδα και ζώνες αλιείας.

1) Το Beagle Channel Arbitration (1977) μεταξύ Χιλής και Αργεντινής

Η υπόθεση είχε ξεκινήσει από κάποιες ασάφειες του άρθρου 3 της συνθήκης του 1881 που υπήρχε μεταξύ των δύο κρατών και σύμφωνα με την οποία καθοριζέτο το σύνορο της γραμμής που, διαχώριζε τις περιοχές. Τα δύο κράτη διαφώνησαν για την κυριότητα μερικών νησιών στο Beagle Channel και την κατεύθυνση του συνόρου που θα διαχώριζε τις θαλάσσιες περιοχές τους. Η απόφαση της 18^{ης} Φεβρουαρίου 1977, παραχώρησε κυριαρχία για τρία νησιά στη Χιλή και χάραξε ένα θαλάσσιο σύνορο δια μέσου του καναλιού. Η απόφαση αυτή όμως δεν έλυσε το πρόβλημα γιατί η Αργεντινή αρνήθηκε να την αποδεχθεί και μέσω διμερών διαπραγματεύσεων, έγινε μια επιτροπή συνδιαλλαγής με στόχο μια μελλοντική συναίνεση.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Summaries of Judgments, Advisory Opinions and Orders of the ICJ 1948 – 1991, Fisheries Jurisdiction Case U.K. v. Iceland, Merits, σελ. 92, 93, 94 και Fisheries Jurisdiction Case FDR Germany v. Iceland, Merits, σελ. 94, 95, 96.

¹⁰⁹ Βλ., Prescott J.R.V., “The Maritime boundaries”, Methuen London & New York, 1985, σελ. 205, 207.

2) Η υπόθεση συνδιαλλαγής του Jan Mayen (1981) μεταξύ Ισλανδίας και Νορβηγίας

Στις 28 Μαΐου 1980, η Νορβηγία και η Ισλανδία όρισαν μια επιτροπή συνδιαλλαγής για να προτείνει εισηγήσεις σχετικά με τη γραμμή συνόρων στην περιοχή της υφαλοκρηπίδας μεταξύ της Ισλανδίας και του Jan Mayen,¹¹⁰ επειδή κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων που είχαν προηγηθεί μεταξύ των δύο κρατών για την υπογραφή συμφωνίας σχετικά με τις ζώνες αλιείας και την υφαλοκρηπίδα, η Ισλανδία θεωρούσε ότι, η τελευταία θα εκτεινέτο πέρα από τα 200 ν.μ., το οποίο δεν έγινε αποδεκτό από τη Νορβηγική κυβέρνηση.

Σαν αποτέλεσμα της αναφοράς της επιτροπής συνδιαλλαγής, με μία επιπρόσθετη συμφωνία στο Όσλο στις 22 Οκτωβρίου 1981, οι δύο χώρες καθόρισαν το θαλάσσιο σύνορο της υφαλοκρηπίδας του Jan Mayen και της Ισλανδίας αντίστοιχα. Η γραμμή του συνόρου συμπίπτει με τα προϋπάρχοντα όρια των οικονομικών ζωνών. Επιπλέον καθορίστηκε μια ζώνη κοινής εκμετάλλευσης σύμφωνα με τις εισηγήσεις της επιτροπής συνδιαλλαγής.¹¹¹

Το 1988 δημιουργήθηκε μια νέα υπόθεση μεταξύ της Δανίας και Νορβηγίας, σχετικά με την οριοθέτηση των ζωνών των 200 ν.μ. και της υφαλοκρηπίδας στα ύδατα μεταξύ της Ανατολικής ακτής της Γροιλανδίας και του νησιού Jan Mayen. Η υπόθεση πήγε στο Διεθνές Δικαστήριο και η Δανία ζήτησε τη χάραξη μιας ενιαίας γραμμής και για τις δύο ζώνες. Η απόφαση προχώρησε μέχρι τον καθορισμό της οριοθετικής γραμμής.¹¹²

¹¹⁰ ILM, 20, (1981), Report of the Conciliation Commission, σελ. 797.

¹¹¹ Βλ., Gounaris E., "The Delimitation of the Continental Shelf of Jan Mayen", Beitrage und Berigthe, Archiv des Volkerrechts, 21 Band, 4 Heft., J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1983.

¹¹² Σύμφωνα με τις παραγράφους 91 και 92 στο Case concerning maritime delimitation in the area between Greenland and Jan Mayen, Denmark v. Norway, ICJ, Judgment of 14 June 1993.

3) Η υπόθεση του κόλπου Maine (1984) μεταξύ Καναδά – Η.Π.Α.

Οι δύο χώρες ζήτησαν από το δικαστήριο να επιλύσει τη διαφορά τους σχετικά με την κατεύθυνση του θαλασσιού συνόρου στην ανατολική ακτή της Β. Αμερικής.¹¹³ Το δικαστήριο καθόρισε τη χάραξη ενιαίου θαλασσιού συνόρου¹¹⁴ για υφαλοκρηπίδα και ζώνες αλιείας.¹¹⁵

4) Η διαιτησία σχετικά με την οριοθέτηση του θαλασσιού συνόρου (Maritime Boundary Delimitation Arbitration) μεταξύ Γουινέας και Γουινέα – Μπισσάου.

Τα ερωτήματα που είχαν υποβληθεί από τις δύο χώρες στο διαιτητικό δικαστήριο ήταν:

α) Αν η υπάρχουσα συνθήκη της 12^{ης} Μαΐου 1886 μεταξύ Γαλλίας και Πορτογαλίας καθόριζε και θαλάσσιο σύνορο και μεταξύ των κτήσεών τους στη Δυτική Αφρική.

β) Τι νομική ισχύ είχαν τα πρωτόκολλα που υπήρχαν στη Συνθήκη του 1886 για τη νομική της ερμηνεία.

γ) Σε συνέχεια των απαντήσεων στα δύο παραπάνω ερωτήματα που πρέπει να χαρακτηί το θαλάσσιο σύνορο μεταξύ των Γουινέα και Γουινέα – Μπισσάου.

Σύμφωνα με την απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου:

α) Η συνθήκη του 1886 μεταξύ Γαλλίας και Πορτογαλίας δεν καθόριζε θαλάσσιο σύνορο μεταξύ των Γουινέα και Γουινέα – Μπισσάου (διαδόχων κρατών).

β) Τα υπάρχοντα πρωτόκολλα είχαν σημαντικό ρόλο για τη νομική ερμηνεία της συνθήκης.

¹¹³ Case concerning the delimitation of the maritime boundary in the Gulf of Maine area, Vol. II, U.S.A. Memorial.

¹¹⁴ ILM, Vol. XXIII, No. 6, Nov. 1984, Technical Report και Judgment §243, όπου σημειώνεται ενιαίο σύνορο για υφαλοκρηπίδα και αποκλειστικές ζώνες αλιείας.

¹¹⁵ Summaries of Judgments, Advisory Opinions and Orders of the ICJ 1948 – 1991, σελ. 139, 140.

γ) Καθορίστηκε που έπρεπε να χαραχθεί το θαλάσσιο σύνορο μεταξύ των Γουινέα και Γουινέα – Μπισσάου.¹¹⁶

¹¹⁶ ILM, Vol. XXV, No. 2, 1986, σελ. 251 – 307.

5. Η σχέση μεταξύ της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ

5.1 Συνύπαρξη ή απορρόφηση;

Η υιοθέτηση της έννοιας της ΑΟΖ και η συμβατική καθιέρωσή της από την Τρίτη συνδιάσκεψη για το Δίκαιο της Θάλασσας οδήγησε στη συνύπαρξή της με την έννοια της υφαλοκρηπίδας, παρά την έντονη τάση για απορρόφησή της από την τελευταία στα αρχικά στάδια της συνδιάσκεψης.¹¹⁷ Κάτι τέτοιο φάνηκε ότι θα ήταν μειονέκτημα για χώρες όπως η Αυστραλία, η Αργεντινή ή ο Καναδάς που τα υφαλοπλαίσιά τους εκτείνονταν πέρα από τα 200 ν.μ. Αντίθετα, θα ήταν πλεονέκτημα για χώρες όπως το Περού ή τη Χιλή, που δεν έχουν μεγάλες υφαλοκρηπίδες και πάντα υποστηρίζουν το όριο των 200 ν.μ. (σαν εναλλακτική λύση) για την υφαλοκρηπίδα).¹¹⁸

Παρά ταύτα, αξίζει να επισημάνουμε ότι οι δύο έννοιες δεν έχουν την ίδια αξία, ούτε από νομική, ούτε από γεωγραφική άποψη, εφόσον (υπό ορισμένες προϋποθέσεις) διαφέρουν στο πλάτος τους, αλλά και στην φύση των δικαιωμάτων τους.¹¹⁹ Οι λόγοι είναι οι εξής:

- ✓ Στο καθεστώς της υφαλοκρηπίδας το παράκτιο κράτος ναι μεν έχει δικαιώματα που μπορούν να προεκτείνονται πέρα από τα 200 ν.μ., αλλά μόνο όσον αφορά στο έδαφος και στο υπέδαφος του βυθού.
- ✓ Στο καθεστώς της ΑΟΖ το παράκτιο κράτος «αποκτά» δικαιώματα και στα υπερκείμενα ύδατα του βυθού, όχι βέβαια πέρα από τα 200 ν.μ. Αντιθέτως η

¹¹⁷ Για την σχέση μεταξύ των δύο θαλασσιών ζωνών, καθώς και τις ομοιότητες και διαφορές τους βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 171 – 192.

¹¹⁸ Βλ., Extravour W.C., “The Exclusive Economic Zone – A study of the evolution and the progressive development of the international law of the sea, Institut Universitaire des Hautes Etudes Internationales Genève”, Sijthoff, Leiden, 1979, σελ. 171.

¹¹⁹ Βλ., αναλυτική μελέτη Scerni M., «La zone économique exclusive», Thesaurus Acroasium, Vol. VII, The Law of the Sea, Institute of public international law and international relations of Thessaloniki (Constantopoulos), 1977, σελ. 161 – 184.

υφαλοκρηπίδα μπορεί να ξεπερνάει σε εύρος τα 200ν.μ. εφόσον βέβαια το υφαλοπλαίσιο εκτείνεται πέρα απ' αυτό το όριο.

- ✓ Στην υφαλοκρηπίδα τα δικαιώματα για το παράκτιο κράτος υφίστανται αυτοδικαίως (*ipso jure*), ενώ στην ΑΟΖ, τα δικαιώματα υπάρχουν μόνο έπειτα από ειδική διακήρυξη από το παράκτιο κράτος.¹²⁰ Επιπλέον, τα δικαιώματά του επί της υφαλοκρηπίδας είναι αποκλειστικά, ενώ ένα μέρος από τα δικαιώματα που αυτό έχει στην ΑΟΖ, έχουν προτιμησιακό χαρακτήρα.
- ✓ Στην υφαλοκρηπίδα χορηγούνται δικαιώματα που αποβλέπουν στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων της. Είναι δηλαδή λειτουργικά δικαιώματα επί των οικονομικών πόρων της ζώνης. Αντίθετα στην ΑΟΖ τα χορηγούμενα δικαιώματα, ενώ και αυτά κατ' αρχήν αφορούν στην οικονομική εκμετάλλευση, περιλαμβάνουν και πρόσθετες δικαιοδοσίες με μη οικονομικό σκοπό ή μη αποκλειστικά οικονομικό σκοπό. Είναι δηλαδή πολυλειτουργικός ο χαρακτήρας της.
- ✓ Στην υφαλοκρηπίδα τα κριτήρια προσδιορισμού της έννοιας είναι το γεωλογικό (η έκταση του υφαλοπλαισίου) και το κριτήριο της απόστασης (200ν.μ. ή σε συγκεκριμένες περιπτώσεις περισσότερο). Στην ΑΟΖ μοναδικό κριτήριο και κυρίαρχο κριτήριο είναι αυτό της απόστασης των 200ν.μ. από τις γραμμές βάσης.

Τα άρθρα 56 και 57 της Σύμβασης δεν αποτελούν επικάλυψη διαφορετικών δικαιωμάτων, αλλά έγιναν μόνο για εννοιολογική και πραγματική πληρότητα της ΑΟΖ.¹²¹ Επιπλέον, για να αποφευχθούν κάποιες παρερμηνείες για τη φύση των δικαιωμάτων του παράκτιου κράτους στις δύο αυτές ζώνες,¹²² έγινε η παράλληλη προσθήκη στο άρθρο 56 §3, που ορίζει ότι, τα αποκλειστικά κυριαρχικά δικαιώματα στο βυθό και στο υπέδαφος της

¹²⁰ Επειδή ο θεσμός είναι προαιρετικός.

¹²¹ Βλ., Γούναρης Ε., «Το Διεθνές Δίκαιο Αλιείας», Τετράδια Διεθνούς Δικαίου 15, διεύθυνση Κ.Ιωάννου, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1989, σελ. 41.

¹²² *Ibid*, σελ. 42.

ΑΟΖ, θα ασκούνται σύμφωνα με το Μέρος VI της Σύμβασης για το καθεστώς της υφαλοκρηπίδας.

Παρά ταύτα, αξίζει να επισημάνουμε και κάποια στοιχεία ομοιότητας μεταξύ των δύο θαλασσιών ζωνών:

- ✓ Το είδος των ασκούμενων δικαιωμάτων και στις δύο περιπτώσεις είναι κυριαρχικά δικαιώματα επί των φυσικών πλουτοπαραγωγικών πόρων.
- ✓ Είναι κατ' αρχήν όμοιο το εύρος των 2 ζωνών (200ν.μ.)
- ✓ Το καθεστώς του βυθού και του υπεδάφους είναι όμοιο και ταυτόσημο και στους δύο θεσμούς.
- ✓ Και τις δύο ζώνες έχουν τόσο τα ηπειρωτικά όσο και τα νησιωτικά εδάφη.

5.2 Οριοθέτηση διαφορετικού ή ενός κοινού συνόρου;

Θέμα οριοθέτησης της ΑΟΖ για γειτονικά κράτη, δημιουργείται μόνο εφόσον η απόσταση μεταξύ αυτών είναι μικρότερη από τα 400 ν.μ. και αυτές επικαλύπτονται. Η Σύμβαση με το άρθρο 74 καθορίζει ότι, η οριοθέτηση της ΑΟΖ γίνεται με συμφωνία που βασίζεται στο διεθνές δίκαιο, όπως αυτό αναφέρεται, στο άρθρο 38 του καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου, με στόχο να επιτευχθεί μια δίκαιη λύση. Αν αυτή δεν επιτευχθεί μέσα σε ένα λογικό χρονικό διάστημα, τότε τα ενδιαφερόμενα παράκτια κράτη θα πρέπει να προσφύγουν στις διαδικασίες που προβλέπονται στο Μέρος XV της Σύμβασης του 1982, δηλαδή στην υπαγωγή της διαφοράς στα συστήματα επίλυσης διαφορών: την συνδιαλλαγή, τη διαιτησία ή τη δικαστική επίλυση.¹²³

Η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 74 είναι ακριβώς η ίδια με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 83 της Σύμβασης, με αποτέλεσμα, αρκετά συχνά να τίθεται το ερώτημα, εάν, το σύνορο της ΑΟΖ και της υφαλοκρηπίδας δύο γειτονικών κρατών θα

¹²³ Ibid, σελ. 45.

έπρεπε να συμπίπτει αναγκαστικά (στην περίπτωση που η απόσταση μεταξύ των κρατών είναι μέχρι 400 ν.μ.). Εφόσον τα κράτη είναι ελεύθερα να οριοθετήσουν τις θαλάσσιες ζώνες τους με συμφωνία, αυτά έχουν το δικαίωμα να καθορίσουν ένα ξεχωριστό σύνορο για την υδάτινη στήλη από εκείνο που θα συμφωνήσουν για το θαλάσσιο υπέδαφος¹²⁴ και στην περίπτωση όμως δύο διαφορετικών συνόρων, η υφαλοκρηπίδα ενός κράτους θα καλύπτεται από τα ύδατα που ανήκουν στην ΑΟΖ του άλλου κράτους ή των άλλων κρατών.

Διαφορετικά σύνορα για την υδάτινη στήλη και για το θαλάσσιο έδαφος, έχουν χαραχθεί σε ελάχιστες περιπτώσεις, όπως με τη Συνθήκη μεταξύ του ανεξάρτητου κράτους της Παπούα Νέα Γουινέα και της Αυστραλίας, σχετικά με την κυριαρχία και τα θαλάσσια σύνορα στην περιοχή μεταξύ των δύο χωρών, συμπεριλαμβανομένης της περιοχής του Torres Strait και σχετικών θεμάτων, στο Σίδνεϋ, στις 18 Δεκεμβρίου του 1978.¹²⁵

Στην υπόθεση του νησιού Jan Mayen που αναφέρθηκε παραπάνω, η Επιτροπή συνδιαλλαγής, πρότεινε την καθιέρωση μιας ζώνης βυθού κοινής εκμετάλλευσης για τη Νορβηγία και την Ισλανδία,¹²⁶ μέρος από την οποία βρίσκεται κάτω από την οικονομική

¹²⁴ Βλ., Evesen J., “The Delimitation of Exclusive Economic Zones and Continental Shelves as highlighted by the International Court of Justice”, *The New Law of the Sea*, selected and edited papers of the Athens Colloquium on the Law of the Sea, September 1982, edited by Rozakis Ch.L. and Stephanou C.A., Amsterdam, New York, Oxford, North-Holland, 1983, σελ. 145.

¹²⁵ Treaty between the Independent State of Papua New Guinea and Australia, concerning Sovereignty and Maritime Boundaries in the Area between the two countries, including the area known as Torres Strait and Related Matters, Sydney, December 18, 1978 - ILM, 1979, Vol. 18, No. 2, σελ. 291.

¹²⁶ ICJ Case concerning maritime delimitation in the area between Greenland and Jan Mayen, Denmark v. Norway, Judgment of 14 June 1993, παράγραφος 83.

ζώνη της Ισλανδίας, έτσι όπως είχε καθοριστεί αυτή από τη συμφωνία του 1980, μεταξύ των δύο κρατών.¹²⁷

Στην υπόθεση του Κόλπου του Maine, ο Καναδάς και οι Η.Π.Α., ζήτησαν από το δικαστήριο να καθορίσει την «κατεύθυνση ενός μόνου συνόρου που μοιράζει την υφαλοκρηπίδα και τις ζώνες αλιείας».¹²⁸

Στην απόφαση Λιβύη – Μάλτα το δικαστήριο παραδέχθηκε ανοιχτά ότι τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην αποκλειστική οικονομική ζώνη προσδιορίζονται από την απόσταση και όχι από τα χαρακτηριστικά του βυθού. Η δήλωση αυτή επηρεάζει μοιραία και τον χαρακτήρα του τίτλου πάνω στην υφαλοκρηπίδα, καθώς ο βυθός της ΑΟΖ υπόκειται στο νομικό καθεστώς της υφαλοκρηπίδας (άρθρο 56 §3 της Σύμβασης), ενώ το επόμενο βήμα σύμφωνα με το σκεπτικό του δικαστηρίου, ήταν ότι η μοίρα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας συνδέεται με την μοίρα της οριοθέτησης της ΑΟΖ. Επομένως σε περίπτωση οριοθέτησης ακτών (και νησιώτικων περιοχών) που τις χωρίζει μικρότερη απόσταση από 400 ν.μ., η μέση γραμμή θα είναι η καλύτερη και πιο δίκαιη λύση, παρόλο που και το δικαστήριο εντάσσει όλο το σκεπτικό του στον κανόνα που εμπεριέχεται στα άρθρα 74 και 83 της Σύμβασης με τελικό σκοπό της οριοθέτησης, τη δίκαιη λύση.¹²⁹

Η οριοθέτηση ενός κοινού συνόρου για την υφαλοκρηπίδα και για την ΑΟΖ, φαίνεται να απλοποιεί το πρόβλημα χάραξης γραμμής θαλασσίων συνόρων μεταξύ κρατών, γιατί στην περίπτωση διαφορετικών συνόρων υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ, το αποτέλεσμα θα μπορούσε να είναι για παράδειγμα ένα τεχνητό νησί ή κάποια άλλη εγκατάσταση που βρίσκεται στο

¹²⁷ Report and Recommendations to the Governments of Iceland and Norway of the Conciliation Commission of the Continental Shelf area between Iceland and Jan Mayen, ILM, 1981, Vol. 20, No. 4, σελ. 797.

¹²⁸ Article II of the Special Agreement of 29 March 1979, ICJ Reports 1984, p. 253.

¹²⁹ Καρακωστόνογλου Β., «Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας», Πρακτικά Συμποσίου, Ρόδος 4 – 6 Νοεμβρίου 1994, ΕΚΕΜ, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1996, σελ. 168.

βυθό ή στο υπέδαφος, κάτω από τη δικαιοδοσία ενός παράκτιου κράτους, να πρέπει να λειτουργεί κάτω από τον έλεγχο του άλλου κράτους που θα έχει τη δικαιοδοσία στην υδάτινη στήλη.¹³⁰

Αρκετοί είναι αυτοί που πιστεύουν ότι, ίσως δημιουργηθούν περισσότερα θαλάσσια σύνορα, αν και άλλοι θεωρούν ότι, η οριοθετική γραμμή της ζώνης αυτής θα πρέπει να συμπίπτει με την οριοθετική γραμμή της υφαλοκρηπίδας, εφόσον η οριοθέτηση της ΑΟΖ, καθορίζεται από τους ίδιους κανόνες που καθορίζουν την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας.¹³¹

Μερικοί θεωρούν πάντως ότι η διατύπωση του άρθρου 74 (για την οριοθέτηση της ΑΟΖ) και του άρθρου 83 (για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας) της Σύμβασης αποτελεί «κενή φόρμουλα»¹³² και ίσως για αυτό τον λόγο να δημιουργούνται ασάφειες που να οδηγούν τα κράτη σε διενέξεις, ειδικά η διάταξη του άρθρου 74 που δεν αναφέρεται ευθέως στη διένεξη κρατών που υποστηρίζουν την αρχή της ίσης απόστασης (με την εφαρμογή της μέσης ή πλάγιας γραμμής) έναντι αυτών που υποστηρίζουν την ευθυδικία.¹³³

Τι γίνεται όμως στην περίπτωση που ένα κράτος θέλει να εκμεταλλευθεί την υφαλοκρηπίδα του που βρίσκεται κάτω από την υπερκείμενη υδάτινη στήλη της ΑΟΖ ενός γειτονικού κράτους και τι προβλήματα μπορούν να δημιουργηθούν από τη μη πρόβλεψη να υπάρχει ενιαία οριοθετική γραμμή για την υφαλοκρηπίδα και την ΑΟΖ?

¹³⁰ Βλ., Καρακωστάνογλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 181.

¹³¹ Βλ., Evesen J., “The Delimitation of Exclusive Economic Zones and Continental Shelves as highlighted by the International Court of Justice”, *The New Law of the Sea, selected and edited papers of the Athens Colloquium on the Law of the Sea, September 1982*, edited by Rozakis Ch.L. and Stephanou C.A., Amsterdam, New York, Oxford, North-Holland, 1983, σελ. 146-147.

¹³² *Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area, Judgment, Dissenting Opinion of Judge Gros*, ICJ Reports, 1984, σελ. 365, παράγραφος 8.

¹³³ Βλ., Καρακωστάνογλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, σελ. 125, υποσ. 42.

Δύο ενδεχόμενα φαίνεται να υπάρχουν: Η μία περίπτωση είναι να προϋπάρχει καθορισμός οριοθετικής γραμμής των υφαλοκρηπίδων, οπότε με την καθιέρωση των ΑΟΖ θα υπάρχουν διαφορετικά όρια, εφόσον η Σύμβαση δεν επιβάλλει κοινό όριο βυθού και υπερκείμενων υδάτων. Αυτό μπορεί να συμβεί καθώς τα κριτήρια για την ΑΟΖ -αλιεία- είναι διαφορετικά από τα κριτήρια για την υφαλοκρηπίδα, που μέχρι τα 200 ν.μ. είναι και βυθός της ΑΟΖ. Η άλλη περίπτωση είναι να χαραχθούν δύο διαφορετικά όρια, ένα για το βυθό και ένα για το υπερκείμενα ύδατα, ακόμα και αν χαράσσονται για πρώτη φορά, για κάποιους ιδιαίτερους λόγους.¹³⁴

Ωστόσο, στην πρακτική, στις περισσότερες περιπτώσεις οριοθέτησης ΑΟΖ, το όριο είναι το ίδιο με αυτό της υφαλοκρηπίδας, ενώ μόνο σε μία περίπτωση έχει συμφωνηθεί διαφορετικό (συμφωνία 1978 μεταξύ Αυστραλίας και Παπούα – Ν. Γουινέας). Επιπλέον, οι περισσότερες συμφωνίες φαίνεται να έχουν βασιστεί στην αρχή της μέσης γραμμής με ελάχιστες τροποποιήσεις για να ληφθούν υπόψη οι ειδικές περιστάσεις, ενώ λίγες έχουν βασιστεί στην αρχή της ευθυδικίας και μόνο σε δύο περιπτώσεις η οριοθετική γραμμή που επιλέχθηκε για λόγους απλούστευσης εκτείνεται προς τη θάλασσα απ' το τέλος του χερσαίου συνόρου.¹³⁵

Κάποιοι επισημαίνουν ότι σήμερα οι χώρες που ισχυρίζονται 200 ν.μ. ΑΟΖ είναι διπλάσιες από αυτές που ισχυρίζονται το ίδιο όριο ζωνών αλιείας¹³⁶ και το γεγονός αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, η σημασία της ΑΟΖ στο μέλλον θα είναι ολοένα αυξανόμενη.

¹³⁴ Ibid, σελ. 126.

¹³⁵ Συμφωνία 1975 μεταξύ Κολομβίας – Εκουαδόρ και Συμφωνία 1975 μεταξύ Ζάμπιας – Σενεγάλης. Ibid, σελ. 127, υποσ. 49.

¹³⁶ Βλ., Ο' Conell D.P., "The international law of the Sea", edited by I.A. Shearer, Oxford, Clarendon Press, Vol. II, 1984, σελ. 574.

Εξυπακούεται πάντως ότι, εάν το παράκτιο κράτος δεν διακηρύξει αυτή τη ζώνη, διατηρεί πλήρως τα δικαιώματά του πάνω στην υφαλοκρηπίδα.¹³⁷

¹³⁷ Βλ., Οικονομίδης Κ., «Θέματα Διεθνούς Δικαίου και Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής. Βασικές ρυθμίσεις του Νέου Δικαίου της Θάλασσας», Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1993, σελ. 31.

6. Η Ελλάδα και η ΑΟΖ

Η Ελληνική Βουλή κύρωσε τη Σύμβαση και τη Συμφωνία για το Μέρος XI, με το Ν.2321/1995 (ΦΕΚ Α', 130/23 Ιουνίου 1995) περί «Κύρωσης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας και της Συμφωνίας που αφορά την εφαρμογή του Μέρους XI της Σύμβασης». Στις 21 Ιουλίου 1995 η Ελλάδα κατέθεσε στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών τα έγγραφα επικύρωσης της Σύμβασης και της Συμφωνίας (άρθρο 308 §2 της Σύμβασης και άρθρο 3 του κυρωτικού Νόμου) και συνεπώς η Σύμβαση αποτελεί από την 21^η Αυγούστου 1995 ισχύον δίκαιο για τη χώρα μας.¹³⁸

Παρά την επικύρωση της Σύμβασης, δεν υπήρξε μέχρι σήμερα ουδεμία ενέργεια ή έκφραση προθέσεως από την Ελλάδα για τη θέσπιση ΑΟΖ, προφανώς λόγω του προβλήματος οριοθέτησης που θα δημιουργούσε στο Αιγαίο με την Τουρκία, όπως συνέβη στο παρελθόν και με την υφαλοκρηπίδα.

Η Ελλάδα, παρά το ότι αποτελεί μικτό αρχιπελαγικό κράτος, με τεράστιο μήκος ακτών, ηπειρωτικό και νησιωτικό, με το μεγαλύτερο ναυτιλιακό στόλο διεθνώς, εμφανίζεται να έχει τις λιγότερες ίσως, σ'ολόκληρο τον κόσμο, διεκδικήσεις στο θαλάσσιο χώρο της. Έχει χωρική θάλασσα μόνο 6 μιλίων, δεν έχει καθιερώσει συνορεύουσα ζώνη, ζώνη αλιείας ή ΑΟΖ δεν χρησιμοποιεί τις ευθείες γραμμές βάσης και κλείνει τους κόλπους της μέχρι τα 10ν.μ. και όχι τα 24ν.μ. που θα μπορούσε νόμιμα., εν αντιθέσει με την Τουρκία, που αν και κατεψήφισε τη Σύμβαση του '82 και ιδιαίτερα την ΑΟΖ, την υιοθέτησε τον Δεκέμβριο του '86 στην Μαύρη Θάλασσα. Προχώρησε μάλιστα σε οριοθέτηση με την ΕΣΣΔ με βάση την

¹³⁸ Βλ., Ιωάννου Κ., «Η κύρωση και επικύρωση από την Ελλάδα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της θάλασσας» στο βιβλίο *Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας*, Επιμέλεια Στ. Περράκης, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 1996, σελ. 21-22.

μέση γραμμή, έχει δε χωρική θάλασσα 12ν.μ. στην Μαύρη Θάλασσα και στην Ανατολική Μεσόγειο.¹³⁹

Από τότε που ψηφίσθηκε η νέα Σύμβαση του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας το 1982, ουδέν κράτος στον κόσμο δεν έχει ζητήσει μόνο την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας από το ΔΔΧ, αλλά πάντα ζητεί και την ταυτόχρονη οριοθέτηση της ΑΟΖ. Η ΑΟΖ είναι η σημαντικότερη και κρισιμότερη θαλάσσια ζώνη για τα ελληνικά συμφέροντα. Σε περίπτωση που η Ελλάδα αποφασίσει να δημιουργήσει μια ΑΟΖ στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο θα έχει ωφέλειες και πλεονεκτήματα σε θέματα όπως αυτά της αλιείας, του πετρελαίου, της εκμετάλλευσης των βυθών, της ρύπανσης του περιβάλλοντος και πάνω απ'όλα στα θέματα που αφορούν την Ε/Τ διένεξη στο Αιγαίο.

Ωστόσο, κρίνουμε απαραίτητη μια σύντομη επισκόπηση των νέων μορφών δικαιωμάτων και δικαιοδοσιών που απορρέουν από την ΑΟΖ στο Αιγαίο¹⁴⁰:

α) Η αλιεία: Πέρα από το σημαντικό οικονομικό όφελος που θα προκύψει, λόγω της ευρείας εκμετάλλευσης των πλουτοπαραγωγικών και βιολογικών πόρων, καθώς μόνον Έλληνες αλιείς θα μπορούν να αλιεύουν στην περιοχή, υπάρχουν και οι παρεπόμενες θετικές επιπτώσεις: Μόνο με άδεια των ελληνικών αρχών θα μπορούν ξένα πλοία να αλιεύουν στα νερά του Αιγαίου και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θα θέτουν οι ελληνικοί νόμοι. Οι

¹³⁹ Βέβαια, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να το πράξει, διότι ο θεσμός της ΑΟΖ έχει καθιερωθεί σαν τμήμα του εθνικού διεθνούς δικαίου, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΔΧ στην υπόθεση για την υφαλοκρηπίδα Μάλτας-Λιβύης (Σεπτ. 1985) και επομένως δεν χρειάζεται προηγούμενη επικύρωση από το ενδιαφερόμενο κράτος. Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Αιγαίο και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη», Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική, том. 16, Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1989, σελ. 121-153.

¹⁴⁰ Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην ΑΟΖ: προκλήσεις και προοπτικές για το Αιγαίο», στο βιβλίο *Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας*, Επιμέλεια Στ. Περράκης, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 1996, σελ. 175-206.

δυνατότητες ελέγχου των πάσης μορφής ξένων αλιευτικών δραστηριοτήτων¹⁴¹ είναι στην πράξη σχεδόν απεριόριστες για το παράκτιο κράτος, την Ελλάδα εν προκειμένω. Καθίσταται λοιπόν σαφές ότι αυτό που μέχρι τώρα είναι ο κανόνας, δηλαδή να πλέουν ελεύθερα στην ανοικτή θάλασσα του Αιγαίου ξένα αλιευτικά, θα παύσει, με την καθιέρωση της ΑΟΖ, και μόνο με την άδεια και τον έλεγχο της Ελλάδας θα μπορεί να γίνει αλιεία, ενώ οι έλεγχοι θα είναι δυνατόν να αποκαλύπτουν τις ενδεχόμενες παράνομες, αλιευτικές και μη, δραστηριότητες.¹⁴²

β) Τεχνητά νησιά: Εκτεταμένες και ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι αρμοδιότητες του παράκτιου κράτους για την εγκατάσταση και χρήση τεχνητών νησιών, εγκαταστάσεων και κατασκευών στην ΑΟΖ (άρθρο 60). Η αρμοδιότητα αυτή προβλεπόταν και στη Σύμβαση για την Υφαλοκρηπίδα του 1958, αλλά τώρα αφορά κατασκευές που έχουν σχέση και με τα ύδατα της ΑΟΖ (και όχι μόνο τον βυθό) και τις διάφορες οικονομικές ή άλλες χρήσεις τους ή τις άλλες λειτουργικές αρμοδιότητες του παράκτιου κράτους στην ΑΟΖ (επιστημονική έρευνα – προστασία περιβάλλοντος). Είναι φανερό ότι τα τεχνητά νησιά δεν είναι δυνατόν στην πράξη να εξυπηρετούν μόνο οικονομικούς σκοπούς, αλλά θα πρέπει να αναμένεται και η χρησιμοποίησή τους παράλληλα για αμυντικούς ευρύτερα σκοπούς, όπως ελικοπτεροδρόμια, σταθμοί ανεφοδιασμού, ραδιοανίχνευσης ή αντιαεροπορικής προστασίας.¹⁴³ Το γεγονός ότι τα ύδατα της ΑΟΖ χάνουν το καθεστώς της ανοικτής θάλασσας, στερεί από τα τρίτα κράτη (π.χ. Τουρκία) την δυνατότητα να εγκαθιστούν εκείνα

¹⁴¹ Ενδεικτικά αναφέρουμε το δικαίωμα επιβίβασης και ελέγχου στα ξένα αλιευτικά πλοία που αλιεύουν στην ΑΟΖ, την τοποθέτηση παρατηρητών, σύλληψη και προσαγωγή στην ελληνική δικαιοσύνη των παραβατών, κράτηση πλοίων κ.λ.π.

¹⁴² Εξάλλου ένας από τους λόγους που πολλά κράτη έχουν υιοθετήσει ΑΟΖ 200 ν.μ. είναι για να διασφαλίσουν την υπέρμετρη εκμετάλλευση των αλιευτικών πηγών τους. Με άλλα λόγια την κατοχύρωση αποκλειστικότητας στον τομέα της αλιείας.

¹⁴³ Βλ., Papadakis N., “The international legal regime of artificial islands”, Editions, Sijthoff-Leyden, 1977, σελ. 124.

δικές τους κατασκευές και τεχνητά νησιά, δικαίωμα που δεν τους απαγόρευε η Σύμβαση του 1958. Προστίθενται επίσης και οι δικαιοδοσίες ασφαλείας, δημοσιονομικές, υγειονομικές και μεταναστευτικές (άρθρο 60§2).

γ) Επιστημονική έρευνα: Ευρύτατες είναι και οι δικαιοδοσίες του παράκτιου κράτους στον τομέα της θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας στην ΑΟΖ. Η απαιτούμενη συναίνεσή του για τη διενέργεια οποιασδήποτε μορφής επιστημονικής έρευνας και η διακριτική του ευχέρεια για παροχή της ή μη, σε συνδυασμό με την απροσδιόριστη έννοια των «ομαλών συνθηκών» που εισάγεται σαν προϋπόθεση για την χορήγησή της, καθιστούν ισχυρότατη την θέση του. Έτσι π.χ. οι ομαλές συνθήκες, κάτω από τις οποίες θα πρέπει το παράκτιο κράτος να χορηγήσει τη συναίνεσή του, θα μπορούσαν να αναφέρονται σε περιβαντολλογικές συνθήκες ή στις πολιτικές σχέσεις μεταξύ του παράκτιου και του κράτους που διεξάγει την έρευνα. Ή ακόμη, ποια ερευνητικά προγράμματα διεξάγονται για «ειρηνικούς σκοπούς» και ποια για να αυξήσουν την επιστημονική γνώση «προς όφελος της ανθρωπότητας». Εξάλλου το παράκτιο κράτος έχει την δυνατότητα να εποπτεύει το ερευνητικό πρόγραμμα με παρατηρητές του και έτσι αφενός μεν να συμμετέχει στα πορίσματά του, αφετέρου δε να το σταματά όταν ξεφεύγει από τον αρχικό του προορισμό (άρθρο 246 και άρθρο 56§1.(β) (iii)). Τελικά προκύπτει ότι η νομική θέση του παράκτιου κράτους καθίσταται τόσο ισχυρή, ώστε είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς περίπτωση θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας που να διεξάγεται στην ΑΟΖ ενός παράκτιου κράτους ενάντια στη θέληση και τα συμφέροντά του.¹⁴⁴

δ) Προστασία από την ρύπανση: Επίσης στα πλαίσια του νομικού καθεστώτος της ΑΟΖ, το παράκτιο κράτος αποκτά σημαντικές δικαιοδοσίες στον τομέα προστασίας από την ρύπανση και εξουσιοδοτείται να εκδώσει εσωτερική του νομοθεσία για να εξασφαλίσει την εφαρμογή

¹⁴⁴ Βλ., Soons A., “Marine Scientific Research and the LOS”, Asser Institute, The Hague, 1982, σελ. 82.

των σχετικών κανόνων της Σύμβασης. Έτσι δίνεται στο παράκτιο κράτος μια πολύτιμη ευκαιρία να υπερασπίσει τα οικολογικά του συμφέροντα (π.χ. διαφύλαξη της τουριστικής αξίας των ακτών του Αιγαίου). [άρθρο 56§1. (β) (iii) και ά.192-237].

ε) Επίσης τα προβλεπόμενα στο άρθρο 56§1 (γ) της Σύμβασης «άλλα» δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην ΑΟΖ, που δεν αναφέρονται συγκεκριμένα ούτε καν ενδεικτικά, δεν θα είναι κατ' ανάγκη οικονομικού περιεχομένου, ενώ θα πρέπει κανείς να υποθέσει ότι είναι υπαρκτά, μια και αναφέρονται σε ειδική διάταξη. Στην κατηγορία αυτή θα μπορούσε να κατατάξει κανείς π.χ. το δικαίωμα του hot pursuit (συνεχούς καταδίωξης). Έτσι το παράκτιο κράτος έχει δικαίωμα να αναλάβει καταδίωξη αν έχει εύλογη αιτία να πιστεύει, ότι ένα ξένο πλοίο έχει παραβιάσει τους νόμους και τους κανονισμούς του μέσα στην ΑΟΖ, και φυσικά η καταδίωξη θα συνεχισθεί και εκτός της ζώνης.

στ) Οι διατάξεις της Σύμβασης του 1982 για τις στρατιωτικές χρήσεις της ΑΟΖ, δίνουν επίσης κάποιες αρμοδιότητες στο παράκτιο κράτος. Έτσι, λ.χ. αν πολεμικά πλοία ή αεροσκάφη τρίτης χώρας πραγματοποιούν βολές στην ΑΟΖ, με αποτέλεσμα την καταστροφή των ζώντων φυσικών πόρων (αλιευμάτων) ή του θαλασσίου περιβάλλοντος ή θέτουν σε κίνδυνο θαλάσσιες εγκαταστάσεις του παράκτιου κράτους ή την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας ή τέλος την διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας, το παράκτιο κράτος θα έχει το δικαίωμα να απαιτήσει την παύση τέτοιων δραστηριοτήτων. Εξάλλου η απαγόρευση πολεμικών χρήσεων της ανοικτής θάλασσας ισχύει και στην ΑΟΖ, με βάση τα άρθρα 58§2 και 88. Τέλος με βάση το άρθρο 301 της Σύμβασης το παράκτιο κράτος μπορεί να αντιτίθεται σε στρατιωτικές δραστηριότητες που διεξάγονται στην ΑΟΖ του από άλλο κράτος, όχι μόνο όταν απειλείται η εδαφική του ακεραιότητα και η πολιτική του ανεξαρτησία, αλλά και όταν τις θεωρεί αντίθετες προς τις αρχές του Χάρτη των Η.Ε., μεταξύ των οποίων είναι και εκείνες της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

ζ) Ένας ακόμη λόγος που συνηγορεί υπέρ της θέσπισης ελληνικής ΑΟΖ είναι το γεγονός ότι η Σύμβαση του 1982 για το Δίκαιο της θάλασσας αναφέρει ρητά στο άρθρο 121§2, ότι όλα τα νησιά διαθέτουν ΑΟΖ και ότι η ΑΟΖ ενός νησιού καθορίζεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που καθορίζεται και για τις ηπειρωτικές περιοχές.¹⁴⁵ Αυτό είναι ένα μεγάλο πλεονέκτημα της Ελλάδας έναντι της Τουρκίας, γιατί η Τουρκία δεν μπορεί να προβάλλει τα ίδια επιχειρήματα που προβάλλει για δεκαετίες τώρα για την υφαλοκρηπίδα των νησιών του Αιγαίου, ότι δηλαδή τα νησιά δεν διαθέτουν υφαλοκρηπίδα ή ότι επικάθηνται στην υφαλοκρηπίδα της ακτής της Ανατολίας.

Αξίζει να επισημάνουμε ότι όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν εκχωρήσει τις αρμοδιότητες στα θέματα αλιείας στην ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία αποφάσισε να δημιουργήσει μια ΑΟΖ για όλα τα τότε 15 κράτη-μέλη της Ε.Ε. στη Βόρεια Θάλασσα και στον Ατλαντικό Ωκεανό. Ωστόσο, με παρέμβαση της Τουρκίας, η Ε.Ε. δεν τόλμησε να δημιουργήσει Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες για τα κράτη μέλη της που συνορεύουν με τη Μεσόγειο. Έτσι, τα μόνα κράτη μέλη της Ε.Ε. που δεν έχουν ΑΟΖ είναι η Ιταλία και η Ελλάδα, ενώ η Ισπανία και η Γαλλία έχουν ΑΟΖ μόνο στα βόρεια σύνορά τους. Επιπλέον, θεωρήθηκε ότι ο νέος αυτός θεσμός αφορά κυρίως τις μεγάλες ωκεάνιες περιοχές και όχι στενές θάλασσες, όπως το Αιγαίο, ενώ η σημασία της ΑΟΖ εξισώθηκε με τις Ζώνες Αλιείας, με αποτέλεσμα να υποβαθμιστεί η ριζική επίπτωση που έχει η υιοθέτησή της στο καθεστώς των θαλασσών.¹⁴⁶

Πιστεύουμε, επομένως ότι οι παραπάνω λόγοι, ίσως εξηγούν το γιατί η Ελλάδα δεν έχει προβεί ακόμη στη θέσπιση της εν λόγω πολυλειτουργικής ζώνης. Η Ελλάδα έχει την

¹⁴⁵ Βλ., υποσ. 139.

¹⁴⁶ Καρακωστάνογλου Β., «Τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην ΑΟΖ: προκλήσεις και προοπτικές για το Αιγαίο», στο βιβλίο *Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας*, Επιμέλεια Στ. Περράκης, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 1996, σελ. 175.

δυνατότητα αλλά και το δικαίωμα –δοθέντος ότι η ίδια διαδραματίζει σημαίνοντα ρόλο στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου- να ζητήσει από την Ε.Ε. να δημιουργήσει μια ΑΟΖ για τα κ-μ που συνορεύουν με τη Μεσόγειο. Ωστόσο, το ζητούμενο είναι εάν υπάρχει η πολιτική βούληση και θέληση από μέρους της Ελλάδας, προκειμένου να επαναφέρει το θέμα στις Βρυξέλλες.

Επισημαίνεται ότι η Ελλάδα μπορεί να καθιερώσει ΑΟΖ παρότι είναι αδύνατη η εξάντληση του ανωτάτου επιτρεπτού ορίου από τη Σύμβαση του '82.¹⁴⁷ Βέβαια στην περίπτωση αυτή, αφενός θα πρέπει η Ελλάδα να προχωρήσει στην οριοθέτηση της με 6 τουλάχιστον παρακείμενα ή αντικείμενα κράτη, αφετέρου δικαίωμα συμμετοχής στην εκμετάλλευση της σε αυτή μπορεί να διεκδικήσει και η ΠΓΔΜ ως περικλειστο κράτος. Για την ενεργοποίηση όμως του δικαιώματος αυτού από την ΠΓΔΜ θα πρέπει να έχει προηγηθεί η σύναψη συμφωνίας με την Ελλάδα, από τις διατάξεις της οποίας θα καθορίζεται και η «περιοχή η υποπεριοχή» ενδιαφέροντος, καθόσον το ζήτημα αυτό είναι από τα πλέον ασαφή της Σύμβασης του '82.¹⁴⁸

¹⁴⁷ Η θέσπιση της ΑΟΖ από ένα παράκτιο κράτος δεν είναι τεχνικώς δυνατή στη μοναδική περίπτωση κατά την οποία το μέγιστο εύρος αυτής συμπίπτει με το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης. Και αυτό διότι το πλάτος της ΑΟΖ καθορίζεται πάντα σε σχέση με την αιγιαλίτιδα ζώνη. Βλ., Σιούσιουρας Π., «Διεθνές Δίκαιο των Υδάτων», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Ρόδος, 2003, σελ.122, υποσ. 25.

¹⁴⁸ Ibid

B' ΜΕΡΟΣ: Η ΑΟΖ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑ**7. Η ΑΟΖ στη Μεσόγειο Θάλασσα****7.1 Οι ημίκλειστες θάλασσες**

Ο όρος «Ημίκλειστη Θάλασσα» σύμφωνα με το άρθρο 122 της Σύμβασης των Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 (δηλαδή θάλασσα που έχει έξοδο στον ωκεανό) είναι μια πρόσφατη πρόταση της νομικής ορολογίας,¹⁴⁹ καθώς δεν υπάρχει στα κείμενα των συμβάσεων της Γενεύης του 1958, ενώ το άρθρο 123 της Σύμβασης του 1982 προβλέπει την αναγκαιότητα των παράκτιων σε κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες κρατών να συνεργάζονται μεταξύ τους.¹⁵⁰

¹⁴⁹ Άρθρο 122 (Ορισμός): «Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης «κλειστή ή ημίκλειστη θάλασσα» σημαίνει κόλπο, λεκάνη ή θάλασσα που περιβάλλεται από δύο ή περισσότερα Κράτη και που συνδέεται με άλλη θάλασσα ή με τον ωκεανό με στενό διάυλο, ή που αποτελείται καθ' ολοκληρίαν ή κυρίως από χωρικές θάλασσες ή τις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες δύο ή περισσότερων παρακτίων Κρατών». Βλ., Ασωνίτης Γ., «Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1995, σελ. 144.

¹⁵⁰ Άρθρο 123 (Συνεργασία Κρατών που συνορεύουν με κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες): «Τα Κράτη που συνορεύουν με κλειστή ή ημίκλειστη θάλασσα πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους στην άσκηση των δικαιωμάτων τους και την εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση. Προς το σκοπό αυτό, προσπαθούν άμεσα ή μέσω αρμόδιας περιφερειακή συμφωνίας:

Α) να συντονίζουν τη διαχείριση, διατήρηση, έρευνα και εκμετάλλευση των ζώντων πόρων της θάλασσας

Β) να συντονίζουν την εκπλήρωση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους σχετικά με την προστασία και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος

Γ) να συντονίζουν την πολιτική της επιστημονικής τους έρευνας και να αναλαμβάνουν όπου αρμόζει, κοινά προγράμματα επιστημονικής έρευνας στην περιοχή

Η περίπτωση των ημίκλειστων θαλασσών αναφέρεται σε πολλές θαλάσσιες περιοχές που βρίσκονται στις άκρες των ηπείρων και λίγο – πολύ σε μεγάλες αποστάσεις από την κύρια ωκεάνια χαράδρα. Όπως έχει υπολογιστεί υπάρχουν 40 τέτοιες θάλασσες, ενώ ανάμεσα στις πολλές περιοχές που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στον όρο «ημίκλειστη θάλασσα» είναι και η Μεσόγειος Θάλασσα. Εδώ πρέπει να επισημανθεί το διαφορετικό και ιδιαίτερο ενδιαφέρον των δύο απέναντι κρατών της Ελλάδας και της Τουρκίας στην περίπτωση του Αρχιπελάγους του Αιγαίου, καθώς η πρώτη θα συμφωνούσε με οποιοδήποτε καθεστώς δεν θα περιόριζε τα δικαιώματά της, ενώ η δεύτερη θα επιθυμούσε την υιοθέτηση ενός αυστηρού καθεστώτος στην περιοχή, με στόχο την μη αύξηση εκ μέρους της Ελλάδας των ορίων της αιγιαλίτιδας ζώνης της, πράγμα που θα έδινε στη χώρα μας τη δυνατότητα να εναρμονίσει τα χωρικά της ύδατα με αυτά των υπολοίπων κρατών.¹⁵¹ Πάντως, πρέπει να επισημανθεί ότι ο όρος ημίκλειστη θάλασσα δεν προϋποθέτει την αυτόματη γέννηση προβλημάτων σε βάρος των σχέσεων γειτονίας μεταξύ των παράκτιων κρατών, ειδικά στη ναυσιπλοΐα ή στην οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών τους.¹⁵²

Δ) να προσκαλούν, όπως αρμόζει άλλα ενδιαφερόμενα Κράτη ή διεθνείς οργανισμούς να συνεργασθούν με αυτά για την προώθηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου». Ibid, σελ. 144.

¹⁵¹ Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Πρώτος, Εκδόσεις Ι.Σιδέρη, Αθήνα, 2003, σελ. 415.

¹⁵² Κατά τη διάρκεια της Γ΄ Συνδιάσκεψης υποστηρίχθηκε από την Τουρκία, το Λίβανο, την Αλγερία, τη Μάλτα και το Ισραήλ, ότι στις περιπτώσεις των ημίκλειστων θαλασσών, η ΑΟΖ, αποτελεί ανεφάρμοστη θέση. Βλ., Γρηγορίου Π.Γ., «Το Νομικό Σύστημα Προστασίας του θαλασσιού Περιβάλλοντος της Μεσογείου κατά της Ρύπανσης», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1992, σελ. 60, υποσ. 64.

7.2 Η Μεσόγειος Θάλασσα

Σύμφωνα με το αρ.122 της Σύμβασης του 1982, η Μεσόγειος Θάλασσα εντάσσεται στην κατηγορία των ημίκλειστων (Μεσόγειων)¹⁵³ θαλασσών και είναι ο σημαντικότερος εκπρόσωπος αυτής της κατηγορίας. Η Μεσόγειος βρέχει σήμερα 19 ανεξάρτητα κράτη, ηπειρωτικά και νησιωτικά (Μάλτα, Κύπρος) και χωρίζεται σε δύο υποθαλάσσιες λεκάνες με μια υποθαλάσσια ράχη που εκτείνεται από την Τυνησία μέχρι τη Σικελία. Περιλαμβάνει σημαντικότατο αριθμό νησιωτικών εδαφών, περίπου 13.500, αλλά και σημαντικά αρχιπελαγικά συμπλέγματα, με κυρίαρχο το Αρχιπέλαγος του Αιγαίου, που από μόνο του ξεπερνά τα 7.000 νησιά, γεγονός που καθιστά την Ελλάδα, πρώτη στο μεσογειακό χώρο και ένατη στον κόσμο, από πλευράς μήκους των ακτών.¹⁵⁴

Είναι μια περιοχή που διαδέχθηκε από το μακρινό παρελθόν τη θάλασσα της Τηθύος, η οποία δημιουργήθηκε από την απομάκρυνση των δύο ηπείρων, της Γκοντβάνας (δηλαδή της Αφρικής, της Αραβίας και της Ινδίας) και της Ευρασίας και στη συνέχεια εξαφανίστηκε από την προσέγγιση – σύγκρουση διαδοχικών τμημάτων της Γκοντβάνας, που κινήθηκαν πάντοτε σχετικά, προς την Ευρασία, η οποία έχει παραμείνει στο ίδιο διάστημα ακέραιη.¹⁵⁵

¹⁵³ Αποτελούν τις περιοχές εκείνες που καθορίζουν, τόσο γεωστρατηγικά όσο και γεωπολιτικά, τις σχέσεις ανάμεσα σε μια μεγάλη μερίδα κρατών της διεθνούς κοινότητας που βρέχονται σε αυτές και είναι εκείνες που επικοινωνούν με μικρά ανοίγματα με τους ωκεανούς, αφού αποτελούν ουσιαστικά μεγάλες θαλάσσιες περιοχές που βρίσκονται ανάμεσα στις ηπείρους. Θαλάσσιες περιοχές που ανήκουν σε αυτή την κατηγορία είναι η Καραϊβική, η Ερυθρά θάλασσα και η θάλασσα της Ιαπωνίας, ενώ ενδεικτικά αναφέρουμε ότι σήμερα υπάρχουν 40 ημίκλειστες θάλασσες (π.χ. Μαύρη θάλασσα). Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Πρώτος, σελ. 42.

¹⁵⁴ Ibid, σελ. 42.

¹⁵⁵ Βλ., Παπανικολάου Δ.Ι., «Γεωλογία της Ελλάδας», Εκδόσεις Αστάρτη, ΕΚΠΑ, Αθήνα, 1986, σελ. 24 και ΦΩΤΟ σελ. 22, 23, 35.

Κατά το τελικό στάδιο όλος ο χώρος που δημιουργήθηκε στο αρχικό στάδιο της απομάκρυνσης των δύο ηπειρωτικών πλακών εξαφανίστηκε με την επαναπροσέγγισή τους. Το στάδιο αυτό αποτέλεσε την κορύφωση της ορογένεσης και σε αυτό οφείλεται η ανύψωση των αλπικών οροσειρών, γιατί η σύγκρουση της Ευρασίας με τα τμήματα της πρώην Γκοντβάνας έχει γίνει κατά μεγάλο μέρος και μόνο μικρά τμήματα κατά μήκος των υπολειμμάτων της Τηθύος εξακολουθούν να βρίσκονται ακόμα και σήμερα στο στάδιο ολικής συμπίεσης – καταστροφής του ωκεάνιου φλοιού, χωρίς να έχει επέλθει η σύγκρουση των πλακών που όμως αν συνεχιστούν οι διαδικασίες με τον ίδιο ρυθμό, δεν θα αργήσει. (10 εκατ. χρόνια περίπου).¹⁵⁶ Με την ολοκλήρωση της ορογένεσης στο Μέσο – Ανώτερο Μειόκαινο (18 με 5 εκατ. Χρόνια περίπου πριν), δημιουργήθηκε μια εκτενής και ενιαία χέρσος, η Αιγηίδα, που περιλαμβάνει τη σημερινή Ελλάδα, το Αιγαίο, το Κρητικό Πέλαγος και τη Μικρά Ασία.¹⁵⁷

Η επιφάνεια της Μεσογείου είναι 2.505.000 χλμ., ο όγκος των υδάτων της είναι 3.754.000 κυβικά χλμ, το μέσο βάθος της φτάνει τα 1.498 μέτρα και το μέγιστο βάθος της τα 5.023 μέτρα.¹⁵⁸ Αντιπροσωπεύει το 0,7% της συνολικής έκτασης των ωκεανών και των θαλασσών της γης. Το μήκος της φτάνει τα 4.000 χιλιόμετρα με μεγαλύτερο βάθος τα 1.500 μέτρα. Η μόνη διέξοδος προς την ανοιχτή θάλασσα είναι το Στενό του Γιβραλτάρ, το οποίο συνδέει τη Μεσόγειο με τον Ατλαντικό Ωκεανό.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Ibid, σελ 41 – 46.

¹⁵⁷ Βλ., Καρακίτσιος Β., «Στρωματογραφία», Εκδόσεις Αστάρτη, ΕΚΠΑ, Αθήνα, 2001, σελ. 434.

¹⁵⁸ Βλ., Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Πρώτος, σελ. 43, Πίνακας 4 και Πηγή: “Atlas of Water Balance”, Παγκόσμιος Εγκυκλοπαιδικός Άτλας, αναθεωρημένη έκδοση, CIL Hellas Ltd, Αθήνα, 1999, σελ. 34.

¹⁵⁹ Βλ., Γρηγορίου Π.Γ., Οι Περιβαλλοντικές Ιδιαιτερότητες της Μεσογείου ως «Ημίκλειστης θάλασσας», στο βιβλίο «Το Νομικό Σύστημα Προστασίας του θαλασσίου

Η έκταση της Μεσογείου είναι 6 φορές μεγαλύτερη από τη Μαύρη Θάλασσα και το βαθύτερο σημείο της είναι 2 φορές πιο βαθύ απ' αυτήν. Επισημαίνεται ότι σήμερα, στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, αρκετές χώρες¹⁶⁰ έχουν υιοθετήσει θαλάσσιες ζώνες και έχουν οριοθετήσει τα θαλάσσια σύνορά τους. Πιο συγκεκριμένα, στη περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου, η οποία απαρτίζεται από 7 κράτη,¹⁶¹ μόνο 4 έχουν προβεί στη θέσπιση αποκλειστικής οικονομικής ζώνης. Αυτά είναι η Τουρκία, η Συρία, η Αίγυπτος και η Κύπρος.

7.3 Τα πλεονεκτήματα της ΑΟΖ στη Μεσόγειο

Αν θελήσουμε να απαριθμήσουμε τα πλεονεκτήματα από την καθιέρωση ΑΟΖ των παρακτίων κρατών στο χώρο της Ν.Α. Μεσογείου μπορούμε να πούμε τα εξής:

- I) Η ΑΟΖ δίνει κυριαρχικά δικαιώματα στο παράκτιο κράτος που εκτείνονται μέχρι το όριο των 200ν.μ. από το εσωτερικό όριο (γραμμή βάσης) της αιγιαλίτιδας ζώνης και με αυτό τον τρόπο περιλαμβάνει και όλα τα δικαιώματα πάνω στην υφαλοκρηπίδα (στο βυθό και στο υπέδαφος μέχρι τα 200ν.μ.), όσον αφορά στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων.
- II) Η ΑΟΖ χαρακτηρίζεται σαν μια *sui generis* ζώνη και διέπεται από τις ειδικές ρυθμίσεις και το καθεστώς που αναφέρεται στα άρθρα 55-75 της Σύμβασης, είναι δε μια ζώνη κρατικής δικαιοδοσίας χωρίς να ασκεί το παράκτιο κράτος πλήρη κυριαρχία, αλλά και χωρίς να υπάγεται στο καθεστώς της ανοιχτής θάλασσας.

Περιβάλλοντος της Μεσογείου κατά της Ρύπανσης», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1992, σελ. 57.

¹⁶⁰ Ενδεικτικά, από τις 19 συνολικά χώρες που απαρτίζουν το μεσογειακό χώρο, μόνο 8 έχουν υπογράψει συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ, όπως είναι η Αίγυπτος, η Κύπρος, η Γαλλία, το Μαρόκο, η Ισπανία, η Συρία, η Τουρκία (Μαύρη Θάλασσα) και η Κροατία.

¹⁶¹ Τουρκία – Συρία - Ισραήλ – Αίγυπτος – Κύπρος – Ελλάδα – Μάλτα.

Έτσι βλέπουμε ότι σε αυτή τη ζώνη έχουμε κυριαρχικά δικαιώματα και δικαιοδοσίες του παράκτιου κράτους με στόχο την εξερεύνηση, εκμετάλλευση, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών του πόρων, ζώντων ή μη, των υπερκειμένων του βυθού της θάλασσας υδάτων, του βυθού της θάλασσας και του υπεδάφους αυτού, όπως επίσης και με άλλες δραστηριότητες για την οικονομική εκμετάλλευση και εξερεύνηση της ζώνης αυτής, όπως η παραγωγή ενέργειας από τα ύδατα, τα ρεύματα και τους ανέμους, (παράγραφος 1 §56 της Σύμβασης), καθώς και τα δικαιώματα επικοινωνίας που διατηρούνται για τα τρίτα κράτη σχετικά με τη ναυσιπλοΐα, υπέρπτηση και την τοποθέτηση υποβρυχίων καλωδίων και αγωγών (παράγραφος 1 §58 της Σύμβασης).

- III) Σύμφωνα με το άρθρο 121 της Σύμβασης έχουν και τα νησιά τη δική τους ΑΟΖ – και υφαλοκρηπίδα- επομένως αρκετές θαλάσσιες περιοχές της Ν.Α. Μεσογείου θα καθοριστούν με βάση το νομικό καθεστώς των νησιών και την κυριαρχία των παράκτιων κρατών σε αυτά.¹⁶²

¹⁶² Η υιοθέτηση ΑΟΖ από την Ελλάδα θα έχει αρκετά πλεονεκτήματα. Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας», σελ. 187.

7.4 Τα δικαιώματα και οι δικαιοδοσίες από την ΑΟΖ στη Μεσόγειο.

7.4.1. Αλιεία – Οικονομική εκμετάλλευση και εξερεύνηση (Ενέργεια από τα ύδατα, ρεύματα και ανέμους, άρθρο 56 §1 (α) της Σύμβασης)

Σήμερα, η σοβαρότερη δραστηριότητα που έχει αναπτυχθεί από τα μεσογειακά κράτη στην ΑΟΖ είναι η εκμετάλλευση της αλιείας.¹⁶³ Εκτός από τα μεγάλα οικονομικά οφέλη που θα υπάρχουν για τα παράκτια κράτη της Ν.Α. Μεσογείου, καθώς αυτά μόνο θα μπορούν να αλιεύουν, πρέπει να τονιστεί ότι μόνο με την άδειά τους θα μπορούν άλλα ξένα πλοία να αλιεύουν. Σύμφωνα με το άρθρο 62 της Σύμβασης, μόνο το παράκτιο κράτος έχει την αποκλειστική αλίευση και μπορεί να παραχωρήσει πρόσβαση σε άλλα κράτη (παράγραφος 2 και 3), ενώ οι υπήκοοι των άλλων κρατών θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους όρους του (παράγραφος 4).

Στο άρθρο 63 της Σύμβασης επισημαίνεται η περίπτωση που το ίδιο απόθεμα ή αποθέματα βρίσκονται στην ΑΟΖ δύο ή περισσότερων κρατών, τότε θα πρέπει αυτά να συνεργάζονται για να συμφωνήσουν ως προς το ποια μέτρα είναι αναγκαία, προκειμένου να συντονίσουν και να εξασφαλίσουν τη διατήρηση αυτών των αποθεμάτων. Ακολούθως, τα άρθρα 64-68 της Σύμβασης προβλέπουν δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ των κρατών μέσω αρμόδιων διεθνών οργανισμών με αντικειμενικό στόχο την καλύτερη δυνατή χρήση συγκεκριμένων θαλασσίων ειδών (ανάδρομα αποθέματα, καταδρομέα είδη, άκρως μεταναστευτικά είδη, θαλάσσια θηλαστικά, καθιστικά είδη).

Πρόβλεψη γίνεται για τα κράτη άνευ ακτών – περικόλιστα- (άρθρο 69) και για τα γεωγραφικώς μειονεκτούντα κράτη (άρθρο 70), με σκοπό να συμμετέχουν σε ισότιμη βάση και με στόχο την εκμετάλλευση μέρους του πλεονάσματος, πάντα μέσα από συνεργασία σε διμερή, υποπεριφερειακή ή περιφερειακή βάση.

¹⁶³ Ibid, σελ. 160.

7.4.2 Τεχνητά νησιά, εγκαταστάσεις και κατασκευές (άρθρο 56 §1 (β) της Σύμβασης)

Σημαντικές είναι οι αρμοδιότητες του παράκτιου κράτους για την εγκατάσταση και χρήση τεχνητών νησιών,¹⁶⁴ εγκαταστάσεων και κατασκευών (που προβλέπονται και από το άρθρο 60 της Σύμβασης), καθώς αυτό έχει την αποκλειστική δικαιοδοσία σε αυτά για μια σειρά από κανονισμούς, τους τελωνιακούς, τους δημοσιονομικούς, τους μεταναστευτικούς και της ασφάλειας (άρθρο 60 §2). Το παράκτιο κράτος έχει επιπλέον τη δυνατότητα καθιέρωσης ζωνών ασφαλείας 500 μέτρων γύρω από αυτά, που προβλέπονται από την παράγραφο 4 του άρθρου 60 της Σύμβασης, ώστε να διασφαλίζεται η ναυσιπλοΐα. Είναι σημαντικό εδώ και πρέπει να τονιστεί η σημασία αυτής της διάταξης, καθώς είναι γνωστά τα μεταναστευτικά κύματα που περνούν ή στέκονται στη χώρα μας. Κατανοητό είναι ότι στο χώρο της Μεσογείου, αρκετά κράτη θα χρειαστεί να συνεργαστούν σε περίπτωση που δημιουργήσουν τέτοιου είδους κατασκευές, καθώς θα ενδιαφέρονται για την ασφαλή ναυσιπλοΐα σε ένα τέτοιο χώρο, ενώ τίποτα δεν θα αλλάξει τους διεθνώς αναγνωρισμένους από τη διεθνή ναυσιπλοΐα θαλάσσιους διαδρόμους (άρθρο 60 §7).

7.4.3 Επιστημονική έρευνα (άρθρο 56 §1 (β) (ii) της Σύμβασης)

Η θαλάσσια επιστημονική έρευνα που θα διεξαχθεί στην ΑΟΖ ή στην υφαλοκρηπίδα του παράκτιου κράτους (όπως προβλέπεται από τα άρθρα 247 και 248 της Σύμβασης), προϋποθέτει αφενός την ενημέρωσή του 6 μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης του σχεδίου έρευνας και αφετέρου καταγράφει τα απαραίτητα στοιχεία του τρόπου έρευνας που πρέπει να υποβάλλονται από το παράκτιο κράτος. Επιπλέον το άρθρο 249 της Σύμβασης προβλέπει, ότι τα κράτη και οι αρμόδιοι διεθνείς οργανισμοί που αναλαμβάνουν θαλάσσια

¹⁶⁴ Ibid, σελ. 147.

επιστημονική έρευνα στην ΑΟΖ ή στην υφαλοκρηπίδα ενός παράκτιου κράτους, οφείλουν να συμμορφώνονται με κάποιους όρους που καθορίζονται από το ίδιο το άρθρο.¹⁶⁵

Σύμφωνα με τα παραπάνω είναι ευνόητο ότι, η νομική θέση του παράκτιου κράτους είναι τόσο ισχυρή ώστε είναι δύσκολη η περίπτωση επιστημονικής έρευνας στην περιοχή της ΑΟΖ, χωρίς τη συναίνεσή του, ενώ μπορεί να αρνηθεί κάτι τέτοιο σε περίπτωση που το σχέδιο που έχει υποβληθεί για τη θαλάσσια επιστημονική έρευνα, έχει άμεση σημασία για την εξερεύνηση και εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, ζωντανών και μη, συνεπάγεται γεώτρηση στην υφαλοκρηπίδα, χρήση εκρηκτικών ή εισαγωγή επιβλαβών ουσιών στο θαλάσσιο περιβάλλον, την κατασκευή, λειτουργία ή χρήση τεχνητών νήσων, εγκαταστάσεων και κατασκευών ή το σχέδιο επιστημονικής έρευνας¹⁶⁶ περιέχει ψευδείς πληροφορίες.

¹⁶⁵ Βλ., επίσης τα άρθρα 250 – 255 της Σύμβασης.

¹⁶⁶ Θαλάσσια Επιστημονική Έρευνα (Scientific Marine Research),, άρθρα 238, 239, 240, 246, 248: Καλείται η διεξαγόμενη, σύμφωνα με σχέδιο, εργασία, η οποία με χρήση επιστημονικών μεθόδων και μέσων για ειρηνικούς σκοπούς αποβλέπει στην αύξηση των επιστημονικών γνώσεων για το θαλάσσιο περιβάλλον προς όφελος της ανθρωπότητας. Η θαλάσσια επιστημονική έρευνα αποτελεί αποκλειστικό δικαίωμα του παράκτιου κράτους στην χωρική θάλασσα. Στην ΑΟΖ και Υφαλοκρηπίδα διεξάγεται κατόπιν συναινέσεως του παράκτιου κράτους, η οποία τεκμαίρεται ότι δίδεται σιωπηρά με την πάροδο απράκτου προθεσμίας τεσσάρων μηνών. Το παράκτιο δεν αρνείται την συγκατάθεσή του υπό κανονικές συνθήκες σε αίτημα για διεξαγωγή θαλασσίων επιστημονικών ερευνών. (βλ. υδρογραφικές εργασίες)

Υδρογραφικές Εργασίες (Hydrographic Survey), άρθρα 19 (2), 40 και 54: Υδρογραφικές εργασίες καλούνται οι μετρήσεις και απεικόνιση των αναγκαίων στοιχείων, προκειμένου να διαπιστωθεί η περιγραφή της ακριβούς φύσεως και διαμορφώσεως του θαλασσίου βυθού και της ακτογραμμής, η γεωγραφική σχέση τους με την ηπειρωτική μάζα, τα χαρακτηριστικά και η δυναμική της θάλασσας (κυμάτων, ρευμάτων, αλατότητας κ.λ.π.). Ibid, σελ. 149.

7.4.4 Προστασία και διατήρηση θαλάσσιου περιβάλλοντος (άρθρο 56 §1 (β) (iii) της Σύμβασης)

Έχει καταγραφεί στατιστικά ότι η ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος προέρχεται κατά 44% από τις χερσαίες πηγές ρυπάνσεως (βιομηχανία, λύματα κ.λ.π.), κατά 33% από την ατμόσφαιρα, κατά 12% από τις δραστηριότητες των πλοίων, κατά 10% από απορρίψεις και τέλος κατά 1% από την εξόρυξη – εκμετάλλευση πετρελαίου από την θάλασσα. Σημειώνεται μάλιστα ότι το ποσοστό που αντιστοιχεί στην ρύπανση από τα πλοία είναι 83,2% από τις λειτουργικές δραστηριότητες και 16,8% από ατυχήματα.¹⁶⁷

Αν και έχει γίνει προσπάθεια να υπάρξει ένα εκτεταμένο νομικό πλαίσιο μέσω παγκοσμίων και κατά περιοχές διεθνών συμβάσεων, για την προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος από την ρύπανση, το πρόβλημα της επιβολής των κανόνων και της νομοθετικής κατοχύρωσής τους βαρύνει αμιγώς τα κράτη. Γι' αυτό και η Σύμβαση του 1982 προχωρεί στην θεσμοθέτηση διεθνώς αποδεκτής διαδικασίας ώστε τα κράτη να προβούν στην ανάπτυξη της νομοθεσίας τους και στην συνεργασία καταστολής και αστυνομεύσεως των αδικημάτων ρυπάνσεως από τα πλοία.¹⁶⁸

¹⁶⁷ Βλ., Βλάχος Γ.Π. – Αλεξόπουλος Α.Β., «Τεχνικο-Οικονομικές Απόψεις της Θαλάσσιας Διακίνησης των Αγαθών και της Προστασία του Θαλασσίου Περιβάλλοντος» Εκδόσεις Δ.Σταμούλης, Αθήνα – Πειραιάς, 1995, σελ. 41.

¹⁶⁸ Το θέμα της ρυπάνσεως του θαλασσίου περιβάλλοντος από τα πλοία έχει σχέση με τα «ελαστικά μέτρα» και τη νομοθεσία που υπάρχει σε διάφορα κράτη, σχετικά με τα πρότυπα (standards) που πρέπει να έχουν τα πλοία σύμφωνα με τις προδιαγραφές από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (ΙΜΟ) και έχει παρατηρηθεί ότι τα πλοία που δεν τηρούν τα προβλεπόμενα είναι συνήθως αυτά που έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό ρύπανση ή προκαλούν ατυχήματα. Βλ., Γρηγορίου Π.Γ., Οι Περιβαλλοντικές Ιδιαιτερότητες της Μεσογείου ως «Ημίκλειστης θάλασσας», στο βιβλίο *Το Νομικό Σύστημα Προστασίας του θαλασσίου Περιβάλλοντος της Μεσογείου κατά της Ρύπανσης*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1992, σελ. 57.

Στο XII Μέρος της Σύμβασης που αφορά στην προστασία και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, στο Τμήμα I που αφορά στις Γενικές Διατάξεις –άρθρο 192, επισημαίνεται ότι, τα κράτη έχουν υποχρέωση να προστατεύουν και να διατηρούν το θαλάσσιο περιβάλλον, ενώ στα υπόλοιπα άρθρα, από το άρθρο 193 έως 237, αναλύεται όλο το νομικό καθεστώς, όπου το παράκτιο κράτος αποκτά σημαντικές δικαιοδοσίες στον τομέα προστασίας από την ρύπανση και εξουσιοδοτείται να εκδίδει εσωτερική νομοθεσία ώστε να εξασφαλίζει την τήρηση των κανόνων της Σύμβασης. Και βέβαια κάτι τέτοιο είναι πολύ σημαντικό για τα μεσογειακά κράτη, εάν θέλουν να προασπίσουν τα οικολογικά τους συμφέροντα.

Η Σύμβαση προσπαθεί να δεσμεύσει ρητά τα κράτη της σημαίας που φέρουν τα πλοία (flag states), ώστε να προσαρμόζουν τις νομοθετικές απαιτήσεις προδιαγραφών των πλοίων τους (άρθρο 211) σε όσα προβλέπουν ή χρειάζονται τα διεθνή κείμενα (OILPOL, S4, MARPOL, SOLAS κ.ά) ώστε να πιστοποιείται από αυτά η ανάληψη ευθύνης από ζημιές που ίσως προξενηθούν από τα πλοία τους σε άλλα κράτη. Η κατάσταση όμως για τα παράκτια κράτη (coastal states) απέναντι σε πλοία άλλης εθνικότητας που διαπλέουν τις θαλάσσιες περιοχές τους (το δικαίωμα αβλαβούς διελεύσεως ή ελεύθερης διελεύσεως ή ελεύθερης ναυσιπλοΐας) είναι μειονεκτική σχετικά με την άσκηση δικαιοδοσίας καταστολής εναντίον της ρύπανσης, εκτός αν υπάρχουν βάσιμα στοιχεία, ότι η ρύπανση δημιουργήθηκε από συγκεκριμένο πλοίο.¹⁶⁹

Στην περίπτωση αυτή μπορεί το παράκτιο κράτος να κάνει επιθεώρηση (άρθρο 220) για να διαπιστωθεί το αδίκημα της ρύπανσης και στη συνέχεια να διακόψει τον πλοου και να προχωρήσει σε αγωγή αποζημιώσεως. Σε αντίθετη περίπτωση το παράκτιο κράτος οφείλει αποζημίωση προς το πλοία (άρθρο 232). Στην περίπτωση των Μεσογειακών κρατών, αυτά

¹⁶⁹ Ibid, σελ. 109.

έχουν βάσιμους λόγους να συνεργάζονται προκειμένου να αποφευχθούν τέτοιου ή παρόμοιου είδους αδικήματα.¹⁷⁰

7.4.5 Άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις (άρθρο 56 §1 (γ) της Σύμβασης)

Τα «άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις» που προβλέπονται για το παράκτιο κράτος στην ΑΟΖ, τα οποία δεν αναφέρονται συγκεκριμένα, δεν έχουν απαραίτητα οικονομικό περιεχόμενο, αλλά πάντως είναι υπαρκτά καθώς αναφέρονται στη συγκεκριμένη διάταξη. Επομένως, είναι θέμα πρακτικής των κρατών –Μεσογειακών εν προκειμένω- αλλά και στην ερμηνεία της εν λόγω διάταξης, να προσδιοριστούν. Σε αυτή την κατηγορία δικαιωμάτων θα μπορούσαμε να κατατάξουμε σύμφωνα με κάποιους, το δικαίωμα της συνεχούς καταδίωξης (hot pursuit),¹⁷¹ ενώ σε αυτή την περίπτωση τα παράκτια κράτη έχουν δικαίωμα και εφόσον υπάρχει υπόνοια ότι ένα ξένο πλοίο έχει παραβιάσει τους κανόνες και νόμους μέσα στην ΑΟΖ, να συνεχίσει την καταδίωξη και εκτός της ΑΟΖ. Επομένως είναι σημαντικό, για τα Μεσογειακά κράτη να συνεργάζονται αποτελεσματικά μεταξύ τους, σε περιπτώσεις πλοίων που εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία.

¹⁷⁰ Ibid, σελ. 136.

¹⁷¹ Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη: Προκλήσεις και Προοπτικές για το Αιγαίο» στο Περράκης Στ., (επιμ.), *Το Αιγαίο Πέλαγος και το νέο Δίκαιο της θάλασσας*, ΕΚΕΜ, Πρακτικά Συμποσίου, Ρόδος, 4-6 Νοεμβρίου 1994, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1996, σελ. 194.

7.4.6 Ελευθερία ναυσιπλοΐας, υπέρπτησης, τοποθέτησης υποβρυχίων καλωδίων και αγωγών (άρθρο 58 §1 της Σύμβασης)

Το ζήτημα των νομοθετικών αρμοδιοτήτων των παράκτιων κρατών είναι κάπως περιορισμένο από τη Σύμβαση,¹⁷² επειδή δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν περιορισμοί στην κίνηση θεωρώντας ότι ίσως το πλοίο δεν ακολουθεί τους διεθνείς κανονισμούς – προτύπων ναυπηγήσεως, επανδρώσεως κ.λ.π. (άρθρο 211 §4 και §5) και για μόνο συγκεκριμένες περιοχές και ειδικές συνθήκες που μπορεί να χρειάζονται μεγαλύτερη ευαισθησία περιβαλλοντικής προστασίας, μπορεί το παράκτιο κράτος να καθορίσει –αφού συνεννοηθεί και με τον ΙΜΟ ή άλλο αρμόδιο διεθνή οργανισμό- περιορισμούς διάπλου από πλοία συγκεκριμένων προδιαγραφών (άρθρο 211 §6).¹⁷³

Το παράκτιο κράτος έχει δικαιώματα στον εναέριο χώρο πάνω από την ΑΟΖ, μόνο σε σχέση με πτήσεις που μπορεί να έχουν επιπτώσεις στα οικονομικά του δικαιώματα. Αυτή η αρμοδιότητα στην πραγματικότητα υπάρχει μόνο για πτήσεις από και προς τα τεχνητά νησιά και εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την άσκηση των οικονομικών του δικαιωμάτων, αλλά και για την επιστημονική έρευνα που γίνεται στον αέρα πάνω από την ΑΟΖ, καθώς και για την ρύπανση που προκαλείται από τον αέρα στην ΑΟΖ.¹⁷⁴

Επιπλέον, η Σύμβαση προβλέπει ότι όλα τα κράτη απολαμβάνουν την ελευθερία τοποθέτησης υποβρυχίων καλωδίων και σωληναγωγών στην ΑΟΖ και άλλες διεθνώς νόμιμες χρήσεις της θάλασσας, σχετικές με αυτήν την ελευθερία, σε αρμονία με τις άλλες διατάξεις

¹⁷² Όταν κάποιο πλοίο πλέει από την χωρική θάλασσα, τη συνορεύουσα ζώνη ή την αποκλειστική οικονομική ζώνη, με το δικαίωμα της αβλαβούς διέλευσης (innocent passage), ή της ελεύθερης διέλευσης (transit passage), άρθρα 21§3 και 42 §1 αντίστοιχα, ή ελευθερίας της ναυσιπλοΐας στην ΑΟΖ (άρθρο 58).

¹⁷³ Βλ., Hailbronner K., “Freedom of the air and the Convention of the LOS”, AJIL, Vol. 77, 1983, σελ. 490 – 520.

¹⁷⁴ Καρακωστανόγλου Β., Πρακτικά Συμποσίου Ρόδου, σελ. 195.

της Σύμβασης. Και αυτή η ελευθερία υπόκειται στους περιορισμούς που ισχύουν και για τις προηγούμενες δύο ελευθερίες δηλαδή:

- i. να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα και δικαιώματα επικοινωνίας των άλλων κρατών (άρθρο 87 §2)
- ii. να ασκείται η ελευθερία στα πλαίσια που θέτουν τα άρθρα 88 – 115 και
- iii. να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του παράκτιου κράτους και να τηρούνται οι νόμοι και κανονισμοί του στην ΑΟΖ, καθώς και οι άλλοι κανόνες διεθνούς δικαίου εφόσον δεν αντίκειται στις διατάξεις για την ΑΟΖ (άρθρο 58 §3).¹⁷⁵

7.4.7 Απαγόρευση στρατιωτικής χρήσης (άρθρο 301 της Σύμβασης)

Εκ προοιμίου, πρέπει να αναφέρουμε ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 §4 του καταστατικού χάρτη των Η.Ε., που αποτελεί και κανόνα *jus cogens* στο διεθνές δίκαιο, τα κράτη – μέρη, στις διεθνείς τους σχέσεις, θα απέχουν από κάθε απειλή ή χρήση βίας κατά της εδαφικής ακεραιότητας ή πολιτικής ανεξαρτησίας οποιουδήποτε κράτους, κατά οποιοδήποτε άλλο τρόπο ασυμβίβαστο με τις αρχές του διεθνούς δικαίου που περιέχονται στο Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Ειδικότερα ως προς τη διατύπωση της ελευθερίας των κρατών να κάνουν κάθε άλλη διεθνώς νόμιμη χρήση της ΑΟΖ, κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της UNCLOS III, έγινε συζήτηση αν σ' αυτή την ελευθερία περιλαμβάνονται και οι στρατιωτικές δραστηριότητες.¹⁷⁶ Χρήζει επισημάνσης να αναφέρουμε ότι, όσον αφορά στις στρατιωτικές ασκήσεις και στις δοκιμές όπλων, υπάρχει ασάφεια αν το παράκτιο κράτος μπορεί να

¹⁷⁵ Βλ., Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας», σελ. 158.

¹⁷⁶ Βλ., Churchill R.R. και Lowe A.V., “The Law of the Sea”, 2nd edition, Manchester University Press, 1988, σελ. 141 και σελ. 310 – 311.

αντιταχθεί. Επιπλέον οι τάσεις των κρατών κατά τη συζήτηση του σχετικού άρθρου της Σύμβασης, αλλά και μεταξύ των θεωρητικών είναι αντιφατικές¹⁷⁷ και η ερμηνεία που δέχονται για τη Σύμβαση διαφορετική.¹⁷⁸ Επικρατεί η άποψη ότι το παράκτιο κράτος μπορεί να έχει αντιρρήσεις για εκείνες τις στρατιωτικές δραστηριότητες που υπάρχει ενδεχόμενο να βλάψουν ζώντες πόρους, το θαλάσσιο περιβάλλον ή να διακινδυνεύουν την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας.

Επομένως το θέμα που προκύπτει είναι η δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος στρατιωτικών και αεροναυτικών ασκήσεων και δοκιμών όπλων στις θαλάσσιες περιοχές της ΑΟΖ (καθώς και των περικλειομένων στην έννοιά της άλλων θαλασσίων ζωνών, όπως η συνορεύουσα ζώνη και η υφαλοκρηπίδα), όπου τα παράκτια κράτη ασκούν κυριαρχικά δικαιώματα λειτουργικής φύσεως, για την εκμετάλλευση των πόρων και των πηγών, ενώ τα άλλα κράτη έχουν τις ελευθερίες που αναγνωρίζονται για την ανοιχτή θάλασσα¹⁷⁹

Καθώς στην περιοχή της ΑΟΖ τα παράκτια κράτη ασκούν κυριαρχικά δικαιώματα είτε αστυνόμευσης, είτε εκμετάλλευσης των θαλασσίων, υποθαλάσσιων και θαλασσίου υπεδάφους πόρων και πηγών, προκύπτει το ζήτημα εάν σε αυτές τις θαλάσσιες περιοχές τα άλλα κράτη έχουν δικαίωμα να ασκηθούν στρατιωτικά, να δημιουργήσουν στρατιωτικές εγκαταστάσεις στην επιφάνεια της θάλασσας ή υποθαλάσσιες (στο έδαφος ή και το υπέδαφος). Με τη γενική σημασία της ΑΟΖ βάσει του άρθρου 55 της Σύμβασης, τα κράτη απολαμβάνουν των ελευθεριών των ανοιχτών θαλασσών με μόνη διαφορά ότι περιορίζονται

¹⁷⁷ Βλ., Attard D.J., “The Exclusive Economic Zone in International Law”, Clarendon Press, Oxford, 1987, σελ. 86-87. Επίσης βλ., Roach A.J. και Smith R.W., “Excessive Maritime Claims”, Vol. 66 in International Law Studies, 1994, σελ. 249.

¹⁷⁸ Βλ., De Muralt, R.W.G., “The Military Aspects of the U.N. Law of the Sea Convention”, Vol. 78, Netherlands International Law Review (NILR), 1985, σελ. 95.

¹⁷⁹ Βλ., άρθρο 58 και 87 της Σύμβασης του 1982.

στην άσκηση εκείνων των δικαιωμάτων που η Σύμβαση αναγνωρίζει στα παράκτια κράτη ως κυριαρχικά.

Έτσι επειδή δεν διευκρινίζεται αναλυτικά από τη Σύμβαση, έχει επικρατήσει διεθνώς η πρακτική ότι οι στρατιωτικές ασκήσεις επιτρέπονται με την προϋπόθεση να γίνονται σεβαστά τα κυριαρχικά δικαιώματα του παράκτιου κράτους, αλλά και τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των άλλων κρατών στη ναυσιπλοΐα, την πόντιση καλωδίων και σωληναγωγών, την υπέρπτηση αεροσκαφών, την κατασκευή τεχνητών εγκαταστάσεων, οι οποίες δεν θα χρησιμοποιούνται για στρατιωτικούς σκοπούς¹⁸⁰ και τέλος την επιστημονική έρευνα.¹⁸¹

Ειδικά για τις στρατιωτικές ασκήσεις στην ΑΟΖ δεν περιορίζεται το δικαίωμα και λαμβανομένου υπόψη ότι οποιαδήποτε αμφισβήτηση πάνω σε στρατιωτικά θέματα δεν επιλύεται από τον μηχανισμό επιλύσεως διαφορών που εισάγει η Σύμβαση του 1982 (συνδυασμός άρθρων 59 και 298 §1 (β)), καθόσον οι στρατιωτικές δραστηριότητες δεν υπάγονται στους υποχρεωτικούς αυτούς μηχανισμούς,¹⁸² τα κράτη εφαρμόζουν το δικαίωμα υπέρπτησεως αεροσκαφών, από-προσνηώσεως αεροσκαφών, επιχειρήσεων στρατιωτικών και αεροναυτικών δυνάμεων, συλλογής πληροφοριών, στρατιωτικών ερευνών και δοκιμές οπλικών συστημάτων.¹⁸³

¹⁸⁰ Βλ., Attard D.J., “The Exclusive Economic Zone in International Law”, σελ. 84-85, De Mural, σελ. 94-95, Churchill R.R. και Lowe A.V., “The Law of the Sea”, σελ. 310-311.

¹⁸¹ Σημειώνεται ότι η επιστημονική έρευνα για στρατιωτικούς σκοπούς είναι ένα θέμα που έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον της Διεθνούς Κοινότητας χωρίς να έχει καταλήξει ακόμη σε συγκεκριμένους κανόνες. Πάντως φαίνεται η τάση των ισχυρών ναυτικών δυνάμεων να θεωρείται ότι οι στρατιωτικές έρευνες εξαιρούνται των ρυθμίσεων της Συμβάσεως του 1982. Βλ. Lowe A.V., “Some legal problems arising from the use of seas for military purposes”, *Marine Policy*, 171, 1986, σελ. 178-179. Επίσης βλ., Ronzitti N., “Law of the Sea aspects and legal policies of Naval Arms Control in the Mediterranean”, *The International Spectator*, Vol. XXVIII, No. 4, Oct-Dec., 1983, σελ. 40-41.

¹⁸² Βλ., Churchill R.R. και Lowe A.V., σελ. 311 και Lowe A.V., σελ. 179.

¹⁸³ Βλ., Roach A.J. και Smith R.W., “Excessive Maritime Claims”, σελ. 249.

Επομένως, το δικαίωμα χρησιμοποίησης των θαλασσιών περιοχών για ασκήσεις ενόπλων δυνάμεων, αν και δεν επιτρέπεται ευθέως από νομικά κείμενα, τουλάχιστον δεν απαγορεύεται για τις θαλάσσιες περιοχές πέραν της χωρικής θάλασσας έως την ανοιχτή θάλασσα.¹⁸⁴ Παρά ταύτα, η περίπτωση της ανάπτυξης στρατιωτικών εγκαταστάσεων στην ΑΟΖ, αν και δεν προκύπτει ευθέως –αφού στο συμβατικό κείμενο δεν γίνεται καμία αναφορά- δεν επιτρέπεται, όπως συμπεραίνεται από το πνεύμα του άρθρου 60.¹⁸⁵

7.4.8 Επίλυση διαφορών (άρθρο 59 της Σύμβασης)

Αν και αρκετοί θεωρούν ότι, ο μηχανισμός επιλύσεως των διαφορών που καθορίζεται με το άρθρο 59 της Σύμβασης είναι γενικόλογος και ασαφής,¹⁸⁶ καθώς οποιαδήποτε διαφορά (σύγκρουση συμφερόντων ανάμεσα στο παράκτιο κράτος και άλλο κράτος ή κράτη) προκύπτει επιλύεται όπως παρέχεται με την αρχή της ευθυδικίας, παρ' όλα αυτά κρίνουμε, ότι σε περίπτωση ύπαρξης προβλήματος, τα Μεσογειακά κράτη θα συνεργάζονται επαρκώς και στα πλαίσια εφαρμογής των κανόνων του διεθνούς δικαίου.

¹⁸⁴ Βλ., Lowe A.V., “The Commander’s Handbook on the Law of Naval Operations and the Contemporary Law of the Sea”, Chapter V in H.B. Robertson Jr., (ed.), “International Law Studies, the Law of Naval Operations”, Vol. 64, σελ. 113.

¹⁸⁵ Βλ., Churchill R.R. και Lowe A.V., σελ. 312.

¹⁸⁶ Βλ., Lowe A.V., σελ. 179.

7.5 Η οριοθέτηση της ΑΟΖ στη περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου

Είναι γεγονός ότι στις συζητήσεις για την διαμόρφωση του νομικού καθεστώτος της ΑΟΖ μεταξύ κρατών είχαν επικρατήσει τρεις τάσεις που σχετίζονταν ανάλογα με τα δικαιώματα που προτεινόταν για το «παράκτιο κράτος» και που ξεκινούσαν από την προσπάθεια να προωθηθούν τα ενδιαφέροντα κάθε ομάδος κρατών.¹⁸⁷

Τελικά υιοθετήθηκε η άποψη πως η ΑΟΖ δεν μπορούσε να είναι ούτε μέρος της ανοιχτής θάλασσας, αλλά ούτε να υπάρχουν μέσα σε αυτή οι περιορισμοί στη ναυσιπλοΐα, όπως συμβαίνει στη χωρική θάλασσα. Δηλαδή με το άρθρο 55 της Σύμβασης του 1982, καθορίστηκε πως η ΑΟΖ είναι θαλάσσια ζώνη ιδιόρρυθμου καθεστώτος, όπου ενώ τα παράκτια κράτη ασκούν κυριαρχικά δικαιώματα, τα άλλα έχουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των ανοιχτών θαλασσών, υπό τον όρο ότι στη ζώνη αυτή η ελευθερία των θαλασσών περιορίζεται με όσα δικαιώματα η Σύμβαση αναγνωρίζει στο παράκτιο κράτος.¹⁸⁸

Όσον αφορά στην οριοθέτηση της ΑΟΖ στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, οι ρυθμίσεις που προβλέπει η Νέα Σύμβαση για τις κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες δεν προκαλούν εντούτοις προβλήματα, ιδιαίτερα στις ρυθμίσεις και μεθόδους οριοθέτησης των θαλασσίων ζωνών εθνικής δικαιοδοσίας ανάμεσα στα όμορα ή απέναντι μεσογειακά κράτη. Το μόνο που η Σύμβαση προτρέπει ουσιαστικά τα κράτη να κάνουν είναι η ανάπτυξη των σχέσεών τους στον τομέα της συνεργασίας είτε άμεσα είτε μέσω σχετικής αρμόδιας περιφερειακής οργάνωσης, ώστε να επιτευχθεί δίκαιη λύση (άρθρο 74).¹⁸⁹

Η συνεργασία αυτή περιορίζεται στο χώρο¹⁹⁰: α) της διαχείρισης, έρευνας και εκμετέλλευσης των ζώντων πόρων, β) του συντονισμού αναφορικά με την προστασία και

¹⁸⁷ Βλ., Attard D.J., σελ. 61-62, σημ.1

¹⁸⁸ Βλ., Churchill R.R. και Lowe A.V., σελ. 136-137

¹⁸⁹ Βλ., Τσάλτας Γ., «Η Νέα Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας και οι Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», στο *Μεσόγειος Θάλασσα – Αιγαίο Πέλαγος*, ΙΣΤΑΜΕ, Αθήνα, 1999, σελ. 10.

¹⁹⁰ Βλ., αναλυτικά προηγούμενο κεφάλαιο (7.4)

διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, γ) του συντονισμού της θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας και δ) της συνεργασίας των ενδιαφερομένων κρατών με άλλους διεθνείς οργανισμούς.¹⁹¹

Μετά τις νέες εξελίξεις στο χώρο του Δικαίου της Θάλασσας, τα κράτη της Μεσογείου αναγκάστηκαν εκ των πραγμάτων να εναρμονίσουν τις όποιες πολιτικές είχαν υιοθετήσει στο παρελθόν σχετικά με τα, εκ των πραγμάτων, περιορισμένα θαλάσσια σύνορά τους,¹⁹² με τις νέες διευρυμένες σε επίπεδο έκτασης επιταγές της Σύμβασης του 1982 αναφορικά με τις ζώνες εθνικής δικαιοδοσίας.

Οι περιορισμένες λοιπόν εκτάσεις των μεσογειακών αιγιαλιτιδών ζωνών που στηρίζονταν στο καθεστώς του 1958 που εντούτοις δεν καθόριζε το ακριβές όριό τους¹⁹³ αλλά ουσιαστικά άφηνε ελεύθερη τη διαιώνιση της εθιμικής πρακτικής που απορρέει από τη μινιμαλιστική θεωρία των 3 ν.μ., δεν δημιουργούσαν προβλήματα οριοθέτησης στην περιοχή.

Το ίδιο συνέβαινε και με την υφαλοκρηπίδα, το εύρος της οποίας περιοριζόταν θεωρητικά λόγω του κριτηρίου του ισοβαθούς των 200 ν.μ. και με δεδομένο ότι μεγάλα τμήματα της ημίκλειστης αυτής θάλασσας υπερβαίνουν κατά πολύ το όριο αυτό. Στην ίδια λογική και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1970 η υποθαλάσσια τεχνολογία δεν επέτρεπε την εύκολη πρόσβαση σε μεγάλα βάθη.¹⁹⁴

Η αρχή της αποκλειστική οικονομικής ζώνης, που θα υιοθετηθεί για πρώτη φορά με τη Σύμβαση του 1982, θα προκαλέσει τα κράτη της Μεσογείου σε αναζήτηση ειδικών

¹⁹¹ Βλ., άρθρο 123 της Νέας Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας.

¹⁹² Βλ., ρυθμίσεις με βάση τις προτάσεις του συμβατικού πλαισίου της Γενεύης του 1958.

¹⁹³ Βλ., σχετικά άρθρο 1 της Σύμβασης για την αιγιαλίτιδα ζώνη και τη συνορεύουσα ζώνη (Γενεύη 1958).

¹⁹⁴ Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα, 1986, σελ. 70.

ρυθμίσεων οριοθέτησης ανάμεσά τους και στο σύνολό τους, αφού οι εκατέρωθεν ευρωπαϊκές και αφρικανικές ακτές δεν ξεπερνούν το όριο του διπλάσιου της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης, δηλαδή τα 400 ν.μ. απόσταση.

Με την ΑΟΖ των 200 ν.μ., όλα τα κράτη, όμορα ή απέναντι μεταξύ τους στο νευραλγικό αυτό θαλάσσιο χώρο, φάνηκε να κληρονομούν στο σύνολό τους τη Μεσόγειο Θάλασσα, τόσο από πλευράς υποθαλάσσιων φυσικών πόρων του βυθού¹⁹⁵ και του υπεδάφους του όσο και από πλευράς αλιείας, αφού η εν λόγω νέα ζώνη εθνικής δικαιοδοσίας καλύπτει και τα υπερκείμενα του βυθού νερά.

Εντούτοις, στο χώρο της Νότιο-Ανατολικής Μεσογείου, τα πράγματα έδειχναν από την αρχή ότι δεν θα μπορούσαν να ξεφύγουν από την αδυναμία των κρατών να συμφωνήσουν εύκολα σε ενιαίες ρυθμίσεις προς όφελος όλων. Και αυτό παρόλο που το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας, αντίθετα με το παρελθόν (1958), φάνηκε ότι διέθετε πλέον την αποκρυστάλλωση των αρχών εκείνων που θα μπορούσαν να ξεπεράσουν τα όποια εμπόδια σε επίπεδο οριοθέτησης.¹⁹⁶

Ο λόγος που κάτι τέτοιο εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να δημιουργεί την πεποίθηση ότι τα πράγματα δεν θα είναι εύκολα για τα 7 κυρίως κράτη που βρέχονται στην περιοχή αυτή, είναι ότι κυρίως η Τουρκία, που μαζί με το Ισραήλ κατανήφισε στο σύνολό της τη Νέα Σύμβαση, αρνείται το σεβασμό δύο βασικών αρχών του δικαίου της θάλασσας για την περιοχή. Η πρώτη, η οποία αφορά κυρίως στον αιγαιακό χώρο, έχει σχέση με τη μη αναγνώριση των δικαιωμάτων των ελληνικών νησιωτικών εδαφών του ανατολικού κυρίως

¹⁹⁵ Είναι γνωστό ότι ο μεσογειακός χώρος είναι πολύ πλούσιος σε αλιεύματα. Για το λόγο αυτό άλλωστε αποτέλεσε ανέκαθεν το Μήλο της Έριδος στον τομέα της αποκλειστικής αλιεύσής του από τα παράκτια σ' αυτόν κράτη.

¹⁹⁶ Βλ., Τσάλτας Γ., «Υποθαλάσσιοι φυσικοί πόροι και Νότιοανατολική Μεσόγειος. Προβλήματα οριοθέτησης των όμορων και απέναντι κρατών», Πρακτικά Ημερίδας, *Η Μεσόγειος στον 21^ο αιώνα: Προβλήματα και προοπτικές*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος 2002., σελ. 33-45.

Αιγαίου στην αυτόνομη υφαλοκρηπίδα. Η δεύτερη στοιχειοθετείται από την παράλληλη άρνηση της Τουρκίας να αποδεχτεί στην πράξη το χαρακτηρισμό «του γεωγραφικώς μειονεκτούντος κράτους» που της αποδίδει ουσιαστικά μέσω της Νέας Σύμβασης η ιδιαίτερη γεωγραφική της μοίρα στο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου.¹⁹⁷

Αναφορικά με την πρώτη περίπτωση το άρθρο 121 της Σύμβασης κατοχυρώνει ξεκάθαρα τα δικαιώματα όλων των νησιωτικών εδαφών σε όλες τις ζώνες εθνικής δικαιοδοσίας.¹⁹⁸ Μοναδική εξαίρεση οι βράχοι οι οποίοι δεν δικαιούνται υφαλοκρηπίδας και αποκλειστικής οικονομικής ζώνης, όταν δηλαδή δεν μπορούν να συντηρήσουν ανθρώπινη κατοίκηση ή ανάπτυξη οικονομικής ζωής.¹⁹⁹

Στην περίπτωση των γεωγραφικώς μειονεκτούντων κρατών, το άρθρο 70 της Σύμβασης περιγράφει αναλυτικά τα δικαιώματά τους κυρίως στην αποκλειστική οικονομική ζώνη των άλλων κρατών που βρίσκονται στην ίδια περιφέρεια ή υποπεριφέρεια. Η Τουρκία δεν φαίνεται να αποδέχεται τις ρυθμίσεις αυτές και προσπαθεί αυθαίρετα από τον Ιούνιο του 2001 να οριοθετήσει προς ίδιον καθαρά όφελος και κατά παράβαση των αρχών και των κανόνων της Σύμβασης, αποκλειστική οικονομική ζώνη στην Ανατολική Μεσόγειο σε βάρος κυρίως της Ελλάδας και της Κύπρου.²⁰⁰

Επισημαίνεται ότι η πρόθεση της Αιγύπτου να υιοθετήσει Α.Ο.Ζ. 200 ν.μ. στην περιοχή, τον Ιούνιο του 2001, οδηγεί σε μια συνολική οριοθέτησή της με τα γειτονικά, όμορα ή απέναντι κράτη. Η μοναδική αποτελεσματική ρύθμιση μιας παρόμοιας προοπτικής περνά απαραίτητα όσο και αποκλειστικά μέσα από την υιοθέτηση και το σεβασμό των

¹⁹⁷ Ibid, σελ. 41.

¹⁹⁸ Βλ., άρθρο 121§2.

¹⁹⁹ Βλ., άρθρο 121§3.

²⁰⁰ Βλ., Τσάλτας Γ., «Η Νέα Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας και οι Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», στο *Μεσόγειος Θάλασσα – Αιγαίο Πέλαγος*, ΙΣΤΑΜΕ, Αθήνα, 1999, σελ. 11.

επιταγών του δικαίου της θάλασσας, όπως αυτές περιγράφονται αναλυτικά στη Νέα Σύμβαση η οποία και υιοθετεί για πρώτη φορά το σημαντικό αυτό νέο θεσμό της ΑΟΖ.

Κυρίαρχες των επιταγών αυτών αναδεικνύονται με τη σειρά τους για τη συγκεκριμένη περιοχή, εκείνες που αφορούν αρχικά στα δικαιώματα των νησιωτικών εδαφών είτε αυτά αποτελούν μέρος ενός παράκτιου αρχιπελαγικού κράτους, όπως η περίπτωση της Ελλάδας²⁰¹, είτε αποτελούν κράτος από μόνα τους, όπως η περίπτωση της Κύπρου²⁰², σε όλες ανεξαιρέτως τις ζώνες εθνικής δικαιοδοσίας. Στη συνέχεια, η Τουρκία θα πρέπει για την περιοχή της Νότιο – Ανατολικής Μεσογείου να αποδεχτεί το χαρακτηρισμό του γεωγραφικώς μειονεκτούντος κράτους και την παράλληλη επομένως οριοθέτηση περιορισμένης για την περίπτωσή της ΑΟΖ.

²⁰¹ Η Ελλάδα δεν καλύπτεται από τις διατάξεις της Σύμβασης για τα λεγόμενα αρχιπελαγικά (αμιγώς) κράτη επειδή είναι παράκτιο αρχιπελαγικό κράτος.

²⁰² Η Κύπρος δεν θεωρείται αρχιπελαγικό κράτος γιατί αποτελείται από ένα και μόνο νησί.

7.6 Οι περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες της Μεσογείου.

Η Μεσόγειος Θάλασσα καθορίζεται ως το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης της Βαρκελώνης (άρθρο 1 εδ. 2). Το προοίμιο της Σύμβασης αναφέρεται ρητά στην αδυναμία των προηγούμενων διεθνών συμβάσεων, που είχαν ως αντικείμενο την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, να ανταποκριθούν στις ειδικές περιβαλλοντικές ανάγκες της Μεσογείου. Αυτή η διάταξη υποδηλώνει την αναγκαιότητα να αναπτυχθεί ένα περιφερειακό συμβατικό σύστημα.²⁰³

Σύμφωνα με το άρθρο 210 της Σύμβασης «Η απόρριψη άχρηστων υλών στη χωρική θάλασσα και στην ΑΟΖ ή μέσα στην υφαλοκρηπίδα δεν θα γίνεται παρά μόνο μετά από ρητή προηγούμενη έγκριση του παράκτιου κράτους, το οποίο έχει το δικαίωμα να επιτρέπει, να ρυθμίζει και να ελέγχει αυτή την απόρριψη υλών μετά από προσεκτική μελέτη του θέματος με άλλα κράτη και τα οποία, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, ενδέχεται να επηρεαστούν δυσμενώς εξαιτίας αυτής».

Επιπλέον, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 211 της Σύμβασης, «τα παράκτια κράτη μπορούν σε σχέση με την ΑΟΖ τους να υιοθετούν νόμους και κανονισμούς για την πρόληψη, μείωση και έλεγχο της ρύπανσης από πλοία, οι οποίοι να συμφωνούν και να υλοποιούν τους γενικά αποδεκτούς διεθνείς κανόνες και τα πρότυπα που έχουν θεσπιστεί μέσω τους αρμόδιου διεθνούς οργανισμού ή γενικής διπλωματικής διάσκεψης», ενώ σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 216 της Σύμβασης, «Οι νόμοι και οι κανονισμοί που υιοθετήθηκαν σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση και οι διεθνώς εφαρμοζόμενοι κανόνες και πρότυπα που θεσπίστηκαν μέσω αρμόδιων οργανισμών ή διπλωματικής διάσκεψης για την πρόληψη, μείωση και έλεγχο της ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος

²⁰³ Βλ., Γρηγορίου Π.Γ., «Το Νομικό Σύστημα Προστασίας του θαλασσιού Περιβάλλοντος της Μεσογείου κατά της Ρύπανσης», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1992, σελ. 57.

από απόρριψη υλών θα εφαρμόζονται από το παράκτιο κράτος σχετικά με την απόρριψη υλών μέσα στη χωρική του θάλασσα ή στην ΑΟΖ του ή στην υφαλοκρηπίδα του».

Το πλέγμα των διεθνών συμβάσεων και της Σύμβασης καθορίζουν ένα ισχυρότερο πλαίσιο εφαρμογής κατασταλτικών (αλλά και προληπτικών μέσω της εσωτερικής νομοθεσίας) μέτρων για τα κράτη της σημαίας των πλοίων, τα οποία έχουν την αποκλειστική αρμοδιότητα εφαρμογής -πάνω στα πλοία που έχουν τη σημαία τους- όλων των κανόνων εσωτερικής ή διεθνούς – συμβατικής νομοθεσίας (άρθρο 217). Παράλληλα τα κράτη κατάπλου (port states) έχουν και αυτά εξουσιοδοτηθεί από τη Σύμβαση του 1982 (άρθρο 218) ώστε να συμπληρώσουν το πλέγμα της άσκησης κατασταλτικών μέτρων εναντίον των πλοίων που ρυπαίνουν το θαλάσσιο περιβάλλον, προσφέροντας έτσι βοήθεια στα παράκτια κράτη, από τα οποία το συγκεκριμένο πλοίο μπορεί να πέρασε και να ρύπανε, χωρίς όμως το παράκτιο κράτος να την αντιληφθεί αμέσως.

Σημαντική είναι, στο σημείο αυτό, η Συμφωνία Κατανοήσεως Συνεργασίας, που υπεγράφη στο Παρίσι το 1982,²⁰⁴ σχετικά με τις ευθύνες και αρμοδιότητες των κρατών κατάπλου.²⁰⁵ Επισημαίνεται ότι το εν λόγω Μνημόνιο – Συμφωνία δεν έχει δεσμευτικό, για τα κράτη που έχουν υπογράψει, χαρακτήρα εφαρμογής,²⁰⁶ αλλά προτρεπτικό συνεργασίας σε επίπεδο Λιμενικών Αρχών για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.²⁰⁷

²⁰⁴ Βλ., “1982 Paris Memorandum of Understanding (MOU) on Port State Control in Implementing Agreements on Maritime Environment”, 21 ILM (1982), και Μνημόνιο Χάγης (2/3/1978) με σκοπό τη ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν στον έλεγχο για ενδεχόμενη ρυπογόνο δραστηριότητα των εμπορικών πλοίων οποιασδήποτε εθνικότητας που καταπλέουν σε λιμένες τους.

²⁰⁵ Βλ., Kasoulides G.C., “Port state Control and Jurisdiction: Evolution of Port State Regime”, Martinus Mijhoff Publications, 1993, σελ. 123, 129 –ανάλυση του σχήματος δικαιοδοσίας του κράτους κατάπλου.

²⁰⁶ Η Συνδιάσκεψη του Παρισιού (1-2/12/1980), όπου συμμετείχαν όλα τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τάχθηκε υπέρ της λήψεως κοινών μέτρων για τη διασφάλιση της

Έτσι διαμορφώνεται προοδευτικά διεθνώς η συνείδηση των κρατών ώστε να είναι υποχρεωμένα τα κράτη της σημαίας (flag states) να ελέγχουν την «ποιοτική» κατάσταση των πλοίων που φέρουν τη σημαία τους και να είναι υποχρεωμένα να προσφέρουν τη νομοθετική τους ισχύ για την κατοχύρωση αφενός των παράκτιων κρατών (coastal states) δια μέσου των οποίων μπορεί να κινούνται τα πλοία τους, και αφετέρου των κρατών προορισμού – κατάπλου. Η δικλείδα ασφαλείας κλείνει στα κράτη προορισμού – κατάπλου, όπου με βάση την προβλεπόμενη συνεργασία μεταξύ των Λιμενικών Αρχών (port authorities) μπορούν τα παράκτια κράτη –εφόσον δεν είναι και το κράτος προορισμού – κατάπλου- να ζητήσουν ακόμη και την «κράτηση» του πλοίου όταν έχει προβεί κατά τον πλου του σε περιβαλλοντική ρύπανση. Επιπλέον το κράτος της σημαίας είναι υποχρεωμένο να συνδράμει στην περίπτωση αποζημιώσεως ώστε τουλάχιστον να ικανοποιείται ολόκληρο το πλέγμα αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών έναντι των αυθαιρεσιών των πλοίων.

Τα κράτη έχουν ακόμη τη δυνατότητα να υιοθετούν και ειδικούς ορισμούς για κάθε «ειδική περιοχή» χωριστά. Οι ειδικοί αυτοί ορισμοί θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ιδιαιτερότητες κάθε μορφής ρύπανσης, καθώς και στην ανθεκτικότητα ή όχι των συγκεκριμένων θαλασσιών περιοχών απέναντι στα ρυπογόνα φαινόμενα. Οι επιλεγόμενοι τεχνικοί όροι για τον προσδιορισμό των σχέσεων των «ειδικών ζωνών» με τις διάφορες μορφές ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος δεν παρουσιάζουν πάντα εννοιολογική σταθερότητα.²⁰⁸

θαλάσσιας οικολογικής ισορροπίας. Βλ., Γρηγορίου Π.Γ., «Το Νομικό Σύστημα Προστασίας του θαλασσιού Περιβάλλοντος της Μεσογείου κατά της Ρύπανσης», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1992, σελ. 68.

²⁰⁷ Η Κοινοτική Οδηγία 9521/1995 ενσωματώνει ως πρόθεση των Ευρωπαϊκών χωρών την συνεργασία των Λιμενικών Αρχών για την προληπτική και κατασταλτική προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από ρύπανση πλοίων. Βλ., Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L157/7 July 1995 (Νομοθεσία).

²⁰⁸ Βλ., Γρηγορίου Π.Γ., σελ. 60

Κατά τη διάρκεια της UNCLOS III είχε ήδη φανεί το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την οικολογική ισορροπία και μέσα σε αυτά τα πλαίσια είχε υποβληθεί πρόταση από την Επιτροπή στο Συμβούλιο (2/6/1976) για να διαμορφωθούν κοινές θέσεις για τη θαλάσσια ρύπανση. Επιπλέον υπήρχε σειρά από αποκλειστικές εξουσίες για την Κοινότητα, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τη διαχείριση του θαλάσσιου φυσικού πλούτου της ΑΟΖ, καθώς και του υποθαλάσσιου ορυκτού πλούτου,²⁰⁹ ενώ στη Συνδιάσκεψη των Παρισίων (1-2/12/1980), όπου συμμετείχαν όλα τα τότε κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Νορβηγία και η Σουηδία, ήταν υπέρ της λήψης κοινών μέτρων για να διασφαλιστεί η θαλάσσια οικολογική ισορροπία.²¹⁰

Ακόμα πάντως και στην περίπτωση που τα παράκτια κράτη δεν έχουν καθιερώσει ΑΟΖ, και αυτές οι θαλάσσιες περιοχές αποτελούν ανοιχτή θάλασσα, ειδικές πολυμερείς ή διεθνείς συμφωνίες περιορίζουν ορισμένες δραστηριότητες ρητά και τέτοιες συμφωνίες περιορισμού αφορούν την ανάπτυξη πυρηνικών δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων,²¹¹ καθώς και τις δοκιμές πυρηνικών όπλων ή άλλων όπλων μαζικής καταστροφής.²¹²

²⁰⁹ Ibid, σελ. 87.

²¹⁰ Ibid, σελ. 86.

²¹¹ Συμφωνία για την Απαγόρευση τοποθέτησως πυρηνικών όπλων και άλλων όπλων Μαζικής Καταστροφής στον Βυθό των Ωκεανών καθώς και στο Θαλάσσιο Υπέδαφος (εγένετο στο Λονδίνο, Μόσχα και Ουάσινγκτον στις 11 Φεβρουαρίου 1971, ισχύ από 18 Μαΐου 1972). Η Ελλάδα κύρωσε τη Συμφωνία με Ν.1528/85 (ΦΕΚ Α΄ 41) από 12 Μαρτίου 1985.

²¹² Βλ., Churchill R.R. και Lowe A.V., σελ. 312-313, όπου επισημαίνεται ότι ειδικά για τα θέματα πυρηνικών δοκιμών ασχολήθηκε το Διεθνές Δικαστήριο στις υποθέσεις “Nuclear Tests” το 1974 και το 1995 μετά από προσφυγές των κρατών Αυστραλίας και Ν.Ζηλανδίας κατά της Γαλλίας. Ωστόσο, το Δικαστήριο δεν εξέδωσε απόφαση, επειδή η γαλλική πλευρά δήλωσε ότι θα σταματήσει τις δοκιμές.

Επίλογος

Ανακεφαλαιώνοντας συμπεραίνουμε ότι η ΑΟΖ, έχοντας συμπεριλάβει στο καθεστώς της και την υφαλοκρηπίδα είναι ευρύτερος και περιεκτικότερος θεσμός, ο οποίος οδήγησε και στην εξέλιξη της έννοιας της υφαλοκρηπίδας. Εκτός από την πρόσθεση των κυριαρχικών δικαιωμάτων στην υδάτινη στήλη και τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν για τα παράκτια σε αυτή κράτη, εν προκειμένω τα μεσογειακά, παρέχει σε αυτά και άλλες δικαιοδοσίες, μη αποκλειστικά οικονομικού περιεχομένου δικαιώματα, οι οποίες δίνουν στην ΑΟΖ ένα πολυλειτουργικό χαρακτήρα με καθεστώς *sui generis*, επιτρέποντας και σε τρίτα κράτη να έχουν δικαιώματα αλιείας έπειτα, βέβαια, από σχετική συμφωνία. Έτσι αυτά τα στοιχεία μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η καθιέρωση της ΑΟΖ είναι ιδιαίτερα πλεονεκτική και συμφέρουσα για τα παράκτια κράτη.

Πρόκειται για μία επαναστατική εξέλιξη στο δίκαιο της θάλασσας, καθώς ανέτρεψε το διπολικό σχήμα της κυριαρχίας και της ελευθερίας που κυριάρχησε για αιώνες στο θαλάσσιο χώρο. Είναι μία ενδιάμεση ζώνη από άποψη δικαιωμάτων και σε αυτήν συσσωρεύτηκαν τα δικαιώματα που μέχρι τότε υπήρχαν για το παράκτιο κράτος στη ζώνη αλιείας και στην υφαλοκρηπίδα, ενώ προστέθηκαν και άλλα, με αποτέλεσμα η ανοιχτή θάλασσα να συρρικνωθεί κατά 36%, εάν και εφόσον θεσπιστεί η ΑΟΖ απ' όλα τα παράκτια κράτη.

Σχετικά με την οριοθέτηση της ΑΟΖ στη Ν.Α. Μεσόγειο θάλασσα, το σημείο προσοχής είναι το καθεστώς που διαμορφώνεται όταν τα παράκτια κράτη (σύμφωνα με το άρθρο 123(α)) είναι υποχρεωμένα να προχωρήσουν στην οριοθέτηση της με συμφωνία μεταξύ τους. Έτσι λόγω των μικρών αποστάσεων μεταξύ των παράκτιων γειτονικών (απέναντι ή παρακειμένων) κρατών στη Μεσόγειο, καθώς οι ΑΟΖ επικαλύπτονται και το εύρος των 200 ν.μ. δεν μπορεί να εφαρμοσθεί, ακόμα και στα πλαίσια εφαρμογής του άρθρου 123 της UNCLOS III, η ΑΟΖ μεταξύ των μεσογειακών κρατών θα πρέπει να

οριοθετηθεί με βάση και των ήδη υπαρχόντων θαλασσίων συνόρων υφαλοκρηπίδας, καθώς είναι περισσότερο εφικτό να υπάρχει ενιαίο σύνορο για αυτά τα δύο. Πάντως, πιστεύουμε ότι στο μέλλον τα παράκτια κράτη εξαιτίας της ιδιομορφίας και των ενδιαφερόντων τους στην περιοχή της Μεσογείου, που ολοένα αυξάνουν συνεχώς, ίσως να εμφανίσουν μεγαλύτερη πρόθεση συνεργασίας για την καθιέρωση αυτής της ζώνης.

Τέλος, τα οφέλη είναι πάρα πολλά, διότι στην περίπτωση κατά την οποία θεσπιστεί ενιαία ΑΟΖ, θα περιέλθει στα παράκτια κράτη το 95% περίπου της παγκόσμιας αλιείας, το 80% των παγκόσμια γνωστών υποθαλάσσιων αποθεμάτων πετρελαίου (το 1/3 περίπου της παγκόσμιας παραγωγής), το 10% των παγκόσμια γνωστών πολυμεταλλικών κονδύλων, ενώ το 80% της θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας θα διεξάγεται πλέον σε αυτή τη θαλάσσια ζώνη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

1. Ασωνίτης Γ., «Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1995.
2. Βλάχος Γ.Π. – Αλεξόπουλος Α.Β., «Τεχνικο-Οικονομικές Απόψεις της Θαλάσσιας Διακίνησης των Αγαθών και της Προστασία του Θαλασσίου Περιβάλλοντος» Εκδόσεις Δ.Σταμούλης, Αθήνα – Πειραιάς, 1995.
3. Γούναρης Ε., «Το Διεθνές Δίκαιο Αλιείας», Τετράδια Διεθνούς Δικαίου 15, διεύθυνση Κ.Ιωάννου, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1989.
4. Γρηγορίου Π.Γ., «Το Νομικό Σύστημα Προστασίας του θαλασσίου Περιβάλλοντος της Μεσογείου κατά της Ρύπανσης», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1992.
5. ΕΚΕΜ, «Το Αιγαίο Πέλαγος και το νέο Δίκαιο της θάλασσας», Πρακτικά Συμποσίου, Ρόδος, 4-6 Νοεμβρίου 1994, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1996.
6. Ιωάννου Κ., «Η κύρωση και επικύρωση από την Ελλάδα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της θάλασσας» στο βιβλίο *Το Αιγαίο Πέλαγος και το Νέο Δίκαιο της Θάλασσας*, Επιμέλεια Στ. Περράκης, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 1996, σελ. 21-22.
7. Καρακίτσιος Β., «Στρωματογραφία», Εκδόσεις Αστάρτη, ΕΚΠΑ, Αθήνα, 2001.
8. Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας – Το νομικό καθεστώς με έμφαση στην αλιεία», Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2001.
9. Καρακωστανόγλου Β., «Τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην ΑΟΖ: Προκλήσεις και Προοπτικές για το Αιγαίο» στο Περράκης Στ., (επιμ.), *Το Αιγαίο Πέλαγος και το νέο Δίκαιο της θάλασσας*, ΕΚΕΜ, Πρακτικά Συμποσίου, Ρόδος, 4-6 Νοεμβρίου 1994, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1996.

10. Οικονομίδης Κ., «Θέματα διεθνούς δικαίου και ελληνικής εξωτερικής πολιτικής – Βασικές ρυθμίσεις του Νέου Δικαίου της Θάλασσας», Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993.
11. Παπανικολάου Δ.Ι., «Γεωλογία της Ελλάδας», Εκδόσεις Αστάρτη, ΕΚΠΑ, Αθήνα, 1986.
12. Ροζάκης Χ., «Το Δίκαιο της Θάλασσας και η διαμόρφωσή του από τις διεκδικήσεις των παρακτίων κρατών», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1976.
13. Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Τόμος ΙΙ, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1982.
14. Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Δεύτερη Έκδοση, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2005.
15. Σιούσιουρας Π., «Διεθνές Δίκαιο των Υδάτων», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Ρόδος, 2003.
16. Τσάλτας Γ., «Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα, 1986.
17. Βλ., Τσάλτας Γ., «Η Νέα Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας και οι Ζώνες Εθνικής Δικαιοδοσίας», στο *Μεσόγειος Θάλασσα – Αιγαίο Πέλαγος*, ΙΣΤΑΜΕ, Αθήνα, 1999.
18. Τσάλτας Γ., «Υποθαλάσσιοι φυσικοί πόροι και Νότιοανατολική Μεσόγειος. Προβλήματα οριοθέτησης των όμορων και απέναντι κρατών», Πρακτικά Ημερίδας, *Η Μεσόγειος στον 21^ο αιώνα: Προβλήματα και προοπτικές*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος, Δεκέμβριος 2002.
19. Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Πρώτος, Εκδόσεις Ι.Σιδέρη, Αθήνα, 2003.
20. Τσάλτας Γ. και Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., «Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών», Τόμος Δεύτερος, Εκδόσεις Ι.Σιδέρη, Αθήνα, 2003.

Ξενογλώσση βιβλιογραφία

1. Anderson E.W., “The Principles of Navigation”, Clarendon Press, Oxford, 1966.
2. Attard D.J., “The Exclusive Economic Zone in International Law”, Clarendon Press, Oxford, 1987.
3. O’ Conell D.P., “The international law of the Sea”, edited by I.A. Shearer, Oxford, Clarendon Press, Vol. II, 1984.
4. Churchill R.R. και Lowe A.V., “The Law of the Sea”, 2nd ed., Manchester Un. Press, 1988.
5. De Muralt, R.W.G., “The Military Aspects of the U.N. Law of the Sea Convention”, Vol. 78, Netherlands International Law Review (NILR), 1985.
6. Evesen J., “The Delimitation of Exclusive Economic Zones and Continental Shelves as highlighted by the International Court of Justice”, The New Law of the Sea, selected and edited papers of the Athens Colloquium on the Law of the Sea, September 1982, edited by Rozakis Ch.L. and Stephanou C.A., Amsterdam, New York, Oxford, North-Holland, 1983.
7. Extravour W.C., “The Exclusive Economic Zone – A study of the evolution and the progressive development of the international law of the sea, Institut Universitaire des Hautes Etudes Internationales Genève”, Sijthoff, Leiden, 1979.
8. Gounaris E., “The Delimitation of the Continental Shelf of Jan Mayen”, Beitrage und Berigte, Archiv des Volkerrechts, 21 Band, 4 Heft., J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1983.
9. Hailbronner K., “Freedom of the air and the Convention of the LOS”, AJIL, Vol. 77, 1983.
10. Kasoulides G.C., “Port state Control and Jurisdiction: Evolution of Port State Regime”, Martinus Mijhoff Publications, 1993.

11. Lowe A.V., “Some legal problems arising from the use of seas for military purposes”, *Marine Policy*, July 1986.
12. Lowe A.V., “The Commander’s Handbook on the Law of Naval Operations and the Contemporary Law of the Sea”, Chapter V in H.B. Robertson Jr., (ed.), “International Law Studies, the Law of Naval Operations”, Vol. 64, Naval War College, Rhode Island, 1991.
13. Nandan, S.N., “The Exclusive Economic Zone: A historical perspective”, *The Law of the Sea*, FAO, Rome, 1987.
14. Norma G.Sabia de Baberis, « Le développement de Zone Economique en Amérique Latine », *Thesaurus Acroasium*, 1977.
15. Papadakis N., “The international legal regime of artificial islands”, Editions, Sijthoff-Leyden, 1977.
16. Prescott J.R.V., “The Maritime boundaries”, Methuen London & New York, 1985.
17. Ronzitti N., “Law of the Sea aspects and legal policies of Naval Arms Control in the Mediterranean”, *The International Spectator*, Vol. XXVIII, No. 4, Oct-Dec., 1983.
18. Roach A.J. και Smith R.W., “Excessive Maritime Claims”, in *International Law Studies*, (ILS), Vol. 66, Naval War College, Newport Rhode Island, USA, 1994.
19. Scerni M., « La zone économique exclusive », *Thesaurus Acroasium*, Vol. VII, *The Law of the Sea*, Institute of public international law and international relations of Thessaloniki (Constantopoulos), 1977.
20. Soons A., “Marine Scientific Research and the LOS”, Asser Institute, The Hague, 1982.

ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ – ICJ - ILM - ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. Επίσημη μετάφραση της Σύμβασης των Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα, Ιανουάριος 1995.
2. Ποινικός Κώδικας Ελλάδας
3. UNCLOS III, Official Records, Vol. III.
4. Claims to extended territorial waters of fishing zones since 1960 UN Law of the Sea Conference, ILM, 1963, Vol. II, Nov, No. 6.
5. The Declaration of Montevideo on Law of the Sea”, ILM, Vol. XI, September 1970, No. 5.
6. Latin American Meeting on aspects of the Law of the Sea: Declarations and Resolutions, Held at Lima, August 4-8, 1970, ILM, Vol. X, No. 1, Jan, 1971.
7. Preparations for the Law of the Sea, Vol. 68, No1, 1974, p.11 και Organization of African Unity: Addis Abebba Declaration, 28 Rep. II, 4 (1973), 12 ILM 1200 (1973).
8. ILM Volume XVI, No. 1, Jan 1973, Kenya: Draft articles on the concept of an Exclusive Economic Zone beyond the Territorial sea (August 7, 1972) σελ. 33-35. Αναπαραγωγή από την Έκθεση της Επιτροπής για την Ειρηνική χρήση των Βυθών και του Ωκεάνιου εδάφους, πέρα από τα όρια της εθνικής δικαιοδοσίας. U.N. Assembly, Official Records: 27th Session, Supplement No. 21 (A/8721). The document was originally issued as A/AC.138/SC.II/L.10 of August 7, 1972.
9. International Hydrographic Review, 1952.
10. International Hydrographic Organization, SP 51, Technical Aspects on the United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982, 2nd Edition, Monaco, December 1990.
11. Treaty between the Independent State of Papua New Guinea and Australia, concerning Sovereignty and Maritime Boundaries in the Area between the two countries, including the area known as Torres Strait and Related Matters, Sydney, December 18, 1978 - ILM, 1979, Vol. 18, No. 2.

12. ILM, Vol. XXV, No. 2, 1986.
13. Report and Recommendations to the Governments of Iceland and Norway of the Conciliation Commission of the Continental Shelf area between Iceland and Jan Mayen, ILM, 1981, Vol. 20, No. 4.
14. Summaries of Judgments, Advisory Opinions and Orders of the ICJ 1948 -1991, Fisheries Jurisdiction Case U.K. v. Iceland Interim Protection, Order of 17 August 1972 και Fisheries Jurisdiction Case Federal Republic of Germany v. Iceland Interim Protection, Order of 12 July 1973.
15. Fisheries Jurisdiction case U.K. and Northern Ireland v. Iceland, ICJ 2/2/73, ILM Μάρτιος 1973, Vol. XII, No. 2, σελ. 290 – 300, και Fisheries Jurisdiction case FDR Germany v. Iceland, ICJ 2/2/73, ILM Μάρτιος 1973, Vol. XII, No. 2, ICJ Judgment 25 July 1974.
16. Fisheries Jurisdiction case U.K. and Northern Ireland v. Iceland, και ICJ Judgment 25 July 1974 Fisheries Jurisdiction case FDR Germany v. Iceland, ILM, Vol. XIII, No. 5, Sept., 1974.
17. Summaries of Judgments, Advisory Opinions and Orders of the ICJ 1948 – 1991, Fisheries Jurisdiction, Case U.K. v. Iceland, Merits, Fisheries Jurisdiction Case FDR Germany v. Iceland, Merits.
18. ILM, 20, (1981), Report of the Conciliation Commission.
19. 1982 Paris Memorandum of Understanding (MOU) on Port State Control in Implementing Agreements on Maritime Environment”, 21 ILM (1982).
20. Η Κοινοτική Οδηγία 9521/1995. Επίσημα Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών, 1157/7 Ιουλίου 1995 (Νομοθεσία).
21. Συμφωνία για την Απαγόρευση τοποθέτησως πυρηνικών όπλων και άλλων όπλων Μαζικής Καταστροφής στον Βυθό των Ωκεανών καθώς και στο Θαλάσσιο Υπέδαφος (εγένετο στο Λονδίνο, Μόσχα και Ουάσινγκτον στις 11 Φεβρουαρίου 1971, ισχύ από 18 Μαΐου 1972). Η Ελλάδα κύρωσε τη Συμφωνία με Ν.1528/85 (ΦΕΚ Α΄ 41) από 12 Μαρτίου 1985.
22. ILM, Vol. XXIII, No. 6, Nov. 1984, Technical Report και Judgment §243.
23. ICJ Case concerning the delimitation of the maritime boundary in the Gulf of Maine area, Vol. II, U.S.A. Memorial.
24. ICJ Case concerning maritime delimitation in the area between Greenland and Jan Mayen, Denmark v. Norway, Judgment of 14 June 1993.

25. Tunisia / Libyan Arab Jamahiriya Continental Shelf Judgenent, ICJ Reports 1982.
26. Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area, Judgment, Dissenting Opinion of Judge Gros, ICJ Reports, 1984.
27. ICJ Report, Fisheries Case, 1951.
28. Υπόθεση Υφαλοκρηπίδας Λιβύης – Μάλτας, 1985, ICJ Report 1985.
29. Υπόθεση Υφαλοκρηπίδας Τυνησίας – Λιβύης, 1982, ICJ Report 1982.
30. Libya – Malta Continental Shelf Case, ICJ Report 1985.

I.B.S. (International Boundary Studies)

1. I.B.S No. 34 (Rev.), Regulation 1952, 1961, 1972.
2. I.B.S No. 22, Royal Decree 15 Jan. 1951.
3. I.B.S. No. 7, Decree No. 1535/1952, που τροποποιήθηκε αργότερα με το Decree No. 4650/1970.
4. I.B.S. No. 75, Continental Shelf and Joint development zone Ιαπωνία – Κορέα.
5. I.B.S No. 78, Maritime Boundary, Ινδία – Μαλδίβες
6. I.B.S No. 81, Maritime Boundary, Ινδονησία – Μαλαισία – Ταϊλάνδη
7. I.B.S No. 77, Maritime Boundary, Ινδία – Σρι Λάνκα, Κόλπος Mannar
8. I.B.S No. 105 Βενεζουέλα – Ολλανδικές Αντίλλες
9. I.B.S No. 77, Maritime Boundary, Ινδία – Σρι Λάνκα
10. I.B.S No. 81, Maritime Boundary, Ινδονησία – Μαλαισία – Ταϊλάνδη
11. I.B.S No. 86, Maritime Boundary, Χιλή - Περού
12. I.B.S No. 88, Maritime Boundary, Εκουαδόρ - Περού
13. I.B.S No. 73, Maritime Boundary, Βραζιλία - Ουρουγουάη
14. I.B.S No. 79, Maritime Boundary, Κολομβία – Παναμάς

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. <http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONSANDTREATIES/regionslist.htm>
2. <http://www.icj.org>
3. <http://www.dtic.mil/whs/directives/corres/html/20051m.htm>

Πηγές από Παραρτήματα:

Παρ. I: Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας – Το νομικό καθεστώς με έμφαση στην αλιεία», Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2001, σελ. 559 – 574.

Παρ. II: <http://www.dtic.mil/whs/directives/corres/html/20051m.htm>

ΧΑΡΤΕΣ:

- 1) Ρούκουνας Ε., «Διεθνές Δίκαιο», Τόμος II, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1982, σελ. 219.
- 2) Francalanci G. – Scovazzi T., “Lines in the Sea”, Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht, Boston, London, 1994, σελ.17.
- 3) <http://www.worldatlas.com/mediterraneansea.htm>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ 1982 ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΟΖ

Το 12σέλιδο που ακολουθεί (σελ. 98 – 109) περιέχει εκείνες τις διατάξεις της Νέας Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας που αναφέρονται στο θεσμό της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Είναι σε μερφή φωτοτυπίας διότι προέρχονται από το βιβλίο του κ. Καρακωστανόγλου Β., «Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στο Νέο Δίκαιο της Θάλασσας – Το νομικό καθεστώς με έμφαση στην αλιεία», Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2001, σελ. 559 – 574.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Εσωτερικές νομοθεσίες των παράκτιων κρατών της Μεσογείου²¹³

ALBANIA

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Apr 70	Decree No. 4650	12nm	Foreign warships and military airplanes may enter Albanian territorial sea and air space only with prior permission.
	Feb 76	Decree No. 5384	15nm	U.S. protested new law (extension of territorial sea to 15nm, excessive new straight baselines, and continued prior permission requirement) in 1989 (see <u>LIS</u> , No. 116) and conducted operational assertions in 1985, 1986, 1997, 1998, and 1999.
	Mar 90	Decree No. 7366 (modifying Decrees No. 4650 & 5384)	12nm	Rolled back territorial sea to 12nm, but maintained prior permission requirement. <i>This requirement is not recognized by the U.S. Operational assertions conducted in 1997, 1998, 1999, and 2001.</i>
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Jul 59	Decree No. 2960		Established straight baselines for northern two-thirds of national coastline.
	Apr 70	Decree No. 4650		Straight baselines reiterated.
	Feb 76	Decree No. 5384		Baseline modifications.
	Mar 90	Decree No. 7366		Straight baselines reiterated. <i>These straight baselines claims are not recognized by the U.S. U.S. protested baselines in 1989.</i>
CONTINENTAL SHELF	Dec 64			Became party to the 1958 Convention on the Continental Shelf.

²¹³ Βλ., <http://www.dtic.mil/whs/directives/corres/html/20051m.htm>

	Apr 70	Decree No. 4650		
FISHING ZONE/EEZ	Sep 52	Decree No. 1535	12nm	Fishery zone.
	Feb 76	Decree No. 5384	15nm	Fishery zone.
MARITIME BOUNDARIES	Dec 92	Treaty		Continental shelf agreement with Italy. boundary
LOS CONVENTION	Jun 2003			Acceded to Convention; bound by Part XI Agreement.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

Following is the text of Decree No. 7366, dated 24 March 1990, a Modification to Decree No. 4650, on the State Border of the People's Republic of Albania, regarding the Albanian territorial sea and straight baseline system.

Article 1

The first paragraph, Article 4, of Decree No. 4650, should be modified as follows:

The territorial waters of the People's Republic of Albania are extended along the entire coastline over a width of 12 nautical miles (22,224 m), beginning with the basic straight line running from Rodon Cape (Muzhli), Palle Cape, Lagji Cape (Turra Castle), Seman Cape, the Josa River estuary, the north-eastern shore of Sazan Island, Gjuheza and Grama Gulf Cape, then between the Albanian shore and the Greek islands up to the middle of the Corfu Channel. The width of the territorial waters from the Buna River estuary to Rodon Cape is extended up to the Albanian-Yugoslavian border line.

U.S. ANALYSIS

The following analysis of the Albanian straight baseline system is extracted from Limits in the Seas, No. 116, "Straight Baseline Claims: Albania and Egypt," 6 May 1994.

The [1990] Decree defines the baselines geographically by citing seven different features on the Albanian coastline, but giving no coordinates. The baseline lengths range from about 5 miles to approximately 16 miles.

**TABLE C1.T1.
ALBANIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM**

Coastline Points		Distance between Points (miles - approximate)
Cape Rondo to	Cape Palla	11
Cape Palla to	Cape Lagji	16
Cape Lagji to	Cape Seman	14
Cape Seman to	Vjose River	15
Vjose River to	Sazan Island	10
Sazan Island to	Cape Gjuheza	5

There is only one island, Sazan Island, used as a basepoint, so the "fringing islands" criterion, cited in Article 7 of the LOS Convention, cannot be used to justify the straight baselines. Moreover, the coastline is relatively

smooth and, therefore, the "deeply indented" coastline requirement is not met. Vlores Bay can be defined as a juridical bay by drawing a closing line which would be situated landward of Sazan Island. Other than this closing line, the baseline for the remaining Albanian coast should be the "normal" baseline, which is the low-water line as marked on large-scale charts officially recognized by Albania.

ALGERIA

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Oct 63	Decree No. 63-403	12nm	Foreign warships must obtain prior permission for innocent passage.
	Oct 72	Decree No. 72-194		Foreign military-related vessels must request authorization 15 days prior to entering territorial sea.
	Jun 96	Declaration on ratifying the LOS Convention		Reaffirmed that passage of warships in the territorial sea is subject to a 15-day advance authorization except in cases of force majeure. <i>This requirement is not recognized by the U.S. The U.S. protested in 1964 and 1982 and conducted operational assertions in 1979, 1984, 1986, 1987, 1992, 1997, and 2001.</i>
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Aug 84	Decree No. 84-181		Established straight baselines.
FISHING ZONE/EEZ	Oct 72	Decree No. 72-194	12nm	
	Jun 94	Decree No. 94-13		Established fishing zone 32nm between the western maritime border and Ras Tenes and 52nm between Ras Tenes and the eastern maritime border.
MARITIME BOUNDARIES	Feb 2002	Agreement		Provisional maritime boundary with Tunisia
LOS CONVENTION	Dec 82			Signed Convention, with Declaration confirming it does not recognize certain other signatories.
	Jul 94			Signed Part XI Agreement.
	Jun 96			Ratified Convention, with Declaration reaffirming that passage of warships in the territorial sea is subject to 15 day advance authorization except in cases of force majeure. Bound by Part XI Agreement.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

Following is extracted from Decree No. 84-181 of 4 Aug 1984, defining the baselines for measuring the breadth of the maritime zones under national jurisdiction:

Article 2

The lines delimiting the maritime zones in question shall be defined by the following coordinates:

**TABLE C1.T2.
ALGERIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM**

ALGERIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM		
GEOGRAPHIC LOCATION	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
FROM THE ALGERIAN-MOROCCAN FRONTIER TO RACHGOUN ISLAND (ALGERIAN CHART NO. 1201)		
Algerian-Moroccan frontier to Ras El Ouareye Rock	035° 06' 04" N	002° 10' 02" W
Ras El Ouareye Rock to Ras El Ouareye	035° 06' 12" N	002° 09' 08" W
Ras El Ouareye - Kef Bou Madane	035° 05' 44" N	002° 06' 58" W
Kef Bou Madane - Ras Kela	035° 04' 44" N	002° 01' 10" W
Ras Kela - Kef Riba	035° 05' 12" N	001° 56' 03" W
Kef Riba - Jetty Light	035° 06' 22" N	001° 52' 03" W
Jetty Light - Point west of Ras Tarsa	035° 07' 45" N	001° 48' 54" W
Point west of Ras Tarsa - Ras Chennaira	035° 10' 45" N	001° 41' 54" W
RACHGOUN ISLAND TO MERSAT MEDEKH (ALGERIAN CHART NO. 1202)		
Ras Chennaira – Rachgoun Island	035° 19' 38" N	001° 28' 48" W
Rachgoun Island – Habibas Islands	035° 43' 24" N	001° 08' 48" W
Habibas Islands - N.E. Habibas Islands	035° 44' 00" N	001° 07' 00" W
N.E. Habibas Islands - Plane Island	035° 46' 24" N	000° 53' 56" W
Plane Island - Ras Falcon	035° 45' 35" N	000° 46' 45" W
BAY OF ORAN		
Ras Falcon - Ras Aiguille	035° 52' 46" N	000° 28' 58" W
Ras Aiguille - Aiguille Rock	035° 53' 24" N	000° 28' 12" W
Aiguille Rock - Ras Ferrat	035° 54' 40" N	000° 23' 00" W
Ras Ferrat - Rock above water at low tide	035° 54' 48" N	000° 22' 23" W
Rock above water at low tide - Ras Carbon	035° 54' 38" N	000° 20' 05" W
BORDJ BOUABED TO ARZEW (ALGERIAN CHART NO. 1203)		
BAY OF ARZEW		
Ras Carbon - Mouth of Oued Chlef	036° 02' 32" N	000° 08' 06" E
Mouth of Oued Chlef – Ras Ouillis Rock	036° 06' 30" N	000° 12' 00" E
Ras Ouillis Rock - Kef El-Asfer Rock	036° 11' 43" N	000° 20' 43" E

ALGERIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM		
GEOGRAPHIC LOCATION	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
Kef El-Asfer Rock - Kef El-Aoua	036° 12' 48" N	000° 23' 45" E
RAS AIGUILLE TO KEF EL-AOUA AND BOURTMENARD TO KEF ES-SOUARI (ALGERIAN CHARTS NOS. 1204 AND 1205)		
Kef El-Aoua - Ras Kramis	036° 19' 53" N	000° 39' 36" E
Ras Kramis - Ras Magroua	036° 22' 00" N	000° 48' 30" E
Ras Magroua - Hadjrat Nadji	036° 26' 20" N	000° 55' 12" E
Hadjrat Nadji - Ras Nadji	036° 26' 54" N	000° 56' 17" E
Ras Nadji - Pointe Rouge	036° 29' 48" N	001° 05' 10" E
Pointe Rouge - Kalah Islet	036° 31' 06" N	001° 11' 08" E
Kalah Islet - Ras Tenes	036° 33' 12" N	001° 20' 31" E
Ras Tenes - Calle Genoise	036° 33' 20" N	001° 22' 08" E
KEF ES-SOUARI TO TIPAZA (ALGERIAN CHART NO. 1206)		
Calle Genoise - Kef Es-Souari	036° 32' 30" N	001° 28' 06" E
Kef Es-Souari - Djilari Rock	036° 33' 30" N	001° 41' 12" E
Djilari Rock - Tokibt Indich Islet	036° 35' 40" N	001° 50' 58" E
Tokibt Indich Islet - Kef Taska	036° 34' 55" N	001° 55' 00" E
Kef Taska - Berinshel Islet	036° 38' 57" N	002° 20' 53" E
TIPAZA TO RAS MATIFOU (ALGERIAN CHART NO. 1207)		
Berinshel Islet - Les Deux Ilots	036° 37' 42" N	002° 22' 50" E
Les Deux Ilots - Sidi Fredj	036° 46' 04" N	002° 50' 46" E
Sidi Fredj - Kef Acrata	036° 48' 28" N	002° 53' 50" E
Kef Acrata - Ras Caxine	036° 49' 12" N	002° 58' 27" E
Ras Caxine - Kef Rais Hamidou	036° 49' 17" N	003° 01' 12" E
BAY OF ALGIERS		
Kef Rais Hamidou - Sandja Island	036° 49' 15" N	003° 15' 24" E
RAS MATIFOU TO RAS TEDLES (ALGERIAN CHART NO. 1208)		
Sandja Island - Rock east of Sandja Island	036° 49' 04" N	003° 18' 12" E
Rock east of Sandja Island - East of Ras Djinet	036° 53' 20" N	003° 44' 30" E
East of Ras Djinet - Oued Sebaou Rock	036° 55' 00" N	003° 50' 50" E
Oued Sabaou Rock - Ras Bengut	036° 55' 38" N	003° 53' 48" E
RAS TEDLES TO BEJAIA (ALGERIAN CHART NO. 1209)		
Ras Bengut - Sidi Khaled Rock	036° 54' 54" N	004° 10' 56" E
Sidi Khaled Rock - Mers El Farm Rock	036° 55' 04" N	004° 20' 14" E
Mers El Farm Rock - Ras Corbelin	036° 54' 46" N	004° 26' 24" E

ALGERIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM		
GEOGRAPHIC LOCATION	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
Ras Corbelin - Ras Sigli	036° 53' 53" N	004° 45' 39" E
Ras Sigli - El Euch	036° 53' 42" N	004° 47' 30" E
El Euch - Pisan Island	036° 49' 41" N	005° 00' 17" E
BEJAIA TO TAZEROUT ISLAND (ALGERIAN CHART NO. 1210)		
Pisan Island - Ras Carbon	036° 46' 43" N	005° 06' 24" E
BAY OF BEJAIA		
Ras Carbon - Grand El Aouana	036° 47' 17" N	005° 36' 00" E
Grand El Aouana - Ras Afia	036° 49' 20" N	005° 41' 36" E
Ras Afia - Bouhmam	036° 49' 48" N	005° 44' 34" E
Bouhmam - Jijel Point	036° 49' 48" N	005° 46' 24" E
Jijel Point - Tazerout Island	036° 52' 04" N	006° 04' 05" E
JIJEL TO RAS KALAA (ALGERIAN CHART NO. 1211)		
Tazerout Island - Point east of Oued El Kebir	036° 53' 55" N	006° 09' 08" E
Point east of Oued El Kebir - Hadjra Sidi Mahchich	036° 59' 15" N	006° 14' 18" E
Hadjra Sidi Mahchich - Ras El Maghreb	037° 01' 42" N	006° 16' 00" E
Ras El Maghreb - Ras El Kmakem	037° 04' 12" N	006° 20' 17" E
Ras El Kmakem - Kef Lekhal	037° 05' 29" N	006° 25' 00" E
Kef Lekhal - Ras Bougaroun	037° 05' 28" N	006° 28' 06" E
Ras Bougaroun - Rock east of Bougaroun	037° 05' 00" N	006° 30' 18" E
Rock east of Bougaroun - Ras El Kbiba	037° 03' 22" N	006° 32' 58" E
Ras El Kbiba - Kaf Djerda	037° 01' 03" N	006° 35' 07" E
RAS KALAA TO RAS TOUKOUCH AND RAS TOUKOUCH TO RAS ROSA (ALGERIAN CHARTS NOS. 1212 AND 1213)		
Kef Djerda - Ras Kalaa	036° 57' 55" N	006° 45' 12" E
BAY OF SIKKDA		
Ras Kalaa - Rock east of Ras El Hadid	037° 05' 48" N	007° 12' 23" E
Rock east of Ras El Hadid - Ras Toukouch	037° 05' 11" N	007° 23' 45" E
Ras Toukouch - Axin Rock	037° 03' 12" N	007° 30' 45" E
Axin Rock - Pain de Sucre	036° 58' 51" N	007° 39' 40" E
Pain de Sucre - Ras El Hamra	036° 58' 20" N	007° 47' 12" E
BAY OF ANNABA		
Ras El Hamra - Ras Rosa	036° 57' 12" N	008° 14' 20" E
Ras Rosa - Ras El Alem	036° 55' 00" N	008° 24' 17" E

ALGERIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM		
GEOGRAPHIC LOCATION	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
RAS ROSA TO RAS KAVANSU (ALGERIAN CHART NO. 1414) **		
Ras El Alem - Ain B'har	036° 56' 43" N	008° 37' 00" E
Ain B'har - Algerian-Tunisian frontier	036° 56' 41" N	008° 38' 30" E

** (The law says Chart No. 1414. However, the numbering system would seem to indicate that it should read 1214.)

Article 3

The waters within the baselines defined in the preceding article shall be regarded as internal waters fully subject to the jurisdiction resulting from national sovereignty.

MARITIME BOUNDARY AGREEMENT

ALGERIA-TUNISIA

The following is extracted from the Agreement between Algeria and Tunisia on the Provisional Arrangements for Delimiting the Maritime Boundaries, signed 11 February 2002.

Article 1

The provision line of delimitation marking the maritime boundaries between the two countries shall consist of two segments connecting points P1, P2, P3 and P4, defined as follows:

Point P1 designates marker No. 001 of the Tunisian-Algerian land boundary;

Point P2 designates the point situated 4 nautical miles west of the Sorelles rocks;

Point P3 designates the point of intersection of the line connecting points P1 and P2 with the line situated 52 nautical miles away delimiting in the north the Algerian exclusive fishing zone and measured from the Algerian baselines;

Point P4 is the point with the following coordinates: 38° 00' Latitude North; 007° 50' Longitude East of Greenwich.

CYPRUS

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Aug 64	Law No. 45	12nm	The 1964 law was proclaimed by the Greek Cypriot government. The portion of Cyprus under Turkish control did not expand its portion of the territorial sea to 12nm until Jun 2002.
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	May 93	Note No.2001/254 Verbale		Declared straight baseline coordinates.
CONTIGUOUS ZONE	Apr 2004	Legislation	24nm	Enacted legislation declaring contiguous zone.
CONTINENTAL SHELF	May 72	Ministry of Foreign Affairs Note Verbale	200m	Beyond 200 meter isobath, if part of the natural prolongation of land territory.
	Apr 74	Law No. 8		Same as above, but never beyond the median line between Cyprus and another nation.
FISHING ZONE/EEZ	Apr 2004	Legislation	200nm	Enacted legislation declaring EEZ.
MARITIME BOUNDARIES	Aug 60	Independence Act		Established territorial sea boundaries with U.K. base area. See <u>LIS</u> No. 49.
	Feb 2003	Agreement		Established median EEZ coordinates with Egypt.
LOS CONVENTION	Dec 82			Signed Convention.
	Dec 88			Ratified Convention.
	Nov 94			Signed Part XI Agreement.
	Jul 95			Ratified Part XI Agreement.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

The text of Note Verbale No.2001/254 transmitted by the Permanent Mission of Cyprus to the United Nations on 3 May 1993, below, is taken from UN Law of the Sea Bulletin, No. 24, of December 1993.

Geographical coordinates showing baselines for measuring the breadth of the territorial sea:

TABLE C1.T63.
CYPRUS BASELINE SYSTEM

CYPRUS BASELINE SYSTEM		
POINT	LATITUDE	LONGITUDE
1	35° 06' 49"	32° 16' 52"
2	35° 05' 40"	32° 16' 31"
3	35° 04' 15"	32° 16' 12"
4	35° 02' 21"	32° 16' 15"
5	35° 01' 30"	32° 16' 29"
6	34° 57' 05"	32° 18' 15"
7	34° 53' 59"	32° 18' 32"
8	34° 51' 30"	32° 21' 03"
9	34° 45' 19"	32° 24' 15"
10	34° 42' 13"	32° 29' 42"
11	34° 39' 17"	32° 39' 29"
12	34° 38' 30"	32° 42' 19"
13	34° 38' 42"	32° 54' 07"
14	34° 34' 01"	32° 56' 06"
15	34° 33' 47"	33° 01' 45"
16	34° 34' 06"	33° 02' 12"
17	34° 40' 14"	33° 02' 30"
18	34° 42' 19"	33° 15' 42"
19	34° 43' 12"	33° 19' 37"
20	34° 43' 52"	33° 22' 06"
21	34° 46' 45"	33° 29' 47"
22	34° 49' 08"	33° 36' 18"
23	34° 51' 48"	33° 38' 18"
24	34° 55' 41"	33° 38' 57"
25	34° 58' 44"	33° 43' 52"
26	34° 56' 32"	33° 51' 46"
27	34° 58' 52"	33° 57' 23"
28	34° 57' 20"	34° 05' 05"
29	34° 57' 38"	34° 05' 13"
30	34° 59' 21"	34° 04' 38"

CYPRUS BASELINE SYSTEM		
POINT	LATITUDE	LONGITUDE
31	35° 00' 40"	34° 03' 55"
32	35° 13' 10"	33° 54' 15"
33	35° 16' 50"	33° 55' 36"
34	35° 19' 45"	34° 04' 00"
35	35° 22' 25"	34° 05' 22"
36	35° 29' 40"	34° 18' 40"
37	35° 33' 21"	34° 24' 30"
38	35° 38' 31"	34° 33' 40"
39	35° 39' 04"	34° 34' 15"
40	35° 42' 36"	34° 36' 22"
41	35° 39' 10"	34° 25' 52"
42	35° 33' 41"	34° 10' 38"
43	35° 28' 57"	34° 03' 11"
44	35° 24' 33"	33° 45' 11"
45	35° 21' 37"	33° 36' 25"
46	35° 21' 00"	33° 17' 27"
47	35° 22' 08"	33° 06' 52"
48	35° 24' 08"	32° 55' 10"
49	35° 13' 42"	32° 55' 15"
50	35° 08' 38"	32° 50' 15"
51	35° 10' 58"	32° 44' 25"
52	35° 11' 45"	32° 40' 11"
53	35° 11' 45"	32° 38' 37"
54	35° 10' 35"	32° 33' 15"
55	35° 08' 37"	32° 31' 27"
56	35° 03' 20"	32° 27' 05"
57	35° 02' 30"	32° 23' 52"

MARITIME BOUNDARIES

CYPRUS - U.K. (SOVEREIGN BASE AREAS)

U.S. ANALYSIS

The following comments are extracted from the International Boundary Study Series A Limits in the Seas, No. 49, "Territorial Sea Boundary: Cyprus-Sovereign Base Area (U.K.)".

Introduction

When Cyprus became independent in 1960, the United Kingdom retained, as sovereign British territory, certain base areas on the island. These non-ceded lands did not pass to the new state. The limits between the base

areas and Cyprus were precisely delimited as international boundaries, and provisions were made for the demarcation on the lines.

In addition, Section 3 of the Treaty Concerning the Establishment of the Republic of Cyprus provided for territorial sea boundaries between the Republic and the U.K. Sovereign Base Area (SBA). These limits also may have a potential influence on continental shelf boundaries although the possibility is not dealt with specifically in the Treaty.

Section 3 states:

1. The Republic of Cyprus shall not claim, as part of its territorial sea, waters lying between Line I and Line II as described in paragraph 2 of this Section, or between Line III and Line IV as described therein.

2. The lines for the purposes of paragraph 1 of this Section shall be as follows:-

Line I: From the position of the low-water line lying in a 163° direction from Point No. 57 D/1, as defined in Schedule A to this Annex, in a 163° direction for 6.85 miles; then in a 207° direction for 3 miles; and then in a 204° direction.

Line II: From the position on the low-water line lying in a 108-1/2° direction from Point 59 A/5, as defined in Schedule A to this Annex, in a 108-1/2° direction for 7.8 miles; and then in a 136° direction.

Line III: From the position on the low-water line lying in a 170° direction from Point No. 41 B/10, as defined in Schedule B to this Annex, in a 170° direction for 3.1 miles; and then in a 156° direction.

Line IV: From the position on the low-water line lying in a 103° direction from Point No. 42 B/3, as defined in Schedule B to this Annex; in a 103° direction for 0.9 miles; then in a 150° direction for 6.3 miles; and then in a 176°.

3. In paragraph 2 of this Section, the distances quoted are in sea miles reckoned at 1,582 international metres to one sea mile, and the bearings are referred to the True North and are given in degrees reckoned clockwise from 000° (North) to 359°.

The Schedules A and B cited in the Section list the various United Kingdom base sites mentioned in the agreement. The specified points were plotted on large-scale maps which were deposited with the treaty but never publicly printed. The U.K. Government, however, has informed us that the values of the four points are as follows:

TABLE C1.T64.
CYPRUS - U.K. (SOVEREIGN BASE AREAS) TERRITORIAL SEA BOUNDARY

LOCATION	COORDINATES	GRID
57 D/1	48401098	Cyprus Metric Grid
59 A/5	71971008	Cyprus Metric Grid
41 B/10	564009.7 E 3871228.2	UTM Grid Coordinates
42 B/3	582264.6 3869698.3	UTM Grid Coordinates

A precise determination of the principles used by the negotiators is impossible. The limits, however, are not based on the equidistance principle. Rather they appear to have been drawn as simplified normals to generalized coastal baselines. As the limit extends seaward, the coastal area involved in the normalization increases and the line vector must change. The result is a simplified but effective method of maritime boundary

determination. The principal difficulty, if indeed normalization was the basis, would involve the determination of the "general direction" and sector of the coastline to be used for the particular perpendicularity.

The eastern sector's limits appear to converge at a distance of approximately 32 nautical miles from the shore. The eastern boundary of the western U.K. SBA will not connect, if prolonged, with the limits of the eastern SBA zone.

The United Kingdom is party to both the Convention on the Territorial Sea and Contiguous Zone and the Convention on the Continental Shelf. Cyprus has adhered to neither.

CYPRUS - EGYPT

The following is extracted from the Agreement between the Republic of Cyprus and the Arab Republic of Egypt on the Delimitation of the Exclusive Economic Zone signed on 17 February 2003.

Article 1

(a) The delimitation of the exclusive economic zone between the two Parties is effected by the median line of which every point is equidistant from the nearest point on the baseline of the two Parties.

Annex 1

List of geographical coordinates of points 1 to 8 defining the median line and its limits annexed to the Agreement between the Republic of Cyprus and the Arab Republic of Egypt on the Delimitation of the Exclusive Economic Zone.

**TABLE C1.T65.
CYPRUS - EGYPT EEZ BOUNDARY**

POINT	LATITUDE	LONGITUDE
1	33° 45' 00"	30° 05' 00"
2	33° 34' 00"	30° 28' 30"
3	33° 30' 40"	30° 36' 40"
4	33° 21' 20"	31° 07' 00"
5	33° 11' 30"	31° 36' 30"
6	33° 07' 20"	32° 01' 20"
7	33° 00' 40"	32° 31' 00"
8a	32° 53' 20"	32° 58' 20"

FRANCE

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Dec 71	Law 71-1060	12nm	See Maritime Boundaries section below for bilateral agreements on territorial sea limits.
	Feb 85	Decree No. 85/185		Regulates passage of foreign ships through territorial waters. Tankers, nuclear powered ships or nuclear cargo ships required to use designated sea lanes/traffic separation schemes.
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Oct 67	Decree		Established straight baselines.
CONTIGUOUS ZONE	Dec 87	Act of 31 December 1987	24nm	Modifies Customs Code. New Article 44 introduced contiguous zone.
CONTINENTAL SHELF	Dec 68	Law No. 68-1181	1958 DEF	
	May 77	Act No. 77-485		Amended technical provisions (did not change claimed area).
FISHING ZONE/EEZ	Jul 76	Law No. 76-655	200nm	200nm defined as “extending up to 188nm from the outer limit of the territorial sea.
	Feb 77	Decree No. 77-130	200nm	Implemented EEZ for coasts bordering North Sea, English Channel, and Atlantic from Belgium to Spain. Breadth of EEZ subject to bilateral agreements, where appropriate.
MARITIME BOUNDARIES	Apr 75	Agreements (2)		Territorial sea and continental shelf boundary with Spain (Bay of Biscay) EIF. See <u>LIS</u> No. 83.
	Jun 77 & Mar 78	Arbitral Award		Continental shelf boundary with the UK in English Channel (west of 0° 30' W) and Atlantic approaches delimited.

	Feb 83	Agreement		Continental shelf boundary agreement with the UK in English Channel (east of 0° 30' W) EIF.
	Aug 85	Agreement		Maritime boundary agreement with Monaco EIF.
	Apr 89	Agreement		Territorial sea boundary agreement in the area of the Strait of Bonifacio with Italy EIF.
	May 89	Agreement		Territorial sea with UK in Straits of Dover EIF.
	Oct 90	Agreement		Boundary agreement with Belgium signed.
TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
MARITIME BOUNDARIES, Continued	Jul 91	Agreement		Boundary agreement with the UK in the southern North Sea signed.
LOS CONVENTION	Dec 82			Signed Convention.
	Jul 94			Signed Part XI Agreement.
	Apr 96			Ratified Convention and Part XI Agreement, with Declaration.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

Following is the text of a Decree by the Government of France of 19 October 1967 establishing the French straight baseline system:

DECREE defining the straight baselines and the closing lines of bays serving to determine the baselines from which the breadth of the territorial waters is measured.

On the basis of the report of the Minister of Foreign Affairs, the Minister of the Armed Forces, the Minister of Supply and Housing, and the Minister of Transport, and

IN VIEW OF Decree No. 67-451 of June 7, 1967 extending the belt in which fishing by Foreign vessels is prohibited, in particular Article 2(1) thereof,

The Prime Minister decrees:

Article 1

The straight baselines and the closing lines of bays serving to determine the baselines from which the breadth of the territorial waters is measured shall be drawn as follows:

TABLE C1.T91. FRENCH STRAIGHT BASELINE SYSTEM

ENGLISH CHANNEL COAST	
AREA	BASELINE
Baie de Seine	From the Cap de la Heve light to the light on the west breakwater of Trouville harbor.
Saint-Vaast-la-Capelle Roadstead	From Pointe de Saire to the Iles Saint-Marcouf light and from the Iles Saint-Marcouf light to the northeastern end of the "Roches de Grand Camp" ferry-boat line.
Cherbourg Roadstead	From the Cap Levi lighthouse to Nacqueville Fort.
Anse de Vauville	From the Jobourg signal station to the Flamanville signal station.
Baie du Mont-Saint-Michel	From the Point du Roc light to Ilot Herpin and from there to Pointe du Grouin.

NORTH AND WEST BRITTANY

From Pointe du Grouin to the Menhir (Penmarch) light along a broken line connecting the following points:

Pointe du Grouin, Tourelle de Rochefort, the north-west point of Ile de Cézembre (off Saint-Malo), the northern tip of Cap Fréhel, Grand Léjon light (Baie de Saint-Brieuc), la Horaine light, les Héaux light, the northern tip of Ile Rouzic (Les Sept-Iles [the seven islands]), Triagoz light, Pen Ven rock (north of Ile de Batz), the northern tip of Ile Vierge, Corn-Carhai light, Ile de Keller, An Ividig light, the last rock uncovered at low tide west of the Chaussée [reef] de Sein (48°03'25" N and 05°02'20" W), Menhir light (Penmarc'h).

SOUTH BRITTANY AND VENDEE

From Menhir light (Penmarc'h) to les Baleineaux light (north of Ile de Ré) following the broken line joining the following points:

Menhir light (Penmarc'h), les Putains beacon, the southern point of Ile du Loch (Iles de Glénan), Pointe d'Enfer (south of Ile de Groix), Iles Baguénères (west of Belle-Ile), Pointe du Talut, Pointe de l'Echelle (south-east of Belle Ile), les Grands-Cardinaux light, la Banche light (off the estuaire de la Loire), Ile du Pilier light (north-west of Ile de Noirmoutier), le Bavard beacon, les Chiens-Perrins light (north-west of Ile d'Yeu), Pointe de la Tranche (tower at the south of Ile d'Yeu), Grande-Barge light (west of Les Sables d'Olonne), les Baleineaux light (north-west of Ile de Ré).

CONTINUATION OF TABLE C1.T91.

AREA	<i>baseline</i>
SOUTH VENDEE AND LANDES	
Pertuis l'Antioche	From the Chanchardon light to the Chassiron light.
Pertuis de Maumusson	From the la Cotiniere light to the la Coubre light.
Gironde Estuary	From the la Coubre light to the la Negade beacon.
MAINLAND COAST OF THE MEDITERRANEAN	
Golfe d'Aiques Mortes	From the mouth of the Grau de Palavas to the l'Espiquette lighthouse.
Golfe des Saintes Maries	From the Grau d'Orgon to the Beauduc beacon.
From Golfe de Fos to Baie de Sanary	From the point defined by coordinates 43° 19' 50" N and 4° 50' 00" E to Pointe de la Gardiole along a broken line connecting the following points: Point defined by coordinates 43° 19' 50" N and 4° 50' 00" E--Cap Couronne light--Ile du Planier light--eastern point of Ile Riou--la Cassidaigne light--Ile du Grand Rouveau light--southwestern point of Ile

AREA	baseline
	des Embiez--southern point of le Petit Gau--Pointe de la Gardiole.
From the Toulon roadstead to the Baie de Cavalaire	From the Cap Sicie light to the eastern tip of Cap Camarat along a broken line connecting the following points: Cap Sicie light--Cap d'Armes--Ilot de la Gabiniere--Cap Maupertuis--le Grand Cap--Pointe du Titan--Cap Taillat--eastern tip of Cap Camarat.
Baie de Pampelonne and Golfe de Saint-Tropez	From the eastern tip of Cap Camarat to Pointe des Issambres.
From Golfe de Frejus to Golfe Juan	From Pointe des Issambres to the l'Ilette lighthouse along a broken line connecting the following points: Pointe des Issambres--Ile de la Boute--les Moines turret--l'Ilette lighthouse.
Baie des Anges	From the northeast bastion of the Fort Carre d'Antibes to the Cap Ferrat (Villefranche) lighthouse.
Baie de Beaulieu	From Pointe de Saint Hospice to Cap d'Ail.
Haie de Roquebrune	From Pointe de la Vieille to Cap Martin.
COAST OF CORSICA	
Golfe de Saint-Florent	From Pointe de Canelle to Pointe de Mignole.
<i>GOLFE DE CALVI</i>	From Pointe d'Espino to Pointe Revellata.
Cap de la Morsetta to Golfe de Pinarello	Between Cap de la Morsetta to the northeastern point of Golfe de Pinarello along a broken line connecting the following points: Cap de la Morsetta--Pointe des Scoglietti--Ilot de Gargalo--Cap Rosso--Pointe d'Omignis--Cap de Feno (Golfe de Sagone)--western point of Iles Sanguinaires--Cap Muro light--Pointe de Senetose--les Moines light--Cap Pertusato light--Ilot Lavezzi light--eastern point of Ile Cavallo--southeastern point of Ile Forana (Iles Cerbicales)--southeastern point then northeastern point of Golfe de Pinarello.

Article 2

The following shall be repealed on the date of publication of this decree:

The decree of July 9, 1888 fixing, for the bays in the fifth maritime district, the line from which the three miles making up the French territorial sea are to be measured:

The decree of June 1, 1938 fixing, for the Maritime Registration Divisions [Directions d'Inscription Maritime] of Le Havre, Saint-Servan, and Bordeaux, the boundaries of the waters reserved for French fisheries.

Article 3

The Minister of Foreign Affairs, the Minister of the Armed Forces, the Minister of Supply and Housing, and the Minister of Transport shall be responsible, each with respect to the matters under his jurisdiction, for enforcing this decree which shall be published in the Journal Officiel [Official Gazette] of the French Republic.

U.S. ANALYSIS

The following comments regarding France's straight baseline system are extracted from Limits in the Seas, No. 37, "Straight Baselines: France" of 29 February 1972.

For the convenience of the discussion, the straight-baselines system has been divided into sectors....

TABLE C1.T92.
FRENCH STRAIGHT BASELINES: U.S. ANALYSIS

FRENCH STRAIGHT BASELINES: U.S. ANALYSIS	
SECTOR	BASELINE
Sector No. 1	The approximately 8.4 nautical mile line closes the mouth of the Seine River. The natural closing point on the north, Cap de la Heve, marks the seaward limit of the riverine estuary; on the south coast, which is essentially featureless, no distinctive locational point has been chosen.
Sector No. 2	Two continuous lines of 6.8 and 7.5 nautical miles in length enclose a rectangular indentation of the coast to the east of the Normandy peninsula. The indentation, which is not a juridical bay or a deep penetration of the land, is labeled as a roadstead. The maximum penetration of the sea into the land is about 3 nautical miles. Several small islets are enclosed; the waters within the baseline are essentially shoal.
Sector No. 3	Although defined in the decree, this area is not represented on the cited charts. The closing line, which measures 9.5 miles, delimits the Cherbourg roadstead.
Sector No. 4	The 8.9 nautical mile straight baseline encloses the shallow indentation of the Anse de Vauville which has a maximum penetration of 3 nautical miles.
Sector No. 5	This sector may be divided into two distinctive segments related to the coastal morphology: 1) the Bay of Mont-St. Michel, and 2) the indented coasts of Brittany and Vendee. The bay meets the specifications of a juridical bay, and it is enclosed by a two-segmented line totaling 11.5 nautical miles. The north coast of Brittany is deeply embayed and fringed with many small islands, reefs, rocks, and low-tide elevations. The straight-baseline system primarily utilizes the islands and islets as basepoints although one mainland cape (Frehel) also does serve. Thirteen segments cover the entire northern coast to the west of the Ile d'Ouessant. The segments total approximately 142.5 nautical miles and have an average length of 10.9 nautical miles. The longest segment measures 23.4 nautical miles; it is situated to the east of the Ile Vierge. Drying rocks are used as basepoints, but all are cited as navigational lights. The western shore of Brittany and Vendee is delimited by baselines which total approximately 212.3 nautical miles. Several apparent discrepancies exist between the textual description of the decree and charts (U.S. and French). The attached chart [omitted] may, as a result, be incorrect in the vicinity of the Ile de Groix. The point situated directly to the west of the island should probably be located several miles farther to the north. In addition, the straight baseline from this point should terminate at the west cape of the island. The line continuing southward is apparently correct; a break in the straight baselines exists on the cited chart. The coast of the island serves as the baseline in the intervening area. The longest segment measures approximately 39 nautical miles, although the average length is about 17.7 nautical miles.
Sector 6	The single line closes the northern entrance of the bay-like indentation of La Rochelle. The line may be considered a continuation of the previous system or a bay/river closure. The line measures approximately 7.9 nautical miles in length.
Sector 7	The two segments serve to close the previously defined area in the south and the mouth of the Gironde River. The first segment does not, in the normal sense, enclose landlocked waters. The two segments measure 12.0 and 11.8 nautical miles, respectively.
Sector 8	The single 9.4 nautical mile line encloses the Golfe d'Aiguesmortes, which is neither a juridical bay nor a deep indentation of the coast. The line, however, has a very marginal effect on the seaward limit of territorial waters.
Sector 9	A single 8.25 nautical mile line delimits the Golfe de Beauduc, which is neither a juridical bay nor a deep indentation of the coast. As in the previous sector, the effect on the sea is minimal.
Sector 10	East of the Rhone delta, the Mediterranean straight baselines are noncontinuous; minor sections of insular or mainland coastline serve as the territorial sea baseline. From the Rhone to the Toulon roadstead, eight segments enclose embayments of a rugged coastal region utilizing offshore islands as primary basepoints. . . . The longest of these segments measures approximately 21.1 nautical miles, although the average length of line is slightly less than 8.5 nautical miles.
Sector 11	East of Toulon the same general coastal configuration continues. Eleven baseline segments total slightly more than 75 nautical miles. The longest is 15.4 nautical miles while the average is about 6.8 nautical miles.
Sectors 12 and 13	These two sectors comprise three detached segments. The western line (10.25 nautical miles)

FRENCH STRAIGHT BASELINES: U.S. ANALYSIS	
SECTOR	BASELINE
	closes the Baie de Angès and the Baie de Villefranche. Viewed together, the two bays do not constitute a juridical bay although they do constitute a major indentation. The central segment (2.8 nautical miles) closes the Baie de St. Hospice, and the final segment (2.5 n.m.), which is not represented on the cited charts, delimits the Baie de Roquebrune.
Sector 14	The western and southeastern coasts of the islands of Corsica are deeply indented and/or fringed with many islands and islets. Two bay-closing lines have been delimited for the juridical bays of Golfe de St. Florent (8.7 nautical miles) and the Golfe de Calvi (3.45 nautical miles). From the Cap de la Marsetta, a continuous system of straight baselines encloses the remainder of the western and southeastern shores to the northeastern point of the Golfe de Pinarello. Eighteen segments constitute the system, and they total approximately 120.2 nautical miles in length. The longest segment measures approximately 12.25 nautical miles, while the average length is about one-half of this figure. The total French system of straight baselines measures about 715 nautical miles. Over one-half (366.3 nautical miles) delimits the rugged and embayed Brittany coast of northwestern France. Approximately 276 nautical miles serve the Mediterranean shores, including Corsica. The longest segment is less than 40 nautical miles in length. The straight-baseline system increases French internal waters significantly but, with the recent legislation for a 12 nautical mile territorial sea, has a limited effect on the extension of the seaward limit of the French territorial sea.

GREECE

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Sep 31	Presidential Decree 6/18	10nm	Decree to define the extent of the territorial waters for the purposes of aviation and the control thereof.
	Sep 36	Law No. 230/1936	6nm	Presidential Decree 6/18 not affected. <i>The U.S. does not recognize territorial airspace claims which exceed the territorial sea claim. U.S. protested claim in 1983, 1984 and 1985, and conducted operational assertions in 1983 and 1984 (overflights).</i>
CONTINENTAL SHELF	1969	Decree Law No. 142/1969	1958 DEF	
MARITIME BOUNDARIES	May 77	Agreement		Continental shelf boundary agreement with Italy signed; EIF Nov 80. See <u>LIS</u> No. 96.
LOS CONVENTION	Dec 82			Signed Convention, with Declaration that, where there are numerous islands and alternative straits serving the same international navigation route, the coastal State has responsibility for designating routes for transit passage.
	Jul 94			Signed Part XI Agreement.
	Jul 95			Ratified Convention and Part XI Agreement, reiterating its Declaration on straits (above).

MONACO

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Feb 73	Ordinance No. 5094	12nm	
	Mar 98	Act No. 1,198 (The Code of the Sea)		Monaco “shall exercise sovereignty over its territorial waters and sovereign rights over the sea areas situated beyond the territorial sea in accordance with the conditions prescribed by international conventions on the law of the sea, and by the sovereign orders necessary for their implementation.”
FISHING ZONE/EEZ	Apr 67	Declaration	12nm	Fishing zone.
	Mar 98	Act No. 1,198 (The Code of the Sea)		“...sovereign rights over the sea areas situated beyond the territorial sea in accordance with the conditions prescribed by international conventions on the law of the sea and by the sovereign orders necessary for their implementation.”
MARITIME BOUNDARIES	Aug 85	Agreement		Maritime boundary agreement with France EIF.
LOS CONVENTION	Dec 82			Signed Convention.
	Nov 94			Signed Part XI Agreement.
	Mar 96			Ratified Convention; bound by Part XI Agreement.

MARITIME BOUNDARY AGREEMENT

MONACO - FRANCE

The following is extracted from the Maritime Delimitation Agreement between Monaco and France (EIF August 1985).

Article 1

The limits of the territorial waters of the two States shall be constituted:

- (1) In the west, by the loxodromic curve joining points B0 and B2, whose coordinates shall be as follows:

TABLE C1.T171.

MONACO - FRANCE MARITIME BOUNDARY COORDINATES

POINT	LONGITUDE EAST	LATITUDE NORTH
B0	07° 25' 10.5"	43° 43' 32.9"
B2	07° 29' 48.0"	43° 31' 48.0"

(2) In the east, by two lines traced in the following manner:

The first shall be the loxodromic curve joining points A0 and A1, whose coordinates shall be as follows:

CONTINUATION OF TABLE C1.T171.

POINT	LONGITUDE EAST	LATITUDE NORTH
A0	07° 26' 22.14"	43° 45' 01.49"
A1	07° 27' 12.60"	43° 44' 35.50"

The second shall be the loxodromic curve joining point A1 to point A2 whose coordinates shall be as follows:

CONTINUATION OF TABLE C1.T171.

POINT	LONGITUDE EAST	LATITUDE NORTH
A2	07° 31' 42"	43° 33' 09"

(3) Monegasque territorial waters shall extend to the same outer limit as French territorial waters. The outer limit of Monegasque territorial waters shall be the loxodromic curve joining points A2 and B2.

Article 2

The limits of the maritime areas situated beyond the territorial sea of Monaco over which the Principality of Monaco exercises or shall exercise sovereign rights in accordance with international law shall be constituted:

(1) In the west, by the loxodromic curve joining point B2 to a point B3, whose coordinates shall be as follows:

CONTINUATION OF TABLE C1.T171.

POINT	LONGITUDE EAST	LATITUDE NORTH
B3	07° 43' 26"	42° 56' 47"

(2) In the east, by the axis of the loxodromic curve joining point A2 to a point A3 whose coordinates shall be as follows:

CONTINUATION OF TABLE C1.T171.

POINT	LONGITUDE EAST	LATITUDE NORTH
A3	07° 45' 25"	42° 57' 59"

(3) In the south, by the loxodromic curve joining points A3 and B3.

Point A3 and B3 are equidistant from the French (Corsica) and Monegasque coasts.

MOROCCO

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Mar 73	Act No. 1.73.211	12nm	
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Jul 75	Decree 2.75.311		Straight baselines established. Specified limits in Strait of Gibraltar by coordinates.
CONTIGUOUS ZONE	Apr 81	Act. No. 1.81.179	24nm	
CONTINENTAL SHELF	Jul 58	Law No. 1.58.277	1958 DEF	
FISHING ZONE/EEZ	Apr 81	Act No. 1.81.179	200nm	
MARITIME BOUNDARIES	Nov 76	Agreement		Continental shelf boundary agreement with Mauritania.
LOS CONVENTION	Dec 82			Signed Convention; never ratified.
	Oct 94			Signed Part XI Agreement.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

Following are extracts of Decree 2.75.311 of 21 July 1975 in which the Government of Morocco established a straight baseline system.

Article 1

The bays, roadsteads, coves, islets, rocks, and other features of the Moroccan coasts listed below are included in Moroccan internal waters in accordance with the closing lines whose geographical coordinates are hereinafter specified:

**TABLE C1.T172.
MOROCCO STRAIGHT BASELINE SYSTEM: ATLANTIC**

MOROCCO STRAIGHT BASELINE SYSTEM: ATLANTIC (FROM NORTH TO SOUTH)

POINTS		COORDINATES	
From:	Feu de Ben Chergui:	Latitude:	33° 43', 8 N
		Longitude:	07° 20', 7 W
To:	Ras Mohammedia (Cap Fedala):	Latitude:	33° 43', 5 N
		Longitude:	07° 23', 9 W
From:	Ras Mohammedia (Cap Fedala):	(as above)	
To:	Taraf El Hank (Pointe d'El Hank):	Latitude:	33° 36', 9 N
		Longitude:	07° 39', 2 W
From:	Taraf Azemmour (Pointe d'Azemmour):	Latitude:	33° 22', 4 N
		Longitude:	08° 17', 9 W
To:	Ras ElJadida (Cap Mazagan):	Latitude:	33° 16', 1 N
		Longitude:	08° 31', W
From:	Jorf El Asfar (Cap Blanc du Nord):	Latitude:	33° 09', 8 N
		Longitude:	08° 37', 8 W
To:	Taraf Sidi Moussa (Pointe Sidi Moussa):	Latitude:	33° 00', N
		Longitude:	08° 44', 8 W
From:	Ras Beddouza (Cap Cantin):	Latitude:	32° 32', 6 N
		Longitude:	09° 17', 2 W
To:	Ras Asfi (Cap Safi):	Latitude:	32° 21', 8 N
		Longitude:	09° 17', 6 W

MOROCCO STRAIGHT BASELINE SYSTEM: ATLANTIC (FROM NORTH TO SOUTH)			
POINTS		COORDINATES	
From:	Ras Asfi (Cap Safi):	(as above)	
To:	Taraf Sidi Abderrahman (Pointe Sidi Abderrahman):	Latitude: Longitude:	32° 06', 9 N 09° 19', 4 W
From:	Sakhrat Ras Hadid (Rocher du Cap Hadid):	Latitude: Longitude:	31° 41', 9 N 09° 41', 4 W
To:	Jazirat Essaouira (Ile de Mogador):	Latitude: Longitude:	31° 30', N 09° 47', 7 W
From:	Jazirat Essaouira (Ile de Mogador):	(as above)	
To:	Ras Sim (Cap Sim):	Latitude: Longitude:	31° 23', 5 N 09° 50', 8 W
From:	Ras Sim (Cap Sim):	(as above)	
To:	Ras Tafelney (Cap Tafelney):	Latitude: Longitude:	31° 06', 3 N 09° 50', 6 W
From:	Ras Tafelney (Cap Tafelney):	(as above)	
To:	Taraf Tamri (Pointe Tamri):	Latitude: Longitude:	30° 42', 2 N 09° 52', 5 W
From:	Ras Ghir (Cap Rhir):	Latitude: Longitude:	30° 37', 9 N 09° 52', 5 W

MOROCCO STRAIGHT BASELINE SYSTEM: ATLANTIC (FROM NORTH TO SOUTH)			
POINTS		COORDINATES	
To:	Feu de Taraf Aghesdis	Latitude:	30° 26', 1 N
	(Feu de la Pointe Arhesdis):	Longitude:	09° 38', 7 W
From:	Feu de Taraf Aghesdis	(as above)	
	(Feu de la Pointe Arhesdis):		
To:	Taraf Tifnit (Pointe Tifnit):	Latitude:	30° 12', 1 N
		Longitude:	09° 38', 7 W

TABLE C1.T173.
MOROCCO STRAIGHT BASELINE SYSTEM:
STRAIT OF GIBRALTAR AND THE MEDITERRANEAN

MOROCCO STRAIGHT BASELINE SYSTEM: STRAIT OF GIBRALTAR AND THE MEDITERRANEAN SIDE (FROM WEST TO EAST)			
POINTS		COORDINATES	
From:	Taraf Al Farte (Pointe Frailecito):	Latitude:	35° 47', 8 N
		Longitude:	05° 54', 6 W
To:	Taraf AlQawareb (Pointe Lanchones):	Latitude:	35° 54', 6 N
		Longitude:	05° 27', 8 W
From:	Taraf AlQawareb (Pointe Lanchones):	(as above)	
To:	Taraf AlLabua (Pointe Leona):	Latitude:	35° 55', 2 N
		Longitude:	05° 24', 2 W
From:	Taraf AlLabua (Pointe Leona):	(as above)	

MOROCCO STRAIGHT BASELINE SYSTEM: STRAIT OF GIBRALTAR AND THE MEDITERRANEAN SIDE (FROM WEST TO EAST)			
POINTS		COORDINATES	
To:	Sakharat Moussa (Rochers Santa Catalina):	Latitude:	35° 54', 2 N
		Longitude:	05° 17', 3 W
From:	Taraf AlMina (Pointe AlMina):	Latitude:	35° 53', 8 N
		Longitude:	05° 16', 8 W
To:	Ras AlAswad (Cap Negro):	Latitude:	35° 41', N
		Longitude:	05° 16', 4 W
From:	Ras AlAswad (Cap Negro):	(as above)	
To:	Ras El Targa (Pointe Cotelle):	Latitude:	35° 24', 9 N
		Longitude:	05° 01', 1 W
From:	Ras El Targa (Pointe Cotelle):	(as above)	
To:	Ras Essayadine (Pointe des pecheurs):	Latitude:	35° 13', 2 N
		Longitude:	04° 40', 2 W
From:	Ras Essayadine (Pointe des pecheurs):	(as above)	
To:	Ras Baba (Cap Baba):	Latitude:	35° 11', 8 N
		Longitude:	04° 17', W
From:	Ras Baba (Cap Baba):	(as above)	
To:	Taraf ElKhwana (Pointe Los Frailes):	Latitude:	35° 15', 6 N

MOROCCO STRAIGHT BASELINE SYSTEM: STRAIT OF GIBRALTAR AND THE MEDITERRANEAN SIDE (FROM WEST TO EAST)			
POINTS		COORDINATES	
		Longitude:	03° 55', 6 W
From:	Taraf ElKhwan (Pointe Los Frailes):	(as above)	
To:	Taraf Sidi Chaib (Pointe Sidi Chaib):	Latitude:	35° 16', 3 N
		Longitude:	03° 45', W
From:	Ras Taraf (Cap Quilates):	Latitude:	35° 17', N
		Longitude:	03° 40', 7 W
To:	Taraf Betoya (Pointe Betoya):	Latitude:	35° 13', 7 N
		Longitude:	03° 12', 5 W
From:	Taraf Betoya (Pointe Betoya):	(as above)	
To:	Ras ElQedim (Cap Viejo):	Latitude:	35° 26', N
		Longitude:	02° 59', 8 W
From:	Feu des Faraina (Feu de Los Farallones):	Latitude:	35° 25', 5 N
		Longitude:	02° 56', 5 W
To:	Sakharat Restinga Attaoufania	Latitude:	35° 09', 1 N
	(Rochers de Restina de Tofino):	Longitude:	02° 47', W
From:	Sakharat Restinga Attaoufania	(as above)	
	(Rochers de Restinga de Tofino):		

MOROCCO STRAIGHT BASELINE SYSTEM: STRAIT OF GIBRALTAR AND THE MEDITERRANEAN SIDE (FROM WEST TO EAST)			
POINTS		COORDINATES	
To:	iles Jaafaryines (Zaffarines) (pointe Nord de Jazirat AlMou'tamar)	Latitude:	35° 11', N
	(ile Congresso):	Longitude:	02° 26', 4 W
From:	iles Jaafaryines (Zaffarines) (pointe Nord de Jazirat AlMalik)	Latitude:	35° 11', 2 N
	(ile del Rey):	Longitude:	02° 25', 4 W
To:	the Algerian Moroccan boundary on the Mediterranean coast.	Latitude:	35° 05', 2 N
		Longitude:	02° 12', 7 W

Article 2

The outer limit of the Moroccan territorial sea shall be drawn, at a distance of 12 nautical miles from the coast, from the low-water line and from the straight baselines and bay closing lines whose geographical coordinates are specified in Article 1:

**TABLE C1.T174.
MOROCCO TERRITORIAL SEA**

ON THE ATLANTIC SIDE (FROM NORTH TO SOUTH)	
from Cap Spartel (Ras Spartel):	
Latitude:	35° 47' 18" N
Longitude:	05° 55' 33" W
to Cap Juby (Ras Al Ayyoubi):	
Latitude:	27° 57' 14" N
Longitude:	12° 55' 21" W
and beyond on the south Moroccan Atlantic coast.	
ON THE MEDITERRANEAN SIDE (FROM WEST TO EAST):	
from Punta Almina (Taraf Al-Mina):	
Latitude:	35° 53' 50" N
Longitude:	05° 16' 45" W
to the Algerian-Moroccan boundary on the Mediterranean coast:	

Latitude:	35° 05' 12" N
Longitude:	02° 12' 42" W

MARITIME BOUNDARY AGREEMENT

MOROCCO - MAURITANIA

The following is extracted from the Convention concerning the State Frontier Line established between Morocco and Mauritania (signed 14 April 1976; EIF November 1976).

Section 1

The Parties hereto agree that the official boundary established between the Islamic Republic of Mauritania and the Kingdom of Morocco is determined by an imaginary straight line drawn from the point of intersection of the Atlantic coast and the 24th parallel north to the point of intersection of the 23d parallel north and the 13th meridian west; the intersection of this baseline with the present boundary of the Islamic Republic of Mauritania constituting the southwestern limit of the boundary of the Kingdom of Morocco.

From this point the boundary follows in a northerly direction the present boundary follows in a northerly direction the present boundary of the Islamic Republic of Mauritania to a point constituted by the coordinates [on a map attached to the agreement].

Section 2

The official boundary between the Islamic Republic of Mauritania and the Kingdom of Morocco, as determined in Section 1 of this agreement, effectively bounds the surface, air space and subsurface area of the parties hereto. The boundary with regard to the continental shelf is constituted by the 24th parallel north.

SPAIN

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Jan 77	Act No. 10/1977	12nm	
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Apr 67	Act No. 20/1967		Enabling legislation for straight baselines.
	Aug 77	Royal Decree No. 2510/1977		Establishes straight baseline coordinates.
CONTIGUOUS ZONE	Nov 92	Act No. 27/1992	24nm	
FISHING ZONE/EEZ	Feb 78	Law No. 15/1978	200nm	EEZ: limited to Atlantic coast and islands. Fishing in EEZ reserved to Spanish nationals and other vessels that have "habitually fished" there.
	Aug 97, amended 2000	Decree 1315		Delimits Fisheries Protection Zone in Mediterranean Sea (amended by Note Verbale No. 256, dated 13 Apr 2000.) (Chartlet available on line at UN's LOS website. See Foreword for website information.)
MARITIME BOUNDARIES	Apr 75	Agreements (2)		Territorial sea and continental shelf boundary agreements with France in Bay of Biscay EIF.
	Feb 76	Agreements (2)		Territorial sea and continental shelf boundary agreements with Portugal (North and South) signed.
	Nov 78	Agreement		Continental shelf boundary agreement with Italy EIF.
LOS CONVENTION	Dec 84			Signed Convention, with Declaration of right to regulate, but not impede, transit passage of aircraft through air space over international straits. <i>This claim is not recognized by the U.S. U.S. protested in 1985.</i>
	Jul 94			Signed Part XI Agreement.
	Jan 97			Ratified Convention and Part XI Agreement, with Declaration that a coastal State may "apply its own

regulations in international straits provided that this does not impede the right of transit passage.”

This claim is not recognized by the U.S.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

The following are extracts from Decree No. 627/1976 as amended by Decree No. 2510/1977 establishing the Spanish straight baseline system.

TABLE C1.T240.
SPAIN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: ATLANTIC OCEAN

SPAIN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: ATLANTIC OCEAN			
MAP NUMBER	AREA	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
NORTH AND NORTHWEST COAST OF SPAIN			
128	From Islote Amuitz (Cabo Higuier) to Guetaria (Isla San Anton N.)	43° 23.76 43° 18.68	01° 47.60 02° 12.19
	From Guetaria to Cabo Machichaco (Penon)	43° 27.44	02° 45.25
	From Cabo Machichaco to Islote Villano (Cabo Villano)	43° 26.45	02° 56.10
	From Islote Villano to Punta Pescador	43° 27.90	03° 26.20
127	From Cabo Ajo to Cabo de Lata	43° 30.83 43° 29.65	03° 35.30 03° 48.70
	From Cabo Lata to Islote La Perla (Punta Somocueva)	43° 28.38	03° 56.71
	From Islote La Perla to Cabo Oriamore	43° 24.34	04° 20.60
	From Cabo Oriamore to Cabo de Mar	43° 27.75	04° 55.60
	From Cabo de Mar to Lastres	43° 32.10	05° 17.78
	From Cabo Lastres to Punta del Olivo	43° 33.28	05° 24.75
	From Punta del Olivo to Islote La Gaviera (Cabo Penas)	43° 39.65	05° 50.50
	From Islote La Gaviera to Islote Las Monistas (Cabo Penas)	43° 39.87	05° 52.02
126a	From Islote Las Monistas (Cabo Penas) to Islote Chouzano (Cabo Vidio)	43° 35.78	06° 14.65
	From Islote Chouzano to Islote Romanellas	43° 34.55	06° 37.65
	From Islote Romanellas to Islote Orrio de Tapia	43° 34.58	06° 56.95
	From Islote Orrio de Tapia to Islote El Pie (Los Farallones)	43° 43.15	07° 26.22
	From Islote El Pie to Islote El Estaquin (Pta. de la E.de Bares)	43° 47.52	07° 41.45
125a	From Islote El Estaquin to Eslope Caballo Juan (Cabo Ortegale)	43° 46.83	07° 52.05
	From Islote Caballo Juan to Punta del Limbo	43° 46.10	07° 54.28
	From Punta del Limbo to Punta Candelaria (Islote)	43° 42.85	06° 62.85
	From Punta Candelaria to Cabo Prior	43° 34.12	08° 18.92

SPAIN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: ATLANTIC OCEAN			
MAP NUMBER	AREA	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
	From Cabo Prior to Isla Sisarga (Grande)	43° 21.75	08° 50.93
	From Isla Sisarga to Punta del Boy	43° 11.35	09° 10.42
	From Punta del Boy to Cabo Villano	43° 09.85	09° 12.88
	From Cabo Villano to Cabo Torinana	43° 03.39	09° 17.95
124	From Punta Insua (Islote) to Berron de la Nave (Cabo la Nave)	43° 02.90 42° 55.25	09° 18.06 09° 17.95
	From Berron de la Nave to Centolo de Finisterre	42° 53.36	09° 17.36
	From Centolo de Finisterre to Cabo Corrubedo	42° 34.48	09° 05.50
	From Cabo Corrubedo to Islote del Faro (Isla Cies)	42° 12.80	08° 55.12
	From Islote del Faro to Cabo Sillero (Islote Carral)	42° 06.91	08° 54.03
SOUTHWEST COAST OF SPAIN			
115	From southern point of Isla Canela to Punta Umbria	37° 10.25 37° 10.30	07° 22.40 06° 56.90
	From Punta Umbria to Torre del Oro (Ruins)	37° 05.38	06° 43.70
	From Torre del Oro to Bajo Salmedina (Torre Baliza)(Chipiona)	36° 44.00	06° 28.50
	From Bajo Salmedina (Torre Baliza) to Castillo de San Sebastian	36° 31.77	06° 18.86
	From Castillo de San Sebastian to Castillo de Sancti Petri	36° 22.85	06° 15.15
	From Castillo de Sancti Petri to Cabo Trafalgar	36° 11.03	06° 02.03
	From Cabo Trafalgar to Tarifa (Isla)	36° 00.15	05° 36.50
	From Tarifa (Isla) to Punta del Acebucne	36° 03.06	05° 27.85
CANARY ISLANDS			
ISLAND OF GRAN CANARIA			
207	From El Bogue (La Isleta) to Roque de Melenera	28° 09.80 27° 59.45	15° 23.85 15° 21.77
	From Roque de Melenera to Peninsula de Gando	27° 55.78	15° 21.39
	From Peninsula de Gando to Moque Arinaga	27° 51.58	15° 22.78
	From Moque Arinaga to Punta Tenefe	27° 48.30	15° 25.41
	From Punta Tenefe to Playa Maspalomas (E)	27° 44.05	15° 34.41
	From Playa Maspalomas (W) to Punta Taozo	27° 43.95 27° 44.85	15° 35.83 15° 40.38
	From Isla de la Aldea to Punta Sardina	28° 00.72 28° 09.83	15° 49.30 15° 42.45
	From Punta Sardina to Punta Ortiz	28° 10.10	15° 41.05
	From Punta Ortiz to Punta Guanarteme	28° 10.25	15° 38.19

SPAIN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: ATLANTIC OCEAN			
MAP NUMBER	AREA	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
	From Punta Guanarteme to Punta de la Isleta	28° 10.73	15° 25.10
<i>ISLAND OF TENERIFE</i>			
207	From Punta Antequera to Punta del Socorro	28° 31.88 28° 18.20	16° 07.39 16° 21.60
	From Punta de Buenavista to Punta del Viento	28° 23.55 28° 30.95	16° 49.65 16° 25.18
	From Punta Hidalgo to Roques de Anaga (N)	28° 34.65 28° 33.20	16° 19.10 16° 09.20
	From Roques de Anaga (N) to Roque Bermejo	28° 34.75	16° 07.80
<i>ISLAND OF HIERRO</i>			
	From Punta Caleta to Punta del Miradero	27° 47.91 27° 38.80	17° 53.00 17° 58.10
	From Punta de la Restinga to Punta de Orchilla	27° 38.22 27° 42.21	17° 59.39 18° 08.78
	From Punta de la Sal to Punta y Roques de Salmor	27° 46.22 27° 49.42	18° 07.85 17° 59.63
	From Punta y Roques de Salmor to Punta del Negro	27° 50.30	17° 57.74
<i>ISLAND OF LA PALMA</i>			
	From Punta Juan Adalid to Punta del Corcho	28° 51.38 28° 50.57	17° 54.55 17° 47.18
	From Punta Liana to Punta de Arenas Blancas	28° 44.24 28° 34.12	17° 43.35 17° 45.46
<i>ISLANDS OF LANZAROTE, FUETEVENTUA</i>			
<i>ALEGRANZA, GRACIOSA, MONTANA CLARA AND LOBOS</i>			
204 206	From Punta Delgada (Alegranza) to Roque del Este	29° 24.10 29° 16.50	13° 29.00 13° 20.00
	From Roque del Este to Cabo Ancones	29° 01.10 28° 55.80	13° 27.80 13° 36.87
	From Punta Lima to Punta del Tarjallillo	28° 35.45	13° 49.25
	From Punta de la Entallada to Punta del Matorral	28° 13.65 28° 02.60	13° 56.55 14° 19.80
	From Punta del Matorral to Punta Jandia	28° 03.72	14° 30.35
	From Punta Pesebre to Risco Blanco	28° 06.52	14° 29.35
	From Risco Blanco to Punta de Toston	28° 19.90 28° 42.90	14° 11.88 14° 00.80
	From Punta de Toston to Punta de la Ensenada	29° 01.85	13° 48.90

SPAIN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: ATLANTIC OCEAN			
MAP NUMBER	AREA	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
	From Punta de la Ensenada to Punta Grieta (Alegranza)	29° 42.50	13° 31.35

TABLE C1.T241.
SPAIN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: MEDITERRANEAN SEA

SPAIN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: MEDITERRANEAN SEA			
MAP NUMBER	AREA	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
SOUTH AND EAST COASTS OF SPAIN			
	From Punta Carbonera to Punta de Banos	36° 14.70 36° 27.61	05° 18.00 05° 00.35
	From Punta de Banos to Torre de Calahonda	36° 29.32	04° 42.60
	From Torre de Calahonda to Punta de Calaburras	36° 30.50	04° 38.30
	From Punta de Calaburras to Punta de VelezMalaga	36° 43.60	04° 06.20
	From Punta de ValezMalaga to Punta de Torrox	36° 43.66	03° 57.36
	From Punta de Torrox to Cabo Sacratif	36° 41.70	03° 28.05
	From Cabo Sacratif to Punta de Llano	36° 41.73	03° 25.05
	From Punta de Llano to Punta Negra	36° 44.78	03° 12.58
	From Punta Negra to Punta de las Entinas	36° 40.89	02° 46.22
	From Punta de las Entinas to Punta del Sabinal	36° 41.02	02° 42.03
	From Punta del Sabinal to Punta Baja (Cabo Gata)	36° 43.20	02° 11.00
	From Punta Baja (Cabo Gata) to Punta Negra (Cabo Gata)	36° 43.35	02° 09.95
119	From Punta Negra (Cabo Gata) to Morro Genoves	36° 44.30	02° 06.83
	From Morro Genoves to Punta de Loma Pelada	36° 46.75	02° 03.53
	From Punta de Loma Pelada to Punta de Media Naranja	36° 58.33	01° 54.15
	From Punta de Media Naranja to Garrucha (Green light)	37° 10.97	01° 48.91
	From Garrucha (Green light) to Monte Cope	37° 25.40	01° 29.40
117	From Monte Cope to Cabo Tinoso	37° 32.15	01° 06.40
	From Cabo Tinoso to Cabo del Agua	37° 33.32	00° 55.05
	From Cabo del Agua to Punta della Espada	37° 36.50	00° 43.00
	From Punta della Espada to Islas Hormigas	37° 39.39	00° 38.88
	From Islas Hormigas to Cabo Cervera	37° 59.92	00° 38.70
	From Cabo Cervera to Isla de Tabarca	38° 09.60	00° 27.95
	From Isla de Tabarca to Cabo de las Huetras	38° 21.06	00° 24.20
	From Cabo de las Huetras to Punta de las Escaleta	38° 31.45	00° 05.35
119	From Punta de las Escaleta to Punta de Ifach	38° 37.78	00° 05.03

SPAIN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: MEDITERRANEAN SEA			
MAP NUMBER	AREA	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
	From Punta de Ifach to Gabo de la Nao	38° 43.84	00° 14.20
	From Gabo de la Nao to Isla del Portichol	38° 45.50	00° 13.98
	From Isla de Portichol to Cabo de S. Antonio	38° 48.17	00° 11.83
	From Cabo de S. Antonio to Puerto de Denia (Green light)	38° 50.80	00° 07.43
119	From Puerto de Denia (Green light) to Cabo Cullera	39° 11.14	00° 12.93
	From Cabo Cullera to Puerto de Sagunta (Pier end)	39° 38.54	00° 11.42
	From Puerto de Sangunto to Peniscola	40° 21.54	00° 24.50
	From Peniscola to Punta de la Bana	40° 34.50	00° 41.85
	From Punta de la Bana to Cabo Tortosa	40° 43.16	00° 53.20
	From Cabo Tortosa to Cabo de Salou	41° 03.23	01° 10.24
120	From Barcelona (Light) to Arenys de Mar (Breakwater end)	41° 20.11 41° 34.30	02° 10.22 02° 33.30
	From Cabo Bagur to Isla Maza de Oro (Cabo Creus)	41° 56.90 42° 19.05	03° 13.96 03° 19.90
	From Isla Maza de Oro to the Frontier	42° 26.00	03° 10.40
BALEARIC ISLANDS			
ISLANDS OF MALLORCA AND CABERA			
119	From Cabo Formentor to Cabo del Freu	39° 57.70 39° 44.90	03° 12.80 03° 27.65
	From Punta de Amer to Punta Galera	39° 34.60 39° 21.65	03° 23.80 03° 13.80
	From Punta Galera to Islote Imperial	39° 07.55	02° 57.60
	From Punta Anciola to Cabo Llebeitz (Pragonera)	39° 07.70 39° 34.10	02° 55.12 02° 18.20
ISLAND OF MINORCA			
119	From Cabo Nati to Islote Nitge	40° 03.10 40° 05.52	03° 49.50 4° 04.50
	From Cabo Caballeria to Punta d'es Murte	40° 05.30 40° 04.10	04° 05.50 04° 08.40
	From Punta Damtina to Cabo Favaritx	40° 03.60 39° 59.70	04° 10.30 04° 16.20
	From Cabo Favaritx to Cabo Espero	39° 52.50	04° 19.70
	From Cabo Espero to Isla del Aire (E)	39° 47.95	04° 17.80
	From Isla del Aire (W) to Cabo Dartuch	39° 47.90 39° 55.30	04° 17.05 03° 49.26
	From Cabo Dartuch to Cabo Binicous	39° 59.90	03° 47.60

SPAIN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: MEDITERRANEAN SEA			
MAP NUMBER	AREA	LATITUDE NORTH	LONGITUDE WEST
ISLANDS OF IBIZA AND FORMENTERA			
119	From Punta Jonch to Isla Tagomago	39° 05.32 39° 01.90	01° 36.25 01° 39.15
	From Isla Tagomago to Faro de Formentera	38° 39.70	01° 35.00
	From Punta Potja to Cabo Berheria	38° 38.90 38° 38.40	01° 34.15 01° 28.10
	From Cabo Berheria to Isote Vedra	38° 51.75	01° 11.20
	From Isote Vedra to Isote Bleda Plana	38° 58.70	01° 09.50
	From Isote Bleda Plana to Cabo Eubarca	39° 04.42	01° 21.62

MARITIME BOUNDARY AGREEMENTS

SPAIN - ITALY

The following is extracted from the Agreement between Spain and Italy concerning the Delimitation of the Continental Shelf, EIF November 1978.

Article 1

- 1) The dividing line of the Continental shelf between Spain and Italy will remain established following the criterion of equidistance from respective baselines.
- 2) The Contracting Parties agree that, for the moment, the delimitation will not extend north further than point A, and south further than point L.
- 3) Between points A and L, the dividing line remains defined by the geodesic lines which follow the great circle arcs which unite the points whose coordinates are as follows:

TABLE C1.T242.
SPAIN - ITALY CONTINENTAL SHELF COORDINATES

POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
A	41° 09.3'	05° 56.6'
B	41° 06.5'	05° 57.6'
C	40° 35.7'	06° 07.8'
D	40° 31.7'	06° 08.9'
E	40° 27.3'	06° 10.1'
F	40° 21.5'	06° 11.9'
G	40° 01.7'	06° 18.0'
H	39° 37.5'	06° 18.0'
I	39° 20.8'	06° 13.0'

POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
J	38° 55.0'	06° 05.8'

SPAIN - PORTUGAL

The following is extracted from the Agreement between Spain and Portugal concerning the Delimitation of the Territorial Sea and Contiguous Zone, signed February 1976.

Article 1

The present agreement will apply in the Atlantic Ocean both in the area of the mouth of Rio Mino, as well as in that of Rio Guadiana, from the Spanish and Portuguese baselines, out to a limit of 12 nautical miles.

Article 2

In the area of the mouth of Rio Mino the dividing line between the Territorial Sea and the Contiguous Zone of Spain, and the Territorial Sea and the Contiguous Zone of Portugal, is formed by a geodesic line which follows the parallel of latitude which passes through point A, the coordinates of which are: Latitude N 41° 51' 57" Longitude W 08° 52' 21" and which continues to point B [Latitude 41° 51' 57" N, Longitude 09° 08' 25" W], which lies 12 miles from point A.

Article 3

In the area of the mouth of Rio Guadiana the dividing line between the Territorial Sea and the Contiguous Zone of Spain, and the Territorial Sea and Contiguous Zone of Portugal, is formed by a geodesic line which follows the meridian which passes through point M, the coordinates of which are: Latitude N 37° 09' 55" Longitude W 07° 23' 48" and which continues southward to Point N, which lies 12 miles from Point M...

TUNISIA

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Aug 73	Law 73-49	12nm	
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Aug 73	Law 73-49		Mandated straight baselines closing Gulf of Tunis and Gulf of Gabes to be drawn to Chebba Shoals and Kerkennah Islands.
	Nov 73	Decree		Established straight baseline coordinates. (Chartlet available on line at UN's LOS website. See Foreword for website information.) <i>The U.S. does not recognize these baselines and protested them in 1989 and 1991.</i>
FISHING ZONE/EEZ	Jul 51	Decree	3nm	Exclusive fishing zone; extended to 50 meter isobath in Gulf of Gabes.
	Oct 62	Law 62-35	12nm	Fishing zone from Algerian border to Ras-Kapoudia; from Ras Kapoudia to Libyan border, the 50 meter isobath.
MARITIME BOUNDARIES	Dec 78	Agreement		Continental shelf boundary agreement with Italy.
	Feb 82	ICJ Judgment		Boundary with Libya determined.
	Apr 89	Agreement		Agreement implementing Libya boundary decision EIF.
	Feb 2002	Agreement		Provision line of delimitation with Algeria.
LOS CONVENTION	Dec 82			Signed Convention.
	Apr 85			Ratified Convention, with Declarations.
	May 95			Signed Part XI Agreement.
	May 2002			Ratified Part XI Agreement.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

The following is from Decree No. 73-527 of 3 November 1973.

Article 1

The baselines from which the breadth of the Tunisian Territorial sea is measured shall run from the frontier between Tunisia and Algeria to the frontier between Tunisia and Libya and around the islands, the low-tide elevations of Chebba and the Kerkennah Islands, enclosing the permanent fishing grounds, and the low-tide elevations of El Bibane, and shall follow the low-water mark, the straight baselines drawn towards the low-tide elevations and the straight closing lines of the gulfs of Tunis and Gabes.

The baselines shall consist of:

1. The low-water mark from the frontier between Tunisia and Algeria to Cap Sidi Ali El Mekki;
2. The low-water mark of the reefs of the Sorelles, Galiton de la Galite, Galitons de l’Est, and the Fratelli, Cani, and Pilau islands;
3. The closing line of the Gulf of Tunis made up of the baselines joining Cap Sidi Ali Mekki, Plane island, the northern point of Zembia island and Cap-Bon;
4. The low-water mark from Cap-Bon to Ras Kapudia;
5. The low-water mark of the Kuriates islands;
6. The straight baselines enclosing the permanent fishing grounds of Chebba and the Kerkennah islands and marked out by Tas Kapudia and the following buoys:

**TABLE C1.T258.
TUNISIA ARCHIPELAGIC BASELINE SYSTEM**

TUNISIA ARCHIPELAGIC BASELINE SYSTEM			
POINT	NAME	LATITUDE	LONGITUDE
A	Chebba No. 1	35° 08' 40" N	11° 12' 43" E
B	Maruka	35° 01' 20" N	11° 29' 11" E
C	El Barani	34° 55' 21" N	11° 33' 09" E
D	El Mzebla	34° 51' 27" N	11° 38' 14" E
E	Sakib Hamida No. 1	34° 45' 17" N	11° 33' 58" E
F	Sakib Hamida No. 2	34° 43' 48" N	11° 33' 23" E
G	Oued Bou Zrara No. 1	34° 42' 36" N	11° 29' 93" E
H	Oued Bou Zrara No. 2	34° 41' 22" N	11° 26' 42" E
I	Oued Mimoun No. 4	34° 40' 25" N	11° 19' 40" E
J	Oued Saadoun	34° 39' 10" N	11° 14' 14" E
K	Samoum	34° 34' 54" N	11° 03' 38" E

7. The straight closing line of the Gulf of Gabes joining the Samoum buoy defined above and Ras Turgueness;
8. The low-water mark from Ras Turgueness to the point of Sidi Garus;
9. The straight baseline joining the point of Sidi Garus to Ras Marmor;

10. The low-water mark from Ras Marmor to the frontier between Tunisia and Libya;
11. The low-water mark from the low-tide elevations of El Bibane.

U.S. ANALYSIS

The following is extracted from the 1989 protest demarche from the U.S. State Department.

A closing line of not more than 24 nm in length may be used to close a juridical bay or gulf and the water area of the resultant bay must be greater than that of a semicircle whose diameter is the length of the line drawn across the mouth of the bay or gulf. The Gulf of Tunis and Gulf of Gabes closing lines do not meet the 24 nm test.

The following is taken from the 1991 protest demarche from the U.S. State Department.

The Bay of Tunis is an overlarge bay. However, paragraph 3 of Article 1 of the Tunisian decree closes this body of water using three segments totaling almost 37 nm. The Gulf of Gabes is also an overlarge bay, whose mouth from the shore near Mahares to the northwest coast of Djerba Island is over 30 nm wide. The straight baseline prescribed in paragraph 7 of article 1 of the Tunisian decree exceeds the permissible length of a bay closing line. Closing lines, not exceeding 24 nm, could be delimited in both the Bay of Tunis and the Gulf of Gabes....

The U.S. notes that, while the government of Tunisia has claimed straight baselines for that part of the coast of Tunisia from Ras Kapudia to the Samoun beacon mark, that locality is not deeply indented and cut into, and that the Kerkennah Islands do not constitute a fringe of islands in the immediate vicinity of the coast. Further, the geographic coordinates for the base points set out in paragraph 6 of article 1 of the Tunisian decree are located on beacon marks at sea or on low tide elevations and are not located on land. International law does not permit the use of beacon marks as base points. The U.S. also notes that, while the coastline between Sidi Garus and Ras Marmor is indented, it is neither deeply indented nor indented sufficiently to qualify as a juridical bay. Consequently, international law does not permit the drawing of the straight baseline described in paragraph 9 of article 1....

MARITIME BOUNDARY AGREEMENTS

TUNISIA - ALGERIA

The following is extracted from the Agreement on Provisional Arrangements for the Delimitation of the Maritime Boundaries between Tunisia and Algeria, signed 11 February 2002.

Article 1

The provision line of delimitation marking the maritime boundaries between the two countries shall consist of two segments connecting points P1, P2, P3 and P4, defined as follows:

Point P1 designates marker No. 001 of the Tunisian-Algerian land boundary;

Point P2 designates the point situated 4 nautical miles west of the Sorelles rocks;

Point P3 designates the point of intersection of the line connecting points P1 and P2 with the line situated 52 nautical miles away delimiting in the north the Algerian exclusive fishing zone and measured from the Algerian baselines;

Point P4 is the point with the following coordinates: 38° 00' Latitude North; 007° 50' Longitude East of Greenwich.

TUNISIA - ITALY

The following chart plotting the maritime boundary between Italy and Tunisia is extracted from Limits in the Seas, No. 89, "Continental Shelf Boundary: Italy-Tunisia" of 7 January 1980. (The coordinates

are from the December 1978 Annex to the 20 August 1971 Agreement between Tunisia and Italy concerning the Delimitation of the Continental Shelf between the two Countries.)

List of Points Constituting the Median Line and Envelope Sections Defined in Articles I and II of the Agreement:

TABLE C1.T259.
TUNISIA - ITALY CONTINENTAL SHELF COORDINATES

TUNISIA - ITALY CONTINENTAL SHELF COORDINATES		
POINTS	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
0	38° 00.6'	07° 49.0'
1	38° 04.9'	08° 09.6'
2	38° 07.8'	08° 22.3'
3	38° 10.5'	08° 32.5'
4	38° 13.1'	08° 48.8'
5	38° 15.0'	09° 33.8'
6	38° 13.5'	09° 40.4'
7	38° 14.5'	09° 54.2'
8	38° 24.6'	10° 41.7'
9	38° 03.5'	10° 52.7'
10	37° 47.4'	11° 10.3'
11	37° 41.2'	11° 09.0'
12	37° 24.5'	11° 42.0'
13	37° 22.4'	11° 45.5'
14	37° 20.6'	11° 48.2'
15	37° 14.2'	11° 52.7'
16	37° 08.4'	11° 56.8'
17	37° 03.8'	12° 00.9'
18	North intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Pantelleria as centers and a radius of 13 miles, and of the median line joining point 17 and auxiliary point 18A defined hereunder.	
18A	36° 55.5'	12° 06.5'
19	South intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Pantelleria as centers and a radius of 13 miles, and of the median line joining auxiliary point 18A defined above and point 20 defined hereunder.	

TUNISIA - ITALY CONTINENTAL SHELF COORDINATES		
POINTS	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
The line of delimitation between points 18 and 19 is constituted by the west arc of the envelope of circles having the low-water line of Pantelleria as center and a radius of 13 miles.		
20	36° 35.0'	12° 21.2'
21	36° 23.0'	12° 29.4'
22	36° 21.7'	12° 30.2'
23	36° 15.2'	12° 32.4'
24	36° 08.7'	12° 38.1'
25	The north intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles, and of the median line joining point 24 to auxiliary point 25a defined hereunder.	
25A	35° 52.3'	12° 51.0'
26	North intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles, and of the envelope line of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles.	
The line of delimitation between points 25 and 26 is constituted by the north arc of the envelope of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles.		
27	North intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles and of the envelope line of circles having the low-water line of Lampione as centers and a radius of 12 miles.	
The line of delimitation between points 26 and 27 is constituted by the north arc of the envelope of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles.		
28	South intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Lampione as centers and a radius of 12 miles and of the envelope line of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles.	
The line of delimitation between points 27 and 28 is constituted by the west arc of envelope of circles having the low-water line of Lampione as centers and a radius of 12 miles.		

TUNISIA - ITALY CONTINENTAL SHELF COORDINATES		
POINTS	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
29	South intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles and of the envelope line of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles.	
The line of delimitation between points 28 and 29 is constituted by the south arc of envelope of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles.		
30A	35° 46.5'	13° 01.7'
30	South intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles and of the median line joining auxiliary point 30A and point 31 defined hereunder.	
31	35° 39.6'	13° 11.5'
32	35° 15.0'	13° 36.6'

The points of the line of delimitation as defined above were represented geographically on Italian maritime chart No. 260 at a scale of 1:750,000, Mercator projection, 40° 04' latitude, 1963 edition, reprinted in March 1972, published by the Marine Hydrographic Institute at Genoa.

The line of delimitation is constituted by the arcs of great circles which join the points defined above and by envelope sections around the islands mentioned in Article 2 of the Agreement.

The auxiliary points used in the plotting are not part of the line of delimitation.

This map and the present document were drawn up in application of the Agreement of August 20, 1971 and form an integral part thereof, notwithstanding any other legislative or regulatory provision regarding the definition of baselines enacted after the aforementioned date.

TUNISIA - LIBYA

The following is extracted from the Agreement between Tunisia and Libya to Implement the Judgment of the International Court of Justice in the Tunisia/Libya Continental Shelf Case (signed 8 August 1988, EIF April 1989).

Article 1

The continental shelf delimitation line between the two countries consists of two sectors as follows:

A. The First Sector. Starts from the point where the outer limit of the territorial sea of the two countries is intersected by a straight line drawn from the land frontier point of Ras Ajdir, through the point 33° 55' North and 12° East seaward, forming a bearing of approximately 26° east, thus on the same bearing, to the point of its intersection with the parallel of latitude 34° 10' 30".

B. The Second Sector. At the point determined by the parallel latitude mentioned above (34° 10' 30") the line of delimitation is to veer towards the northeast, with a bearing of 52° and extends northeastwards till it meets a line of delimitation with third States.

MALTA

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Dec 71	Territorial Waters & Contiguous Zone Act, No. XXXII, of 1971, <i>as amended</i> by Acts XLVI of 1975, XXIV of 1978, XXVII of 1981, and I of 2002.	12nm	Enabling legislation to regulate passage of ships through territorial sea. In particular, foreign warships or nuclear-powered vessels may be required to obtain prior permission <i>This requirement is not recognized by the U.S.</i> U.S. protested requirement in 1981 and 1984 and conducted operational assertions in 1997-1999 and 2001.
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Dec 71	Territorial Waters & Contiguous Zone Act of 1971, <i>as amended</i> by Acts XLVI of 1975, XXIV of 1978, XXVII of 1981, and I of 2002.		Appears to authorize straight baselines.
	Jun 85	ICJ Decision, Libya v. Malta		Malta submitted chart of its baselines to the ICJ in this case. <i>Baselines as drawn are excessive and are not recognized by the U.S.</i> U.S. protested in 1981 and 1984.
CONTIGUOUS ZONE	Dec 71	Territorial Waters & Contiguous Zone Act of 1971, <i>as amended</i> by Acts XLVI of 1975, XXIV of 1978, XXVII of 1981, and I of 2002.	24nm	
CONTINENTAL SHELF	Jul 66	Continental Shelf Act, No. XXXV	1958 DEF	Became party to 1958 Convention on the Continental Shelf.
FISHING ZONE/EEZ	Jul 78	Act No. XXIV of 1978	25nm	Extended fishing limits.
MARITIME BOUNDARIES	Dec 87	Agreement		Boundary agreement with Libya EIF (implemented ICJ decision).
	Apr 89	ICJ Judgment		Continental shelf with Tunisia determined.

LOS CONVENTION	Dec 82	Signed Convention.
	May 93	Ratified Convention, with Declaration reiterating right to legislate prior notification of warships and ships carrying nuclear or noxious materials in innocent passage.
	Jul 94	Signed Part XI Agreement.
	Jun 96	Ratified Part XI Agreement.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

No legislation has been filed with the United Nations, however, a chart of the baselines was included in Malta's memorial submitted to the International Court of Justice in the Continental Shelf (Libyan Arab Jamahiriya/Malta) case. This chart shows straight baselines entirely enclosing the islands, most significantly a straight baseline runs from the western-most point of the island of Malta across to the western-most point of the island of Gozo; another straight baseline connects the eastern coasts of the two islands. Baselines also run from the western-most point of the island of Malta, out to the island of Filfla, and then on to the southern-most point of the island of Malta.

MARITIME BOUNDARY AGREEMENTS

MALTA - LIBYA

The following is extracted from the Continental Shelf Boundary Agreement between Malta and Libya which Implemented Article III of the Special Agreement and the Judgment of the International Court of Justice (EIF December 1987).

Article 1

The delimitation of the area of continental shelf appertaining to [Libya] and the Republic of Malta respectively within the meridians 13° 50' E and 15° 10' E shall be arcs of great circles between the following points in the sequence given below:

**TABLE C1.T163.
MALTA - LIBYA CONTINENTAL SHELF COORDINATES**

POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
1	34° 40' 46"	13° 50' 00"
2	34° 40' 10"	13° 52' 31"
3	34° 39' 16"	13° 56' 09"
4	34° 37' 11"	14° 04' 15"
5	34° 37' 02"	14° 05' 14"
6	34° 35' 20"	14° 15' 37"
7	34° 34' 07"	14° 23' 54"
8	34° 33' 07"	14° 31' 29"
9	34° 32' 18"	14° 37' 24"
10	34° 31' 20"	14° 49' 07"

POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
11	34° 29' 53"	15° 10' 00"

LIBYA

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Feb 59	Territorial Waters	12nm	
	Jun 85	Shipping Regulations		Innocent passage of commercial vessels requires prior notification and must occur in daylight; four prohibited zones established. <i>This requirement is not recognized by the U.S. U.S. protested in 1985.</i>
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Oct 73	Foreign Ministry Note Verbale MQ/40/5/1/3345		Claimed Gulf of Sidra ("Sirt") as Libyan internal waters (historic bay claim). Claimed closing line measuring approx. 300nm along 32° 30' N lat. <i>This claim is not recognized by the U.S. U.S. protested claim in 1974, 1979 and 1985 and conducted operational assertions in 1981-1983 (overflights), 1984, 1986, 1997, 1998, and 2000.</i> Restricts airspace within 100nm radius of Tripoli. The U.S. protested this in 1973 and conducted operational assertions in 1989, 1992, 1995-1998 (FIR ops).
FISHING ZONE/EEZ	May 1924	Genoa Notice to Mariners 40/74	to 20nm	
MARITIME BOUNDARIES	Feb 82	ICJ Judgment		Libya-Tunisia boundary determined; implementing agreement required (see below agreement).
	Jun 85	ICJ Judgment		Libya-Malta boundary determined, implementing agreement required (see below agreement).
	Dec 87	Agreement		Continental shelf boundary agreement implementing Malta ICJ boundary decision, EIF.
	Apr 89	Agreement		Continental shelf boundary agreement implementing Tunisia ICJ boundary decision, EIF.

LOS CONVENTION

Dec 84

Signed Convention; never ratified.

MARITIME BOUNDARY AGREEMENTS

LIBYA - MALTA

The following is extracted from the Continental Shelf Boundary Agreement between Libya and Malta which Implemented Article III of the Special Agreement and the Judgment of the International Court of Justice (EIF December 1987).

Article 1

The delimitation of the area of continental shelf appertaining to [Libya] and the Republic of Malta respectively within the meridians 13° 50' E and 15° 10' E shall be arcs of great circles between the following points in the sequence given below:

**TABLE C1.T154.
LIBYA - MALTA CONTINENTAL SHELF COORDINATES**

POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
1	34° 40' 46"	13° 50' 00"
2	34° 40' 10"	13° 52' 31"
3	34° 39' 16"	13° 56' 09"
4	34° 37' 11"	14° 04' 15"
5	34° 37' 02"	14° 05' 14"
6	34° 35' 20"	14° 15' 37"
7	34° 34' 07"	14° 23' 54"
8	34° 33' 07"	14° 31' 29"
9	34° 32' 18"	14° 37' 24"
10	34° 31' 20"	14° 49' 07"
11	34° 29' 53"	15° 10' 00"

LIBYA - TUNISIA

The following is extracted from the Continental Shelf Boundary Agreement between Libya and Tunisia which Implemented the Judgment of the International Court of Justice (EIF April 1989).

Article 1

The continental shelf delimitation line between the two countries consists of two sectors as follows:

A. The First Sector. Starts from the point where the outer limit of the territorial sea of the two countries is intersected by a straight line drawn from the land frontier point of Ras Ajdir, through the point 33° 55' North and 12° East seaward, forming a bearing of approximately 26° east, thus on the same bearing, to the point of its intersection with the parallel of latitude 34° 10' 30".

B. The Second Sector. At the point determined by the parallel latitude mentioned above (34° 10' 30") the line of delimitation is to veer towards the northeast, with a bearing of 52° and extends northeastwards till it meets a line of delimitation with third States.

ISRAEL

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Feb 90	Territorial Waters (Amendment) 5750-1990	12nm	Amended previous 1956 law – increased territorial waters from 6nm to 12nm.
CONTINENTAL SHELF	Feb 53 Sep 61	Submarine Areas Law No. 5713	EXP	Became party to the 1958 Convention on the Continental Shelf.
FISHING ZONE/EEZ	1937	Fisheries Ordinance No. 6	None specified	Palestine Mandate licensing system.
MARITIME BOUNDARIES	Jan 96 Sep 96	Agreement Agreement regarding maritime boundaries in Gulf of Aqaba		Maritime boundary agreement with Jordan signed, establishing the maritime boundary in the Gulf of Aqaba as the equidistant line. See table below.
LOS CONVENTION				Voted against; did not sign.

MARITIME BOUNDARIES

ISRAEL - JORDAN

The following article is extracted from the Maritime Boundary Agreement between Jordan and Israel of 18 January 1996.

Article 1

1. The maritime boundary in the Gulf of Aqaba between the Hashemite Kingdom of Jordan and the State of Israel begins at Boundary Pillar 0 on the seashore and follows a straight line for 2.84 kilometres where it meets the median line of the Gulf. Thence the maritime boundary follows the median line of the Gulf southwards until the last point of the maritime boundary between the two countries.

The following coordinates are extracted from the September 1996 Agreement establishing the coordinates of the maritime boundary between Jordan and Israel in the Gulf of Aqaba.

TABLE C1.T131.

ISRAEL - JORDAN BOUNDARY: GULF OF AQABA

POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
BP 0	29:32:33.316 N	34:58:41.4190 E (boundary line enters the coast)
MB 1	29:31:08.7253 N	34:47:59.4512 E
MB 2	29:28:00.6141 N	34:56:01.0296 E
MB 3	29:27:12.1667 N	34:55:16.3595 E

SYRIA

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Dec 2003	Law No. 28, Internal Waters and Territorial Sea Limits	12nm	Rolled back 35nm claim. Still requires that foreign warships and nuclear-powered vessels obtain permission prior to transiting territorial sea. <i>This requirement is not recognized by the U.S. The U.S has protested these claims and conducted numerous operational assertions.</i>
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Dec 2003	Law No. 28, Internal Waters and Territorial Sea Limits		Authorized straight baselines in specified circumstances.
CONTIGUOUS ZONE	Dec 2003	Law No. 28, Internal Waters and Territorial Sea Limits	24nm	Rolled back 41nm claim. Still claims security jurisdiction. <i>This claim is not recognized by the U.S.</i>
FISHING ZONE/EEZ	Dec 2003	Law No. 28, Internal Waters and Territorial Sea Limits	200nm	
CONTINENTAL SHELF	Dec 2003	Law No. 28, Internal Waters and Territorial Sea Limits	1958 DEF	
LOS CONVENTION	Apr 82			Voted for; did not sign.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

The following is from the Act of Internal Waters and Territorial Sea Limits in the Syrian Arab Republic, Law No. 28, of 19 November 2003 (EIF December 2003).

Article 2

The Internal Waters of the Syrian Arab Republic includes the following:

- a. The waters of the bays lying along the coast of the Syrian Arab Republic – they are defined as being between the Coast line and the straight line between the low tide limit at the two points of its natural entrance.

- b. Any shoal not further than twelve miles from land or from any Syrian Arab Island – this is defined between the coast line and the line coming from the shoal outward.
- c. The waters lying between the land and any Syrian Arab Island not farther than twelve Nautical Miles from land, and which external line is considered at the lowest tide.
- d. The waters among the Syrian Arab Island not farther than twelve nautical miles from each other at the lowest tide.

Article 44

Legislative Decree No. 304 for 1963 and Law No. 37 for year 1981 are no longer operative.

U.S. ANALYSIS

The following comments regarding the Syrian straight baseline system are extracted from Limits in the Seas, No. 53, "Straight Baselines: Syria" of 10 October 1973, and discussed the 1963 baselines which have been repealed. However, the generic language for baselines is similar in the 2003 law, and the analysis below is, in general terms, still relevant.

The Syrian law contains nearly the identical definitional problems of the cited Saudi Arabian and Egyptian law. While a "bay" is defined according to the semi-circle requirement of the Geneva Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone, no maximum limits for the closure are incorporated in the legislation. Syria, however, is not a party to the Convention.

The Syrian law permits the enclosure within the internal waters of the state of "shoals,".... The Convention, however, prohibits the drawing of straight baselines to low-tide elevations unless they have a permanent structure constructed on them. While the law's definition implies that part of the "shoal" may be a low-tide elevation, the requirement is not clear. Nevertheless, the baseline system may be drawn about the seaward (submarine) edge of the "shoal." The limit, unfortunately, is not specifically delimited, i.e., a fathom or metric depth of a certain value could have been designated. It is noted that neither the Convention nor customary state practice sanctions the use of submerged features as limits for straight baseline systems.

Article 4 delimits the territorial sea as extending 12 nautical miles from the baselines.... The precise locations of the straight baseline segments cannot, as a result, be determined. However, the Syrian coastline is neither deeply indented nor fringed with many islands. As a consequence, it is possible to establish the general areas in which the system could be developed. ...The interpretation of shoals, however, complicates the general question of the potential location of lines.

In the region of No. 1 on the attached chart, three small islands are situated on a shoal area. Northward, continuing along the same axis, there are two additional islets (also on a shoal) and a third isolated island. These islands are all within 12 nautical miles of each other and could, by definition, be enclosed within the system. The specific turning points could be on the islands or on the shoals to the west thereof.

Two small areas of shoal water extend northward to No. 2 Jazirat Arwad. This island lies within 12 nautical miles of the shoals and the islands to the south. The system would logically incorporate Arwad with the southern islands. Northward, a string of shoal water area extends to three small islets, situated offshore from Ra's al Hasan. The distances among the islands and Arwad measure less than 12 nautical miles. The question of the turning points is open, again as a consequence of the presence of "shoal" waters in the intervening areas.

Shoal waters extend from the coastline northward near al Marqab, Ra's Baldat al Malik, and Jablah. It is not possible to ascertain if these areas, which are within 12 nautical miles of each other, have been utilized as basepoints; the official baseline charts would be required. The extension of the baseline, however, would have a very limited effect on the territorial sea. Additional shoal areas extend along the peninsula of Ra's ibn Hani' and at point No. 4 on the attached chart. Finally, at point No. 5, a small island (Pigeon) lies immediately offshore and would mark the final straight baseline segment of the Syrian system.

Summary

The straight baseline system cannot be constructed with authority from the legislation. The official Syrian charts are required. However, the coastal features of Syria are limited in extent and in geographical distribution. The total effect of the system, as a result, would be relatively limited on the extension of the territorial sea. The

law, however, does provide for the use of shoals, normally a submerged feature, and the incorporation of areas of high seas less than 12 miles in extent. In contrast to the Saudi Arabian example, the latter would have no effect in the case of Syria.

TURKEY

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	May 82	Law No. 2674 & Decree No. 8/4742	6-12nm	6nm in Aegean Sea; 12nm in Black & Mediterranean Seas; division between Mediterranean and Aegean Seas apparently at 29° 05' E.
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	May 64	Law No. 476		Established straight baselines. See <u>LIS</u> No. 32.
FISHING ZONE/EEZ	Dec 86; Feb 87	Decree of Council of Ministers No. 86/11264	200nm	Declared economic zone in the Black Sea only; noted that delineation agreements with other Black Sea countries will be necessary.
MARITIME BOUNDARIES	Apr 73	Agreement		Territorial sea boundary (Black Sea) agreement with former USSR (Georgia) signed; ratified by Turkey May 82, by USSR Jan 74. A Protocol delimiting this boundary was signed Sep 83. See <u>LIS</u> Nos. 59 and 109.
	Jun 78	Agreement		Continental shelf boundary (Black Sea) agreement with the former USSR (Georgia, Russian Federation and Ukraine) signed; EIF May 81. See <u>LIS</u> No. 109.
	Feb 87	Exchange of Notes		Turkey and USSR (Georgia, Russian Federation and Ukraine) agree to use the continental shelf boundary as the boundary for the EEZ.
	May 92	Agreement		Boundary agreement and delimitation of maritime areas with Bulgaria in the Black Sea.
	Jul 97	Agreement		Maritime boundary agreement with Georgia in the Black Sea (to confirm the validity of the treaties with the former USSR).
	Dec 97	Agreement		Maritime boundary agreement with Bulgaria in the Black Sea.
LOS CONVENTION	Apr 82			Voted against; did not sign.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

The following is extracted from Law No. 476 of 15 May 1964 establishing the Turkish straight baseline system.

Article 1

Turkish territorial waters constitute an integral part of the Turkish territory. The width of the Turkish territorial waters is six nautical miles [now 12 nm in the Black Sea and Mediterranean Sea]. In the application of this present law, the nautical mile equals 1,852 meters.

Article 2

Against States claiming wider territorial waters, the width of Turkish territorial waters is determined on the basis of reciprocity.

Article 3

In the case of a State adjoining the territory of Turkey and whose distance from the Turkish coast is less than the sum of the widths of their respective territorial waters, the median line does constitute the outer boundary of the Turkish territorial waters, unless otherwise agreed upon.

Article 4

The normal base line from which the width of the territorial waters is measured, is the lowest ebb line extending along the coast.

In indented coasts, or in areas with islands located close to the shore, the method of the straight base line connecting the foremost points of the shore and the islands does apply.

Article 5

Waters in the coastal side of the base lines; gulfs with an entrance opening of not more than 24 nautical miles; for gulfs with an entrance opening of more than 24 nautical miles, the portion located behind the 24-mile straight base line connecting two opposite shores of the gulf by leaving the largest body of water on the territorial side; waters situated in the higher side of the outermost permanent installations forming an integral part of the port system; roads and outer ports, all are considered as Turkish internal waters.

Article 6

The territorial waters of islands are determined on the principles mentioned above.

Article 7

Base lines used for the measuring of the width of territorial waters are shown on large-scale charts and released to interested parties.

U.S. ANALYSIS

The following comments regarding the Turkish straight baseline system are extracted from Limits in the Seas, No. 32, "Straight Baselines: Turkey" of 25 March 1971.

The straight baselines drawn by the Turkish Government are represented on the small-scale chart.

Turkiye, Karasulari esas ve Duz Hatlari Haritasi, 8003, 1:1,100,000, 17 May 1965 [Turkish Hydrographic Service]. The Government of Turkey has not signed the Geneva Convention on the Territorial Sea and Contiguous Zone.

The coordinate values of the turning points for the straight baselines have not been published; moreover, the scale of the chart illustrating the lines is too small to permit an accurate and detailed analysis of the straight baseline segments. Several points, however, may be noted. No single segment is greater than 24 nautical miles in length although several are greater than 20 nautical miles. The longest, a bay closing line for Iskenderun bay, measures approximately 23.5 nautical miles in length. The bay is a juridical bay. The Turkish straight baseline system, in general, encloses a "deeply indented or cut into" coast rather than one "fringed with islands"; most Aegean islands are under Greek sovereignty. In the north, however, the two principal Turkish islands, Imroz and Bozca ada, are enclosed within the system.

The straight baselines system appears to contain at least 119 individual segments. The total length of the system measures approximately 1,150 kilometers or 621 nautical miles. As stated, the longest baseline measures approximately 23.5 nautical miles. The average length is approximately 5.2 nautical miles.

Of particular interest, the Straits area is enclosed by the straight baselines. In fact, the closing line of the eastern end of the Bosphorus is the only segment in the Black Sea. Free transit of the Straits is the subject, of course, of the Montreux Convention of July 20, 1936 (173 LNTS 213,219).

MARITIME BOUNDARY AGREEMENTS

TURKEY - BULGARIA

The following is extracted from the Agreement between Turkey and Bulgaria on Determination of the Boundary in the Mouth Area of the Mutludere/Rezovska River and Delimitation of the Maritime Areas between the two states in the Black Sea, signed 4 December 1997.

Article 1

The boundary in the mouth area of the Mutludere/Rezovska River

3. The boundary point in the mouth area of the Mutludere/Rezovska River shall have the rectangular coordinates x=5025m and y=7839m, and the terminal boundary point in the mouth of the river shall have the rectangular coordinates x=5324m and y=8339m, determined on the Plan of the mouth area of the Mutludere/Rezovska River, scale 1:1000, mutually adopted in September 1992.... The terminal boundary point in the river mouth constitutes the terminal point of the land boundary between the Parties.

Article 2

The maritime boundary in the Begendik/Rezovo Bay

1. The maritime boundary between the Republic of Turkey and the Republic of Bulgaria in the Begendik/Rezovo Bay starts from the terminal land boundary point in the river mouth with coordinates as determined in article 1, paragraph 3, of this Agreement. From that point the maritime boundary continues through points with coordinates:

TABLE C1.T260.
TURKEY - BULGARIA MARITIME BOUNDARY: BEGENDIK AND REZOVO BAY

POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
C	41°58'43.6"N	28°01'53.3"E
D	41°58'41.5"N	28°02'05.1"E
E	41°58'48.5"N	28°02'15.8"E,
which is established on the baseline closing the internal waters of the Bay from the sea.		

3. The boundary in the Begendik/Rezevo Bay and the navigation sector are shown on the map of the Begendik/Rezovo Bay, scale 1:10 000, mutually adopted in 1983 (annex 4)....

Article 3

The lateral boundary of the territorial sea

1. The lateral boundary between the Republic of Turkey and the Republic of Bulgaria in the territorial sea begins from point “E” as established on the baseline of the Begendik/Rezovo Bay in accordance with article 2, paragraph 1, of this Agreement. Then the boundary continues through loxodromes to point “F” with coordinates 41°58’52.8”N and 28°02’25.2”E and then it follows the geographic parallel 41°58’52.8” until it meets the terminal point with coordinates 41°58’52.8”N and 28°19’25.8”E established on the twelve-nautical-miles outer limit of the territorial sea.

The geographic coordinates referred to in this paragraph are expressed in terms of the World Geodetic System 1984 (WGS’84), except for point “E”.

2. The boundary of the territorial sea, as determined in article 3, paragraph 1, of this Agreement, is shown on the Bulgarian maritime chart N 5001 (ed.1981), scale 1:550 000, and on the Turkish maritime chart N 10-A (ed.1993), scale 1:750 000 (annexes 5A and 5B)....

Article 4

The boundary of the continental shelf and the exclusive economic zone

1. The boundary of the continental shelf and the exclusive economic zone between the Republic of Turkey and the Republic of Bulgaria in the Black Sea begins from the terminal point of the lateral boundary of the territorial seas, determined in article 3, paragraph 1, of this Agreement, and continues in the north-east direction, through geodetic lines joining the turning points with coordinates:

**TABLE C1.T261.
TURKEY - BULGARIA EEZ COORDINATES**

COORDINATE SYSTEM, WGS’84	
POINT	COORDINATES
1.	41°59’52”N 28°19’26”E
2.	42°14’28”N 29°20’45”E
3.	42°26’24”N 29°34’20”E
4.	42°29’24”N 29°49’36”E
5.	42°33’27”N 29°58’30”E
6.	42°48’03”N 30°34’10”E
7.	42°49’31”N 30°36’18”E
8.	42°56’43”N 30°45’06”E
9.	43°19’54”N

COORDINATE SYSTEM, WGS'84	
POINT	COORDINATES
	31°06'33"E
10.	43°26'49"N 31°20'43"E

As for the drawing of the delimitation line of the continental shelf and the exclusive economic zone further to the north-east direction between geographic point 43°19'54"N and 31°06'33"E and geographic point 43°26'49"N and 31°20'43"E, the Parties have agreed that such a drawing will be finalized later at subsequent negotiations which will be held at a suitable time.

2. The boundary of the continental shelf and the exclusive economic zone determined in article 4, paragraph 1, of this Agreement is shown on the Bulgarian maritime chart N 5001 (ed.1981), scale 1:500 000, and on the Turkish maritime chart N 10-A (ed.1993), scale 1:750 000 (annexes 5A and 5B).

The geographical coordinates referred to in article 4, paragraph 1, of this Agreement are expressed in terms of the World Geodetic System 1984 (WGS'84).

TURKEY - GEORGIA

On 14 July 1997, Turkey and Georgia signed a Protocol confirming the validity of the agreements Turkey signed with the former USSR establishing the territorial sea, continental shelf, and EEZ boundaries between the two countries in the Black Sea. The Protocol that defined the territorial sea boundary was signed on 17 April 1973, ratified by the USSR on 3 January 1974, and ratified by Turkey on 3 May 1982. (The text and an analysis of the 1973 Protocol are printed in Limits in the Seas, No. 59, "Soviet-Turkey Territorial Sea Boundary," 9 October 1974.) A Protocol-Description delimiting this boundary was signed on 11 September 1983. Excerpts from the Protocol-Description, below, and the analysis following it are extracted from Limits in the Seas, No. 109, "Continental Shelf Boundary: Turkey-U.S.S.R. and Straight Baselines: U.S.S.R. (Black Sea)" of 29 September 1988.

The sea boundary line between Soviet and Turkish territorial seas in the Black Sea is defined at the locality of two leading marks and one sea spar buoy in the sea.

. . . Calculation of the rectangular coordinates of the centers of the front and rear range marks, as well as the installation point of the sea spar buoy and the terminal point of the sea boundary line were done under the Turkish system of coordinates, under the Gauss-Kruger projection on the Hayford ellipsoid in the coordinated zone with axial meridian $L_0 = 42^\circ$. The elevation indicated in the documents were calculated on the mean level of the Black Sea.

The map of the sea boundary between the territorial waters of the [USSR] and the Republic of Turkey in the Black Sea is compiled on a scale of 1:100,000.

Moreover, the topographic plan was compiled of the border zone of the Soviet-Turkish boundary in the region where the range marks are located, on a scale of 1:5000.

With respect to the range marks which define the sea boundary line, the following documents have been compiled: protocol of the front range mark, protocol of the rear range mark, rough sketch-diagram on a scale of 1:2,500, and protocol of the sea spar buoy.

A map, plan and rough sketch-diagram were compiled by each side independently in its own language in accordance with instructions approved by the Joint Soviet-Turkish Commission on Delimiting the Sea Boundary.

The initial point of the sea boundary line between the territorial waters of the [USSR] and the Republic of Turkey in the Black Sea is the final point of the Soviet-Turkish state land boundary, defined during the redemarcation of the boundary in 1969-1973.

In accordance with documents of the border redemarcation of December 29, 1973, this point is located at the place where the shoreline of the Black Sea intersects with the continuation of the perpendicular dropped from the center of the special boundary mark, which is located on the land boundary line, onto the direct line uniting the Soviet and Turkish column of the main boundary mark No. 450.

The geographic and rectangular coordinates of the initial point of the sea boundary line are as follows:

**TABLE C1.T262.
TURKEY - GEORGIA BLACK SEA BOUNDARY**

Latitude = 41° 31' 18.39"	Longitude = 41° 32' 55.06"
X = 4,596,860.80	Y = 462,337.80

From the point indicated above, the Soviet-Turkish sea boundary line between the territorial waters of the [USSR] and the Republic of Turkey passes along a straight line in a northwesterly direction along the 290° azimuth, and approaches the final point of the Soviet-Turkish sea boundary line at a point that intersects the external boundary line of the territorial seas of the [USSR] and the Republic of Turkey.

The final point of the sea boundary line between the USSR and Turkey in the Black Sea is defined as the point where the 12-mile boundary of Soviet and Turkish territorial seas, formed by arcs drawn at a distance of 12 miles from the Soviet and Turkish coasts, intersects the boundary line between the territorial seas, passing along the 290° 00' 00" azimuth.

The geographic and rectangular coordinates of the final point of the sea boundary line are as follows:

CONTINUATION OF TABLE C1.T262.

Latitude = 41° 35' 43.41"	Longitude = 41° 16' 40.88"
X = 4,605,187.44	Y = 439,827.34

The length of the sea boundary line between Soviet and Turkish territorial seas equals 12.96 nautical miles (24.01 km).

A sea spar buoy is emplaced in order to define the sea boundary line near the coast at a distance of 400 meters from the center of the front range mark.

The range marks built on the extension of the sea boundary line on the territory of the [USSR] and the Republic of Turkey are located at a distance of 288.50 meters from one another and are situated as follows: the front range mark in the region of main boundary mark No. 450, and the rear range mark in the region of main boundary mark No. 448.

The range marks provide shields for daytime visibility and for the lighting (beacon) equipment, and are counted on to ensure daytime and nighttime visibility during good atmospheric conditions all along the sea boundary line.

At night the direction of the sea boundary line is defined by combining the light of the rear range mark with the white light of the central light sector of the front range mark along the vertical line.

The lighting (beacon) equipment of the front range mark is equipped with a red and green light filter, each having a lighting sector of 10°. The red light warns vessels approaching from the Turkish Side, and the green light warns vessels approaching from the Soviet side that they are nearing the boundary line.

Two lateral white lights of the lighting sector of the front range mark point out to the vessels the location of that sign.

In terms of locality, the distance between range marks is slight (288.50 m). Therefore the range marks will be seen as overlapping at a certain distance on both sides from the sea boundary line. In the middle of the boundary this distance is approximately 150 meters, while at the end of the boundary it is approximately 550 meters to each side of the sea boundary line.

U.S. ANALYSIS

Territorial Sea Boundary

The territorial sea boundary between Turkey and the USSR was defined by a protocol signed on April 17, 1973. Under the terms of this protocol the territorial sea boundary was to begin at the terminus of their land boundary and extend northwest at a 290° azimuth to the outer limit of the territorial sea claims (12 nautical miles) of Turkey and the USSR; a joint commission was to undertake the delimitation of the territorial sea boundary. The results of this commission's work are given in the 1983 protocol. The coordinates of the terminal points of the territorial sea boundary listed in the protocol vary slightly from those given in the earlier study by the Office of the Geographer [LIS No. 59] due to differences in the initial point selected, charts used, and mathematical model (shape) assumed for the earth's surface.

Nature of the Boundary

The territorial sea boundary is a single, almost 13 nautical mile (nm), geodetic line segment extending from the terminus of the Turkey-USSR land boundary, which has redemarcated between 1969 and 1973, to the outer limit of the 12 nm territorial seas claimed by both Turkey and the USSR. The geodetic character of the line segment can be deduced because a rhumb line with the same terminal points has a slightly smaller azimuth than that required under terms of the 1973 protocol and reiterated in the 1983 delimitation protocol (290° 00' 00"). A geodetic line with the terminal points listed in the 1983 protocol fulfills the azimuthal requirement.

A geodetic line also best fulfills the term "straight line," which is used in the 1980 Protocol. A rhumb line, though appearing as a straight line on a Mercator map, is a spiral on the surface of the earth, whereas a geodetic line is the shortest--and therefore straightest--line between two points on a mathematically-defined spheroid surface, such as the surface of the earth.

Depiction

The territorial sea boundary was depicted on maps reprinted with the 1983 protocol and technical appendices in the Turkish gazette. The protocol explicitly states that calculations were done on the Turkish system of coordinates using a Gauss-Kruger (transverse Mercator) projection and Hayford ellipsoid.

TURKEY - FORMER USSR (GEORGIA, RUSSIAN FEDERATION AND UKRAINE)

The following is extracted from the Agreement between Turkey and the USSR concerning the Delimitation of the Continental Shelf in the Black Sea (signed 23 June 1978, EIF May 1981).

Article I

The boundary of the continental shelf between the Republic of Turkey and the [USSR] in the Black sea is the line that begins on the final point of the sea boundary line between the territorial seas of Turkey and the Soviet Union in the Black Sea as established by a Protocol between the Government of the Republic of Turkey and the Government of the [USSR] on Determining the Sea Boundary Line between the Territorial Seas of Turkey and Soviet Union in the Black Sea, of April 17, 1973. This line proceeds in general in a westerly direction through points, the geographic coordinates of which are as follows:

TABLE C1.T263.
TURKEY - FORMER USSR (GEORGIA, RUSSIAN FEDERATION AND UKRAINE) CONTINENTAL SHELF/EEZ COORDINATES

LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
41°35'41	41°16'33"

LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
41°57'00"	40°41'33"
42°01'52"	40°26'00"
42°08'21"	39°49'37"
42°20'15"	39°00'13"
42°25'28"	38°32'10"
43°10'55"	36°50'42"
43°26'04"	36°10'57"
43°26'08"	35°30'25"
43°11'17"	34°13'10"
43°11'50"	33°36'56"
43°20'43"	32°00'00"

[T]he delimitation line of the continental shelf between the Republic of Turkey and the [USSR] will be defined up to the point with the following coordinates: 43°20'43" north latitude and 32°00'00" east longitude. [S]ettling the question of drawing the delimitation line of the continental shelf further to the west...will be carried out...during...negotiations which will be held at a suitable time.

LEBANON

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Sept 83	Decree-Law No. 138	12nm	
LOS CONVENTION	Dec 84			Signed Convention.
	Jan 95			Ratified Convention; bound by Part XI Agreement.

ITALY

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Aug 74	Law No. 359	12nm	Amended 1942 Navigation Code from 6nm to 12nm.
	Apr 85	Ministry of Merchant Marine decree		Closed Strait of Messina to vessels 10,000 tons or more carrying oil and other pollutants. <i>This prohibition is not recognized by the U.S.</i>
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Feb 78	Presidential Decree No. 816 of 26 April 1977		Established straight baselines; historic bay claim to Gulf of Taranto. <i>These claims are not recognized by the U.S. U.S. protested baseline claim in 1986 and historic claim in 1984, 1986 and 1987.</i>
CONTIGUOUS ZONE	Sep 40	Law No. 1424	24nm	
CONTINENTAL SHELF	Jul 67	Law No. 613	1958 DEF	
MARITIME BOUNDARIES	Jan 68	Agreement		Continental shelf boundary agreement with Yugoslavia (Croatia, Slovenia, Serbia and Montenegro) signed; EIF Jan 70. See <u>LIS</u> No. 9. (Uncertain whether Italy considers itself bound by this agreement.)
	Nov 75	Agreement		Territorial sea boundary agreement with Yugoslavia (Slovenia) signed; EIF Apr 77.
	Nov 78	Agreement		Continental shelf boundary agreement with Spain EIF. See <u>LIS</u> No. 90.
	Dec 78	Agreement		Continental shelf boundary agreement with Tunisia EIF. See <u>LIS</u> No. 89.
	Nov 80	Agreement		Continental shelf boundary agreement with Greece EIF. See <u>LIS</u> No. 96.
	May 89	Agreement		Territorial sea boundary agreement in

the area of the Strait of Bonifacio with France EIF.

Dec 92 Agreement

Continental shelf boundary agreement with Albania signed.

LOS CONVENTION

Dec 84

Signed Convention, with Declaration that coastal State jurisdiction in the EEZ does not extend to the right to be notified of or grant permission for military exercises or maneuvers in the EEZ..

Jul 94

Signed Part XI Agreement.

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
------	------	--------	--------	-------

LOS CONVENTION, Continued

Jan 95

Ratified Convention and Part XI Agreement.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

The following are extracted from Presidential Decree No. 816 of 26 April 1977 showing Italy's straight baseline system.

Article 1

The direct baselines and the lines enclosing natural and historic bays, for the determination of the baselines from which is measured the breadth of the Italian territorial sea, shall be marked out as follows:

**TABLE C1.T132.
ITALY STRAIGHT BASELINE SYSTEM**

ITALY STRAIGHT BASELINE SYSTEM	
STARTING POINT	ENDING POINT
ADRIATIC SEA	
From Punta Sottile (45°36.30' - 13°43.15')	to lighthouse at Punta Sdo [. .]* (45°43.30' - 13°34.35') to lighthouse on bank of Mula di Muggia (45°39.35' - 13°26[. .]*) to Punta Tagliamento (45°38.00' - 13°05.90');
From lighthouse at Punta Piave Vecchia (45°28.65' - 12°35.05')	to Punta di Maestra (44°57.50' - 12°32.80');
From south bank branch Sud Po di Gnocca (44°47.55' - 12°24.60')	to mouth of Reno River right bank (44°37.45' - 12°16.80');
From Da Punta Penna - pier head (42°10.60' - 14°42.80')	to beacon east pier Termoli (42°00.30' - 15°00.35') to point NNW Isola Caprara (42°08.35' - 15°30.80');
From easternmost point of Isola Caprara (42°08.25' - 15°31.40') to easternmost point of Isola S. Nicola (42°07.60' - 15°31.10')	to Torre M. Pu [. .]* (41°56.65' - 15°59.45');
From promontory east of T. Molinello (41°54.40' -	to Scoglio S. Eufemia (41°53.25' - 16°11.20') to Isola

ITALY STRAIGHT BASELINE SYSTEM	
STARTING POINT	ENDING POINT
16°09.20')	Campi (41°48.80' - 16°12.10') to Torre Proposti (41°46.90' - 16°11.65') to red beacon entrance to Porto Barletta (41°19.95' - 16°17.70');
From Torre Guaceto (40°42.95' - 17°48.05')	to Punta Penne (40°41.10' - 17°56.20') to Isola Pedagna Grande (40°39.25' - 18°00.20') to Capo Torre Cavallo (40°38.45' - 18°01.40') to Punto ex Colonia S. Teresa (40°27.80' - 18°12.80');
From I Posti - northernmost rock Nord (40°17.30' - 18°25.75')	to Scoglio due Sorelle (northernmost) (40°16.40' - 18°26.50') to Punta Faci (40°08.05' - 18°31.05') to Capo d'Otranto (40°06.40' - 18°31.20') to point (39°49.00' - 18°23.45').
IONIAN SEA	
From S. Maria di Leuca (39°47.55' - 18°22.10')	to Punta Alice (39°23.90' - 17°09.50') (historic bay) to mouth of Neto River (39°12.50' - 17°09.00') to Capo Colonna nord (39°01.60' - 17°12.50');
From Capo Colonna south (39°01.20' - 17°12.40')	to Capo Cimiti (38°57.40' - 17°10.40');
From Capo Rizzuto (38°53.50' - 17°05.80')	to mouth of Stilaro riverbed (right bank) (38°25.45' - 16°34.40');
From mouth of Allaro riverbed (38°20.60' - 16°28.45')	to point (37°56.75' - 16°05.45').
Tyrrhenian Sea	
From Scilla Faro (38°15.30' - 15°43.00')	to Scoglio Foraneo C. Vaticano (38°37.10' - 15°49.50') to Capo Vaticano (38°37.30' - 15°49.70');
From Capo Cozzo (38°42.80' - 15°58.50')	to mouth of Savuto River (north bank) (39°01.90' - 16°06.00');
From Capo Scalea (southeast) (39°49.15' - 15°46.75')	to Punta Iscolleti (39°59.35' - 15°25.30') to Isola di Camerota (39°59.70' - 15°21.75') to Capo Palinuro (40°01.45' - 15°16.25') to Acciaroli (40°10.60' - 15°01.50') to Punta dell'Ogliastro (40°13.60' - 14°56.35');
From Capo Licosa - Isolotto (40°15.15' - 14°54.00')	to Isola Capri - Punta Carena (40°32.15' - 14°11.80') to Punta S Angelo-Ischia (40°41.50' - 13°53.60') to Isola Ventotene-Punta dell'Arco (40°47.00' - 13°24.60') to Scoglio della Botte (40°50.40' - 13°06.25') to Punta della Guardia - Isola di Ponza (40°52.60' - 12°57.20') to rock southwest of Palmarola (40°55.15' - 12°50.80') to rock northwest of Palmarola (40°56.80' - 12°51.10') to Capo d'Anzio (41°26.80' - 12°37.20');
From Fiumara Grande-molo (41°44.60' - 12°13.40')	to Capo Linaro (42°01.70' - 11°50.20');
From Civitavecchia beacon (42°05.75' - 11°46.65')	to Isola Giannutri Punta del Capel Rosso (42°14.20' - 11°06.60') to Isola Giannutri-Punta W (42°14.30' - 11°06.20') to Isola Giglio - Punta Di Capel Rosso (42°18.95' - 10°55.25') to Isola Montecristo - South Point (42°18.75' - 10°19.10') to Isola Montecristo - Punta alle grotte (42°18.90' - 10°17.90') to Scoglio Africa (42°21.45' - 10°03.85') to Isola Pianosa (W) (42°34.90' - 10°02.70') to Isola d'Elba (Punta Nera) (42°46.00' - 10°06.10') to Isola Capraia (point west of Punta Zenobito) (43°00.35' - 9°48.10');
From Punta del Trattoio (Isola Capraia) (43°01.40' -	to Isola Gorgona (W) (43°25.60' - 9°53.40);

ITALY STRAIGHT BASELINE SYSTEM	
STARTING POINT	ENDING POINT
9°47.55')	
From Punta Zirri - Isola Gorgona (43°26.15' - 9°53.75')	to Secche della Meloria (north lighthouse) (43°35.45' - 10°12.75') to beacon mouth of Arno River (43°40.65' - 10°16.15') to Marina di Carrara (44°01.70' - 10°02.45') to Scoglio Tinetto (44°01.30' - 9°51.15') to Scoglietto W. Punta del Mesco (44°08.00' - 9°38.05') to Punta Manara (44°15.05' - 9°24.35') to Punta di Portofino (44°17.80' - 9°13.15');
From Punta Chiappa (44°19.30' - 9°08.70')	to Fanale extension Molo Galliera (44°23.30' - 8°56.30') to Capo Arenzano (SW) (44°23.50' - 8°40.70') to Punta dell'Olmo (44°20.70' - 8°33.85') to Porto di Vado fanale (44°15.70' - 8°27.40') to Isolotto Bergeggi (44°14.00' - 8°26.85') to Capo Noli (44°11.70' - 8°25.50') to Isola Gallinara (44°01.45' - 8°13.80') to Capo Mele (43°57.25' - 8°10.50') to Capo Berta (43°53.55' - 8°04.60'); from Capo dell'Arma (43°48.95' - 7°49.95') to Capo S. Ampelio (43°46.60' - 7°40.45') to Capo Mortola (43°46.75' - 7°33.40').
SICILY	
From Capo S. Andrea (37°51.05' - 15°18.50')	to Torre Archirafi (37°42.50' - 15°13.20');
From Capo Molini (37°34.50' - 15°10.75')	to Capo S. Croca (rock) (37°14.45' - 15°15.60') to Capo S. Panagia (37°06.30' - 15°17.90');
From point (37°04.75' - 15°18.20')	to point (37°02.05' - 15°17.90');
From Capo Murro di Porco (37°00.05' - 15°20.30')	to Isola di Capo Passero - point south of lighthouse (36°41.00' - 15°09.20') to cape east of bay of Porto Palo - east point (36°39.95' - 15°08.05');
From cape east of bay of Porto Palo - W point (36°39.85' - 15°07.90')	to Isola delle Correnti (36°38.55' - 15°04.70') to Punta del Corro (36°43.00' - 14°42.20') to Capo Scalambri (36°47.05' - 14°29.85') to point W of Licata (37°06.00' - 13°52.60') to Punta Tenna (37°08.85' - 13°45.10') to Scoglio Pietra Patella (37°11.20' - 13°39.50') to Capo Rossello (37°17.50' - 13°27.00');
From Torre Capo (37°21.70' - 13°19.40')	to Capo S. Marco (37°29.65' - 13°01.25') to Capo Granitola (37°33.50' - 12°40.50') to Capo Granitola-faro (37°33.85' - 12°39.80') to Capo Feto (37°39.55' - 12°31.20');
From Capo Lilibeo (37°48.05' - 12°25.50')	to Punta Libeccio - Isola Marettimo (37°57.40' - 12°02.60');
From Punta Mugnone (37°59.45' - 12°01.85')	to Capo Grosso-Isola Levanzo (38°01.15' - 12°20.20'); to Scoglio Porcelli (38°02.55' - 12°26.35') to Scoglio Asinelli (38°03.80' - 12°31.90') to Capo S. Vito - west (38°11.30' - 12°43.80');
From Capo S. Vito - east (38°11.30' - 12°44.20')	to Punta di Solanto (38°10.70' - 12°46.20') to Punta Raisi (38°11.45' - 13°06.50') to Isola delle Femmine (38°12.70' - 13°14.20') to Capo Gallo (38°13.40' - 13°19.05') to Capo Zafferano (38°06.70' - 13°32.40') to Capo Cefalu (38°02.40' - 14°01.40') to Capo d'Orlando (38°09.85' - 14°44.95') to Capo Calara (38°11.50' - 14°55.10') to Capo Milazzo W (38°16.15' - 15°13.55');
From Capo Milazzo - east (38°16.15' - 15°14.45')	to Capo Rasocolmo (38°18.00' - 15°32.60').

ITALY STRAIGHT BASELINE SYSTEM	
STARTING POINT	ENDING POINT
SARDINIA	
From Capo Cavalla (40°50.60' - 9°43.70')	to Scogli Pedrami (40°41.10' -9°46.00') to Capo Comino (40°31.65' - 9°49.75');
From Punta Ginepro (40°26.45' - 9°47.80')	to Capo di Monte Santo (40°05.10' - 9°44.20') to Capo Bellavista (39°55.65' - 9°43.00') to Punta Mastixi (39°51.25' - 9°41.90') to Capo Sferracavallo (39°42.75' - 9°40.65') to Scoglio di Quirra (39°31.40' - 9°39.60') to Capo Ferrato (39°17.90' - 9°38.05') to Isola Serpentara (39°08.55' - 9°36.55');
From Isola Serpentara - Punta della Guardia (39°07.95' - 9°36.35')	to Isola dei Cavoli - Isolotti east (39°04.95' - 9°32.45') to Isola dei Cavoli - Isolotti south (39°04.85' - 9°32.15') to Isolotto S. Macario (39°00.10' - 9°01.95') to point (39°00.10' - 9°01.65');
From Capo Spartivento (38°52.50' - 8°51.35')	to Capo Teulada (38°51.80' -8°38.75') to Isola del Toro (38°51.50' - 8°24.50') to Isolotto del Corno (39°08.80' - 8°12.50') to Cala Domestica (39°22.45' - 8°22.45') to Capo Pecora-Isolotto (39°27.25' - 8°22.60') to Punta Fontanas (39°45.50' - 8°26.70') to Scoglio II Catalano (39°52.85' - 8°16.50') to Isolotto Mal di Ventre' - Scogli to southern route (39°58.15' - 8°16.80') to Capo Marargiu (rocks) (40°20.15' -8°22.95') to Isola Foradaca (40°34.10' - 8°09.05') to Isola Piana (40°36.10' - 8°08.30') to Capo Argenteria (40°43.85' - 8°08.00') to rock northwest of Punta Scoglietti (40°56.35' - 8°10.35') to Punta Tumbarino (41°02.40' - 8°13.25') to Punta Grabara (41°06.20' - 8°16.50');
From Punta Sabina (41°05.25' - 8°21.00')	to Isola Rossa (41°00.90' - 8°51.55') to Cala Falsa (41°00.90' - 8°52.25');
From Punta di li Francesi (41°08.25' - 9°02.80')	to Capo Testa (41°14.65' - 9°08.50');

Article 2

The baselines for the measurement of the breadth of the Italian territorial sea are indicated on the marine chart which, having been approved by the proposing Ministers and annexed to this decree, as an integral part of it, shall be officially recognized by the State.

Article 3

Marine charts indicating the baselines of the Italian territorial sea, together with the list of the geographical coordinates of the points through which these lines pass, shall be posted by the maritime authorities at all the ports and landing-stages of the Republic.

MARITIME BOUNDARY AGREEMENTS

ITALY - FRANCE

The following is extracted from the Territorial Sea Boundary Agreement in the area of the Strait of Bonifacio with France, EIF May 1989.

Article 1

The demarcation line between the territorial waters of the two States in the area of the Strait of Bonifacio shall be defined by the loxodromic curves joining the following points, in the order in which they are listed, whose

coordinates shall be:

TABLE C1.T133.
ITALY - FRANCE MARITIME BOUNDARY COORDINATES

POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
1	41° 15' 31.2''	08° 48' 49.2''
2	41° 19' 09.0''	09° 08' 09.1''
3	41° 17' 34.2''	09° 16' 15.0''
4	41° 20' 13.8''	09° 19' 03.0''
5	41° 24' 27.0''	09° 27' 03.6''
6	41° 26' 04.8''	09° 37' 54.0''

ITALY - GREECE

The following is extracted from the November 1980 Agreement on the Delimitation of the Continental Shelf Areas between Italy and Greece.

Article 1

In order to apply the principle of the median line referred to in the preamble to this Agreement and taking into account mutually agreed minor adjustments, the boundary line between the respective continental shelf areas of the two States shall be defined by the arcs of a great circle which join the following points:

TABLE C1.T134.
ITALY - GREECE MARITIME BOUNDARY COORDINATES

ITALY-GREECE MARITIME BOUNDARY COORDINATES		
POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
1	39° 57.7'	18° 57.5'
2	39° 52.4'	18° 56.1'
3	39° 49.0'	18° 54.9'
4	39° 17.3'	18° 55.6'
5	39° 02.0'	18° 54.0'
6	38° 30.0'	18° 43.9'
7	37° 52.0'	18° 28.6'
8	37° 21.3'	18° 17.0'
9	36° 59.5'	18° 19.1'
10	36° 54.4'	18° 19.2'
11	36° 45.0'	18° 18.6'
12	36° 26.5'	18° 18.0'
13	36° 24.1'	18° 17.7'
14	36° 11.0'	18° 15.7'

ITALY-GREECE MARITIME BOUNDARY COORDINATES		
POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
15	36° 09.0'	18° 15.7'
16	35° 34.2'	18° 20.7'

ITALY - SLOVENIA (FORMER YUGOSLAVIA)

The following is extracted from the Territorial Sea Boundary Agreement between Italy and Yugoslavia (signed 10 November 1975, EIF 3 April 1977).

Schedule III

The maritime border runs from the main No. 1 landmark on San Bartolomeo Bay, on the right bank of San Bartolomeo stream to its mouth at the plain coordinates in both systems:

TABLE C1.T135.
ITALY - SLOVENIA (FORMER YUGOSLAVIA)
MARITIME BOUNDARY COORDINATES

x=5049835.77}	x=5050841}
Italian}	Yugoslav}
y=2020416.72}	y=5400753.47}

and is determined by the largest arcs of a circle joining the following points:

CONTINUATION OF TABLE C1.T135.

POINT	ITALIAN COORDINATES CHART NO. 39		YUGOSLAVIAN COORDINATES CHART NO. 100-15	
	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
1	45° 35'.65"	13° 43'.15"	45° 35'.70"	13° 43'.40"
2	45° 35'.90"	13° 42'.75"	45° 35'.95"	13° 43'.00"
3	45° 37'.80"	13° 37'.80"	45° 37'.91"	13° 38'.00"
4	45° 32'.70"	13° 18'.75"	45° 32'.80"	13° 19'.00"
5	45° 27'.20"	13° 12'.70"	45° 27'.20"	13° 12'.90"

The aforementioned coordinates are drawn on the Italian map No. 39 published by the 'Istituto Idografico della Marina', scale 1 : 100.000, 3rd edition, dated March 1962, reprinted in July 1974, and on the Yugoslav maritime chart No. 100-15 published by the Yugoslav Hydrographic Institute, scale 1 : 100.000, new edition dated June 1971, reprinted in July 1974, and updated in the Bulletin 'Notice to Mariners' No. 22 of 1974.

ITALY-TUNISIA

The following chart plotting the maritime boundary is extracted from Limits in the Seas, No. 89, "Continental Shelf Boundary: Italy-Tunisia" of 7 January 1980. The coordinates are from the 20 August 1971 Agreement regarding the Delimitation of the Continental Shelf between Italy and Tunisia.

List of Points Constituting the Median Line and Envelope Sections Defined in Articles I and II of the Agreement:

TABLE C1.T136.
ITALY - TUNISIA MARITIME BOUNDARY COORDINATES

ITALY - TUNISIA MARITIME BOUNDARY COORDINATES		
POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
0	38° 00.6'	07° 49.0'
1	38° 04.9'	08° 09.6'
2	38° 07.8'	08° 22.3'
3	38° 10.5'	08° 32.5'
4	38° 13.1'	08° 48.8'
5	38° 15.0'	09° 33.8'
6	38° 13.5'	09° 40.4'
7	38° 14.5'	09° 54.2'
8	38° 24.6'	10° 41.7'
9	38° 03.5'	10° 52.7'
10	37° 47.4'	11° 10.3'
11	37° 41.2'	11° 09.0'
12	37° 24.5'	11° 42.0'
13	37° 22.4'	11° 45.5'
14	37° 20.6'	11° 48.2'
15	37° 14.2'	11° 52.7'
16	37° 08.4'	11° 56.8'
17	37° 03.8'	12° 00.9'
18	North intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Pantelleria as centers and a radius of 13 miles, and of the median line joining point 17 and auxiliary point 18A defined hereunder.	
18A	36° 55.5'	12° 06.5'
19	South intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Pantelleria as centers and a radius of 13 miles, and of the median line joining auxiliary point 18A defined above and point 20 defined hereunder.	
	The line of delimitation between points 18 and 19 is constituted by the west arc of the envelope of circles having the low-water line of Pantelleria as center and a radius of 13 miles.	

ITALY - TUNISIA MARITIME BOUNDARY COORDINATES		
POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
20	36° 35.0'	12° 21.2'
21	36° 23.0'	12° 29.4'
22	36° 21.7'	12° 30.2'
23	36° 15.2'	12° 32.4'
24	36° 08.7'	12° 38.1'
25	The north intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles, and of the median line joining point 24 to auxiliary point 25a defined hereunder.	
25A	35° 52.3'	12° 51.0'
26	North intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles, and of the envelope line of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles.	
	The line of delimitation between points 25 and 26 is constituted by the north arc of the envelope of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles.	
27	North intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles and of the envelope line of circles having the low-water line of Lampione as centers and a radius of 12 miles.	
	The line of delimitation between points 26 and 27 is constituted by the north arc of the envelope of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles.	
28	South intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Lampione as centers and a radius of 12 miles and of the envelope line of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles.	
	The line of delimitation between points 27 and 28 is constituted by the west arc of envelope of circles having the low-water line of Lampione as centers and a radius of 12 miles.	
29	South intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Lampedusa as centers and a radius of 13 miles and of the envelope line of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles.	
	The line of delimitation between points 28 and 29 is constituted by the south arc of envelope of circles having the low-water line of Lampedusa	

ITALY - TUNISIA MARITIME BOUNDARY COORDINATES		
POINT	LATITUDE NORTH	LONGITUDE EAST
	as centers and a radius of 13 miles.	
30A	35° 46.5'	13° 01.7'
30	South intersection of the envelope line of circles having the low-water line of Linosa as centers and a radius of 13 miles and of the median line joining auxiliary point 30A and point 31 defined hereunder.	
31	35° 39.6'	13° 11.5'
32	35° 15.0'	13° 36.6'

The points of the line of delimitation as defined above were represented geographically on Italian maritime chart No. 260 at a scale of 1:750,000, Mercator projection, 40° 04' latitude, 1963 edition, reprinted in March 1972, published by the Marine Hydrographic Institute at Genoa.

The line of delimitation is constituted by the arcs of great circles which join the points defined above and by envelope sections around the islands mentioned in Article 2 of the Agreement.

The auxiliary points used in the plotting are not part of the line of delimitation.

This map and the present document were drawn up in application of the Agreement of August 20, 1971 and form an integral part thereof, notwithstanding any other legislative or regulatory provision regarding the definition of baselines enacted after the aforementioned date.

BOSNIA AND HERZEGOVINA

The United States recognized the Republic of Bosnia and Herzegovina as an independent state on 7 April 1992.

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
MARITIME BOUNDARIES	Jul 99	Treaty		Established sea boundary between Croatia and Bosnia and Herzegovina.
LOS CONVENTION	Jan 94			Succeeded to the Convention.

MARITIME BOUNDARY AGREEMENT

BOSNIA AND HERZEGOVINA - CROATIA

The following is extracted from the Treaty on the State Border between Bosnia and Herzegovina and Croatia of July 1999.

Article 4

The state border on the sea stretches along the central line of the sea between the territories of the Republic of Croatia and Bosnia-Herzegovina in accordance with the 1982 UN Convention on Sea Rights.

CROATIA, REPUBLIC OF

Croatia is one of the nations created by the break-up of the Former Yugoslavia. Unless repudiated or amended by Croatia, maritime boundary agreements entered into by Yugoslavia are considered to be still in force.

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Jul 87	Law of the Coastal Sea & the Continental Shelf of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia		Enabling legislation limiting port visits and ship overhauls. Announced 24 hour advance notice requirement for foreign naval ships for harmless passage in territorial waters. Use of designated sea lanes for passage by foreign naval ships, tankers, nuclear powered ships and ships which carry nuclear weapons.
	Jan 94	Maritime Code	12nm	Prohibits more than three foreign warships from transiting the territorial sea in innocent passage at the same time.
	Apr 95	Declaration upon Ratification of 1982 LOS Convention		Declaration that no peremptory norm of international law forbids a coastal State from requiring foreign warships to notify their intention of innocent passage and to limit the number of warships allowed to exercise the right of innocent passage at the same time. <i>These notification requirements and limits on numbers of warships are not recognized by the U.S. U.S. conducted operational assertions in 1998 and 2001.</i>
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES & HISTORIC CLAIMS	Jan 94	Maritime Code		Adopted straight baselines designated by the Former Yugoslavia (see analysis below).
FISHING ZONE/EEZ	Jan 94	Maritime Code		Enabling legislation to declare an EEZ “from the outer limit of the territorial sea in the direction of the open sea up to its outer limit permitted by general international law.”
	Oct 2003	Decision by Croatian Parliament	200nm	Established “ecological and fisheries protection zone.”

CONTINENTAL SHELF	Aug 92	Declaration	1958 DEF	Declaration of succession to 1958 Continental Shelf Convention.
MARITIME BOUNDARIES	Jan 68	Agreement		Continental shelf boundary agreement between Italy and Yugoslavia signed; EIF Jan 70. Unclear whether Croatia intends to be bound by this treaty signed by its predecessor government.
	Jul 99	Treaty		Treaty on State Borders (including maritime boundaries) between Croatia and Bosnia and Herzegovina signed.
TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
LOS CONVENTION	Apr 95			Succeeded to Convention, with Declaration (see Territorial Sea, above). Bound by Part XI Agreement

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

In 1994, Croatia formally enacted a comprehensive Maritime Code that established straight baselines, in fact adopting those created in 1965 by the Former Yugoslavia. Following are extracts from the Maritime Code of 27 January 1994.

Article 7

The internal waters of the Republic of Croatia include:

- 1) harbors and bays on the seashore of the land and islands;
- 2) parts of the sea between the low-water line on the seashore on land and the straight baseline for the measurement of the width of the territorial sea referred to in article 16, paragraph 2, points (2) and (3), of this Law.

The bay referred to in point 1 of Paragraph 1 of this article is a clearly defined indentation into land whose sea surface is equal to or larger than the surface of the semi-circle the length of the diameter of which equals the length of the straight line closing the entrance to the bay.

The sea surface of the bay is measured from the low water mark around the shore of the bay and the straight line closing the entrance to the bay.

The ports open to international traffic in the Republic of Croatia are: Umag, Novigrad, Porec, Rovinj, Pula, Rasa, Rijeka, Mali Losinj, Senj, Maslenica, Zadar, Sibenik, Primosten, Split, Korula, Ploče, Metković, and Dubrovnik.

The Government of the Republic of Croatia may designate also other ports open to international traffic.

Article 19

The territorial sea of the Republic of Croatia is the sea belt 12 nautical miles wide, reckoning from the baseline in the direction towards the economic belt [the EEZ]

The baseline is formed by:

- 1) the line of the mean low waters along the shores of the land and the islands;
- 2) the straight lines closing the entrances to the ports or bays;
- 3) straight lines connecting these points on the coast of the land and on the shore of the islands;
 - a) Cape Zaruba a - southeastern cape of the Island of Mrkan - southern cape of the Island of St. Andrija – Cape Gruj (Island of Mljet);
 - b) Cape Korizmeni (Island of Mljet) – Island of Glavat – Cape Struga (Island of Lastovo) – Cape Veljeg mora (Island of Lastovo) - southwestern cape of the island of Kopiste – Cape Velo dance (Island of Korcula) – Cape Proizd - southwestern cape of the Island of Vodnjak – Cape Rat (Island of Drvenik mali) – rock Mulo – rock Blitvenica – Island of Purara – Island of Balun – Island of Mrtovac – Island of Garmenjak Veli – point on the Island of Dugi otok with coordinates 43° 53' 12" north latitude and 15° 10' 0" east longitude;
 - c) Cape Veli Rat (Island of Dugi Otok) – rock Masarine – Cape Margarina (Island of Susak) - Albanez Shallows – Island of Grunj – rock of St. Ivan na Pucini - Mramori Shallows - Island of Alteiz – Cape Kastanija.

The baselines are marked on the seachart "Jadransko more" (Adriatic Sea), published by the State Hydrographic Institute ("Drzavni hidrografski zavod").

In determining the straight baseline of the territorial sea, the most projecting permanent port buildings forming part of the port system will also be considered part of the seashore.

Article 20

The outer limit of the territorial sea is the line any point of which is 12 nautical miles distant from the nearest point on the baseline.

Article 21

Any foreign waterborne craft has the right of innocent passage through the territorial sea of the Republic of Croatia.

Article 22

By innocent passage of a waterborne craft is understood navigation on the territorial sea of the Republic of Croatia without entering any of the country's ports open to international traffic, or navigation with the purpose of entering such port, or a port where the shipyard in which the waterborne craft will be repaired is situated or in order to leave it for the economic zone, on condition that the peace, order or safety of the Republic of Croatia are not disturbed.

The foreign waterborne craft shall accomplish the innocent passage by the shortest usual route, without interruption and delay.

Stopping and anchoring of a foreign waterborne craft using the right of innocent passage is permitted only if caused by events ascribed to regular navigation or force majeure or distress at sea, or in order to offer assistance to people, waterborne craft or aircraft in danger or trouble.

Article 23

The Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Croatia shall be informed through diplomatic channels by the State to which a warship belongs about the intention of innocent passage of the foreign warship through the territorial sea of the Republic of Croatia not later than 24 hours before the ship's entering the territorial sea of the Republic of Croatia.

Article 27

More than three foreign warships of the same nationality shall not be passing through the territorial sea of the Republic of Croatia at the same time.

Article 33

The exclusive economic zone of the Republic of Croatia comprises the marine spaces from the outer limit of the territorial sea in the direction of the open sea up to its outer limit as permitted by general international law.

The Croatian baselines are identical to those adopted by the Former Yugoslavia in 1965. The following comments regarding the Yugoslav straight baseline system (and thus applicable to the Croatian baselines) are extracted from Limits in the Seas, No. 6, "Straight Baselines: Yugoslavia" of 6 February 1970.

U.S. ANALYSIS

The straight baselines, as decreed, constitute 26 individual segments which are combined three lines broken twice by island coasts. The straight baselines total approximately 244.7 nautical miles; the first segment extends for 22.9 miles from the coast north of Dubrovnik to Mljet island. The coast of the island forms the baseline for approximately 20.75 nautical miles before the second segment is encountered. This line, stretching to the island of Dugi Otok, measures 129.0 nautical miles. The low water line of Dugi Otok forms the baseline for the next 26.0 nautical miles. The final straight baseline extends for 92.8 nautical miles from Cape Veli Rat (NW Dugi Otok) to Cape Kastanija, northwest of Novi Grad, on the Istrian Peninsula.

The individual segments of the straight baseline are as follows:

Summary

The total length of the Yugoslav straight baseline is 244.7 nautical miles with an average length for the 26 segments of 9.4 nautical miles. The longest segment is 22.5 nautical miles; it "closes" the bay-like opening of Kvar Ner.

In the main, the straight baselines do not depart appreciably from the general trend of the Yugoslav coast. The average variation is approximately 5° from the mainland coast and less from the general trend of the offshore islands. Several segments, however, vary from the average. The first straight baseline from the Dalmatian shore to the island of Mljet is approximately 15° from the general trend of the mainland. The straight baseline, in contrast, is virtually identical with the trend of the offshore islands. In the sector where the major island of Mljet and Lastovo are enclosed, the straight baselines are within 15° of the general trend of the northern coast. However, the straight baseline deviates nearly 45° from the trend of the coast from which it diverges.

EGYPT

SUMMARY OF CLAIMS

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Feb 58	Pres. Order No. 180/1958	12nm	Extended from 6nm.
	Aug 83	Declaration upon Ratification of 1982 LOS Convention	12nm	Reaffirmed 12nm territorial sea; warships, nuclear-powered ships and ships carrying nuclear and other inherently dangerous and noxious substances require prior authorization for innocent passage. <i>This requirement is not recognized by the U.S. U.S. protested claim in 1985 and conducted operational assertions in 1993, 1994, 1996, 1997, 1999, 2000 and 2001.</i>
	Oct 95	Declaration to Basel Convention		Foreign ships carrying hazardous or other wastes required to obtain prior permission for passage through territorial sea. <i>This requirement is not recognized by the U.S.</i>
ARCHIPELAGIC, STRAIGHT BASELINES, & HISTORIC CLAIMS	Jan 51	Royal Decree, Article 6		General language establishing straight baselines. Bay of el-Arab claimed as an historic bay.
	Jan 90	Pres. Decree No. 27/1990		Established straight baselines. <i>These claims are not recognized by the U.S. U.S. protested claims in 1991 and conducted operational assertions in 1996 and 1997.</i>
CONTIGUOUS ZONE	Feb 58	Presidential Order No. 180/1958	18nm	Claims security jurisdiction.
	Aug 83	Declaration upon Ratification of 1982 LOS Convention	24nm	Incorporates 1958 Presidential Order by reference, thus reiterating claimed security jurisdiction. <i>This claim is not recognized by the U.S.</i>
CONTINENTAL SHELF	Sep 58	Presidential Decision No. 1051	1958 DEF	

FISHING ZONE/EEZ	Aug 83	Declaration upon Ratification of 1982 LOS Convention	200nm	EEZ.
ENVIRONMENTAL REGULATION	Oct 95	Declaration to Basel Convention		Vessels carrying hazardous or other wastes require prior permission for passage through territorial sea.
MARITIME BOUNDARIES	Feb 2003	Agreement		Established EEZ coordinates between Cyprus and Egypt.

TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
LOS CONVENTION	Dec 82			Signed Convention.
	Aug 83			Ratified Convention, Declaration (see above). with
	Mar 95			Signed Part XI Agreement.

STRAIGHT BASELINE LEGISLATION

Following are extracts from Presidential Decree No. 27/90 of 9 January 1990 declaring Egypt's straight baselines.

Article 1

The maritime areas coming under the sovereignty and rule of the Arab Republic of Egypt, including its territorial sea, shall be measured from the straight baselines connecting all the points defined by the coordinates referred to in article 2.

Article 2

The coordinates referred to in article 1, in accordance with the geodetic datum (Mercator projection), are:

1. In the Mediterranean Sea, in accordance with annex 1, which constitutes an inseparable part of this decree;
2. In the Red Sea, in accordance with annex 2, which constitutes an inseparable part of this Decree.

Annex 1

The Mediterranean Sea

**TABLE C1.T78.
EGYPTIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM:
MEDITERRANEAN SEA**

EGYPTIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: MEDITERRANEAN SEA						
SEQUENCE	LATITUDE NORTH			LONGITUDE EAST		
1	31 d	40 m	30 s	25 d	08 m	56 s

EGYPTIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: MEDITERRANEAN SEA						
SEQUEN CE	LATITUDE NORTH			LONGITUDE EAST		
2	31 d	34 m	24 s	25 d	10 m	48 s
3	31 d	30 m	56 s	25 d	14 m	30 s
4	31 d	30 m	12 s	25 d	19 m	55 s
5	31 d	38 m	00 s	25 d	53 m	24 s
6	31 d	36 m	18 s	26 d	14 m	24 s
7	31 d	31 m	18 s	26 d	38 m	30 s
8	31 d	27 m	12 s	26 d	59 m	06 s
9	31 d	24 m	30 s	27 d	03 m	48 s
10	31 d	22 m	12 s	27 d	21 m	00 s
11	31 d	12 m	36 s	27 d	28 m	30 s
12	31 d	12 m	00 s	27 d	38 m	00 s
13	31 d	14 m	48 s	27 d	51 m	36 s
14	31 d	06 m	12 s	27 d	55 m	00 s
15	31 d	05 m	30 s	28 d	25 m	48 s
16	31 d	03 m	18 s	28 d	35 m	24 s
17	30 d	58 m	30 s	28 d	49 m	56 s
18	30 d	54 m	54 s	28 d	54 m	52 s
19	30 d	50 m	36 s	29 d	00 m	00 s
20	30 d	59 m	54 s	29 d	23 m	48 s
21	31 d	01 m	48 s	29 d	31 m	00 s
22	31 d	08 m	54 s	29 d	47 m	18 s
23	31 d	12 m	00 s	29 d	51 m	42 s
24	31 d	12 m	36 s	29 d	52 m	30 s
25	31 d	19 m	12 s	30 d	02 m	54 s
26	31 d	21 m	42 s	30 d	06 m	24 s
27	31 d	30 m	18 s	30 d	21 m	18 s
28	31 d	30 m	00 s	30 d	22 m	42 s
29	31 d	27 m	18 s	30 d	28 m	18 s
30	31 d	36 m	00 s	31 d	01 m	42 s
31	31 d	36 m	00 s	31 d	07 m	00 s
32	31 d	35 m	12 s	31 d	11 m	24 s
33	31 d	33 m	42 s	31 d	16 m	12 s
34	31 d	26 m	42 s	31 d	36 m	00 s
35	31 d	29 m	30 s	31 d	45 m	18 s

EGYPTIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: MEDITERRANEAN SEA						
SEQUEN CE	LATITUDE NORTH			LONGITUDE EAST		
36	31 d	32 m	06 s	31 d	52 m	00 s
37	31 d	32 m	06 s	31 d	54 m	12 s
38	31 d	30 m	18 s	31 d	57 m	24 s
39	31 d	20 m	42 s	32 d	06 m	42 s
40	31 d	18 m	12 s	32 d	20 m	30 s
41	31 d	03 m	54 s	32 d	34 m	12 s
42	31 d	08 m	56 s	32 d	55 m	36 s
43	31 d	13 m	12 s	33 d	04 m	00 s
44	31 d	13 m	48 s	33 d	06 m	12 s
45	31 d	14 m	12 s	33 d	08 m	42 s
46	31 d	13 m	36 s	33 d	13 m	18 s
47	31 d	12 m	00 s	33 d	20 m	30 s
48	31 d	11 m	06 s	33 d	23 m	54 s
49	31 d	07 m	06 s	33 d	32 m	00 s
50	31 d	07 m	42 s	33 d	43 m	24 s
51	31 d	11 m	54 s	33 d	58 m	18 s
52	31 d	14 m	36 s	34 d	05 m	18 s
53	31 d	19 m	24 s	34 d	13 m	06 s

Annex 2
The Red Sea

TABLE C1.T79.
EGYPTIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: RED SEA

EGYPTIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: RED SEA						
SEQUEN CE	LATITUDE NORTH			LONGITUDE EAST		
1	29 d	29 m	36 s	34 d	54 m	18 s
2	29 d	29 m	00 s	34 d	52 m	12 s
3	29 d	26 m	12 s	34 d	50 m	48 s
4	29 d	25 m	26 s	34 d	49 m	48 s
5	29 d	22 m	36 s	34 d	48 m	12 s

EGYPTIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: RED SEA						
SEQUEN CE	LATITUDE NORTH			LONGITUDE EAST		
6	29 d	22 m	00 s	34 d	47 m	18 s
7	29 d	20 m	30 s	34 d	46 m	36 s
8	29 d	18 m	18 s	34 d	44 m	24 s
9	29 d	13 m	24 s	34 d	44 m	30 s
10	29 d	11 m	48 s	34 d	44 m	00 s
11	29 d	10 m	24 s	34 d	42 m	48 s
12	29 d	09 m	36 s	34 d	41 m	30 s
13	29 d	02 m	12 s	34 d	40 m	12 s
14	29 d	00 m	42 s	34 d	41 m	03 s
15	28 d	59 m	18 s	34 d	41 m	10 s
16	28 d	58 m	30 s	34 d	40 m	48 s
17	28 d	58 m	10 s	34 d	38 m	56 s
18	28 d	56 m	42 s	34 d	38 m	12 s
19	28 d	55 m	54 s	34 d	38 m	42 s
20	28 d	51 m	42 s	34 d	38 m	48 s
21	28 d	50 m	48 s	34 d	37 m	42 s
22	28 d	44 m	03 s	34 d	37 m	36 s
23	28 d	38 m	24 s	34 d	34 m	48 s
24	28 d	32 m	28 s	34 d	31 m	03 s
25	28 d	30 m	00 s	34 d	31 m	24 s
26	28 d	28 m	24 s	34 d	30 m	30 s

EGYPTIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: RED SEA						
SEQUEN CE	LATITUDE NORTH			LONGITUDE EAST		
27	28 d	26 m	20 s	34 d	27 m	48 s
28	28 d	22 m	54 s	34 d	27 m	18 s
29	28 d	16 m	24 s	34 d	24 m	36 s
30	28 d	10 m	00 s	34 d	27 m	30 s
31	28 d	03 m	24 s	34 d	26 m	56 s
32	27 d	58 m	48 s	34 d	26 m	12 s
33	27 d	43 m	12 s	34 d	15 m	36 s
34	27 d	27 m	12 s	34 d	02 m	18 s
35	27 d	11 m	24 s	33 d	59 m	24 s
36	26 d	51 m	06 s	34 d	00 m	18 s
37	26 d	45 m	42 s	34 d	04 m	54 s
38	26 d	42 m	42 s	34 d	06 m	36 s
39	26 d	06 m	36 s	34 d	17 m	24 s
40	25 d	42 m	30 s	34 d	35 m	24 s
41	25 d	29 m	42 s	34 d	41 m	00 s
42	25 d	20 m	48 s	34 d	51 m	54 s
43	24 d	47 m	18 s	35 d	11 m	00 s
44	24 d	38 m	18 s	35 d	11 m	36 s
45	24 d	26 m	00 s	35 d	22 m	48 s
46	24 d	15 m	18 s	35 d	39 m	00 s
47	24 d	09 m	42 s	35 d	43 m	00 s

EGYPTIAN STRAIGHT BASELINE SYSTEM: RED SEA						
SEQUEN CE	LATITUDE NORTH			LONGITUDE EAST		
48	23 d	54 m	12 s	35 d	47 m	36 s
49	23 d	33 m	48 s	36 d	20 m	36 s
50	22 d	53 m	12 s	36 d	20 m	06 s
51	22 d	36 m	30 s	36 d	35 m	12 s
52	22 d	20 m	18 s	36 d	39 m	24 s
53	22 d	16 m	12 s	36 d	48 m	54 s
54	22 d	03 m	48 s	36 d	53 m	54 s
55	22 d	01 m	30 s	36 d	53 m	48 s
56	22 d	00 m	00 s	36 d	52 m	54 s

U.S. ANALYSIS

The following analysis of the Egyptian straight baseline system is extracted from Limits in the Sea, No. 116, "Straight Baseline Claims: Albania and Egypt" of 6 May 1994.

The Mediterranean

Egypt has created 52 continuous straight baseline segments along its Mediterranean coast. The length of the baselines range from 0.9 miles (segment 23-24) to 29.8 miles (segment 29-30) with the average length being 10.2 miles. Thirty four of the baselines are less than 12 miles in length, 14 are between 12 and 24 miles long, and 4 segments are longer than 24 miles.

The Egyptian Mediterranean coastline, in the vicinity of claimed base points 1 (which is essentially the Egyptian-Libyan land boundary terminus) to 25, is neither deeply indented and cut into nor is it fringed with islands. Segments 25-26 and 26-27 enclose a body of water labeled Abu Qir Bay. However, this water body does not meet the requirements, as specified in Article 10 of the LOS Convention, of a juridical bay. The well-marked indentation of a juridical bay must have an area "as large as, or larger than, that of the semi-circle whose diameter is a line drawn across the mouth of that indentation." In this situation, the two lines that close off the bay total 19.3 miles. The area inside the line must include at least 146 square nautical miles of water to qualify as a juridical bay. Only 105 square miles of water are landward of the closing lines. Thus, the baselines in this area should be the low-water line.

Continuing eastward the baseline segments connecting points 27 through 53 are situated along a coastline that is neither deeply indented nor fringed with islands. The low-water line and the pier (pt. 40) located at Port Said are the valid basepoints along this part of the coast. From the end of the pier the baseline should proceed back to the low-water and not to pt. 41. The effect of the straight baseline segments connecting points 42 through 53 on the territorial sea limit is minimal.

The Red Sea (Including the Gulf of Aqaba)

Along its Sinai Peninsula coastline, facing the Gulf of Aqaba, Egypt has established 31 contiguous straight baseline segments. The length of the baseline segments range from 0.9 miles (segments 15-16 and 18-19) to 7.5 miles (segments 12-13).

Base point 1 is situated at the land boundary terminus with Israel; point 32 is on the Sinai peninsula opposite Tiran Island. The entire coastline is relatively smooth, void of any deep indentations. There are no fringing islands in the Gulf of Aqaba. The only appropriate baseline is the low-water line.

Segment 32-33, 18.2 miles in length, is drawn near the entrance to the Strait of Tiran. The segment itself is drawn in an area where the coastline has only slight curvatures, not deserving of a straight baseline segment. A small juridical bay exists near point 33.

From the Sinai Peninsula, Egypt has created 24 continuous straight baseline segments, that close off the southern entrance to the Gulf of Suez, and that extend along the Red Sea coast to the Sudan boundary area. These segments range in length from 1.7 miles (segment 55-56) to 40.5 miles (segment 49-50).

Baseline segments 33-34, 34-35, and 35-36, from the Sinai Peninsula to the Egyptian mainland close off the southern entrance to the Gulf of Suez. This is neither a deeply indented portion of Egyptian coastline, nor would these few islands be considered to fringe the coast. In addition, making the Gulf of Suez internal waters is antithetical to the provisions of the Convention Respecting the Free Navigation of the Suez Canal, Constantinople, October 29, 1888. This Convention provides that "the Suez Maritime Canal shall always be free and open, in time of war and in time of peace, to every vessel of commerce [or] war, without distinction of flag." This was reaffirmed by Egypt in its Declaration on the Suez of April 24, 1957, and in the United Nations Security Council Resolution 118 of October 13, 1956, which provided that 'there should be free and open transit through the Canal without discrimination, overt or covert--this covers both political and technical aspects.'

The southeast coast of Egypt which faces the Red Sea is quite smooth with no deep indentations. A few islands are situated off this part of the coast, but they do not constitute fringing islands. Base point 49 is situated seaward of Saint Johns Islands, about 37 miles from the nearest mainland, at point 48. Portions of segment 49-50 exceed 40 miles from the mainland coast. In addition, five segments in this area exceed 24 miles in length. Thus, the straight baseline segments created by points 36 to 56 are improper. The territorial sea should be measured from the low-water line.

MARITIME BOUNDARY AGREEMENT

The following is extracted from the agreement between Egypt and Cyprus on the Delimitation of the Exclusive Economic Zone of 17 February 2003.

Article 1

The delimitation of the exclusive economic zone between the two Parties is effected by the median line of which every point is equidistant from the nearest point on the baseline of the two Parties....

**TABLE C1.T80.
EGYPT - CYPRUS EEZ BOUNDARY**

POINT	LATITUDE	LONGITUDE
1	33° 45' 00"	30° 05' 00"
2	33° 34' 00"	30° 28' 30"
3	33° 30' 40"	30° 36' 40"
4	33° 21' 20"	31° 07' 00"
5	33° 11' 30"	31° 36' 30"
6	33° 07' 20"	32° 01' 20"
7	33° 00' 40"	32° 31' 00"
8a	32° 53' 20"	32° 58' 20"

ΧΑΡΤΕΣ

Οι εν λόγω χάρτες (σελ. 136-138) προέρχονται και αυτοί από φωτοτυπίες βιβλίων.

